

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

BAROMETRU DE GEN

România 2018

HE
CA
TE

**BAROMETRU DE GEN.
ROMÂNIA 2018**

Publicație realizată în cadrul proiectului „EGAL – Dialog civic și advocacy pentru politici publice sensibile la egalitatea de gen”, de către Centrul de Dezvoltare Curriculară și Studii de Gen: FILIA și Centrul de Formare și Suport pentru o Societate Echitabilă, în colaborare cu IMAS Marketing și Sondaje.

Barometru de Gen. România 2018

Copyright @ 2019, Centrul de Dezvoltare Curriculară și Studii de Gen FILIAȘI și Asociația Centrul de Suport și Formare pentru Dezvoltarea unei Societăți Echitabile

Coordonatoare cercetare: Laura Grünberg

Asistente de cercetare: Andreea Rusu, Elena Samoilă

Tehnoredactare studiu introductiv: Theodora-Eliza Văcărescu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GRÜNBERG, LAURA

Barometrul de gen : România 2018 / Laura Grünberg (coord.), Andreea Rusu, Elena Samoilă. -

București : Editura Hecate, 2019

Conține bibliografie

ISBN 978-606-94712-2-7

Barometru de Gen. România 2018

Coordonatoare cercetare: Laura Grünberg
Asistente de cercetare: Andreea Rusu, Elena Samoilă

HE
CA
TE

Cuvânt introductiv

Barometrul de Gen. România 2018 apare la o distanță de aproape două decenii față de ultimul studiu de acest tip realizat în România, într-un context social și politic în care studiile de gen și teoriile feministe se lovesc de un puternic curent retrograd. Studiul dezvăluie atitudinile și percepțiile oamenilor cu privire la egalitatea de gen, relațiile dintre femei și bărbați, participarea femeilor și a bărbaților în spațiul public, roluri de gen, dar și cu privire la teme de actualitate precum introducerea educației sexuale în școli sau hărțuirea în spațiul public. Datele colectate în cadrul cercetării oferă o imagine mai clară cu privire la inegalitățile dintre femei și bărbați și a problemelor diverse cu care se confruntă femeile în funcție de vârstă, etnie, nivel de trai sau educație și au rolul de a fundamenta politici publice sensibile la problematica de gen.

Generații diferite de feministe au contribuit la modelarea direcțiilor de cercetare și a întrebărilor ce au fost incluse în instrumentul de cercetare pentru realizarea Barometrului de Gen. Cercetătoare care au început să dezvolte cunoașterea feministă încă din perioada de tranziție, feministe formate ca urmare a studiilor de gen dezvoltate după anii 2000, activiste pentru drepturile femeilor implicate civic în ultimii ani au lucrat împreună pentru dezvoltarea acestui studiu. *Barometrul de Gen. România 2018* nu ar fi fost posibil fără partenerii noștri, Asociația Centrul de Suport și Formare pentru Dezvoltarea unei Societăți Echitabile și fără colaborarea cu IMAS – Marketing și Sondaje pentru realizarea cercetării, cărora le mulțumim pentru profesionalism și implicare.

Mulțumim tuturor celor care aleg să lupte în fiecare zi pentru o lume în care toate fetele și femeile să trăiască în siguranță și să aibă șanse egale pentru o viață așa cum și-o doresc și să viseze fără limite patriarhale.

ANDREEA BRAGĂ
Directoare Executivă
Centrul FILIA

Barometru de Gen. România 2018

18 ani: progrese, stagnări, tendințe Studiu introductiv Laura Grünberg

Introducere

Barometru de Gen. România 2018 este un studiu realizat de Institutul de Sondaje IMAS în colaborare cu Centrul de Dezvoltare Curriculară și Studii de Gen: FILIA și cu Centrul de Suport și Formare pentru Dezvoltarea unei Societăți Echitabile. Studiul a fost realizat în perioada 15 noiembrie 2018 – 23 decembrie 2018, pe un eșantion reprezentativ de 1140 de persoane. Acest sondaj de opinie, care apare la 18 ani distanță față de ultima cercetare de acest tip (*Barometrul de gen. România 2000*, Fundația pentru o Societate Deschisă și Gallup România), se circumscrie unui proiect mai amplu derulat de organizația neguvernamentală Centrul FILIA. Proiectul „EGAL – Dialog civic și advocacy pentru politici publice sensibile la egalitate de gen” vizează formularea unei politici publice alternative, sensibile la problematica de gen, care să urmărească prioritar aspecte de interes pentru femeile de azi din România, femei în diversitatea lor de etnii, vârste, nivel de trai și de educație etc. Cercetarea de față a fost introdusă ca o componentă a demersului mai larg, ea urmând să constituie baza empirică de la care să pornească elaborarea acestui document de politici publice genizate.

Cercetarea a urmat pașii specifici unei asemenea întreprinderi metodologice (detalii metodologice se găsesc în raportul IMAS). În plus, pentru a ancora cercetarea într-un demers al unei organizații feministe, cele 1140 de persoane intervievate au primit, prin operatorii de teren, un document sintetic cu date și informații actuale privind violența asupra femeilor, decalaje de salarizare, reprezentare și reputație, dar și informații și contacte ale unor instituții guvernamentale și neguvernamentale cu responsabilități în domeniu (vezi anexă).

În faza pregătitoare a instrumentului de cercetare, echipa Centrului FILIA (din care au făcut parte Laura Grünberg – coordonatoare cercetare, Andreea Bragă – directoare executivă FILIA și Elena Samoilă și Andreea Rusu – asistente de cercetare) a identificat și consultat peste 30 de experte/experti în studii de gen, sociologi/socioloage, activiste/activiști implicate/implicți în proiecte de cercetare. O parte dintre aceste persoane, cărora le mulțumim, au oferit feedback, informații și surse bibliografice utile în definirea instrumentului de cercetare: Ioana Borza, Sorana Constantinescu, Valentina Marinescu, Daniela Roventă-Frumușani, Dumitru Sandu, Alexandrina Satnoianu, Romina Surugiu, Sebastian Țoc, Lazăr Vlăsceanu, Mălina Voicu, Ovidiu Voicu.

Studiul de față își propune (i) să ancoreze cercetarea în contextul global, regional și local al reacțiilor contradictorii, deseori violente, împotriva politicilor de gen; (ii) să detalieze o serie de opțiuni metodologice pentru un studiu de tip generalist și comparativ, care a avut ca fir roșu surprinderea unor aspecte de intersecționalitate, dar și anumite atitudini ambigue, contradictorii ale populației față de temele genizate; (iii) să puncteze câteva concluzii cu caracter general ale cercetării.

Analize ulterioare, pornind de la acest studiu, pot identifica cu mai mare acuratețe dimensiunea de gen a percepțiilor populației din România pe tematici specifice și pot surprinde tendințele legate de raportarea oamenilor la egalitatea de gen. Astfel de cercetări sunt importante nu doar pentru specialiștii și activiștii din domeniul egalității de gen, ci și pentru toți cei implicați în designul și implementarea unor politici publice croite pe nevoile reale ale cetățenilor.

1. Context global: Recul, regres, rezistență față de politicile egalității de gen

Barometru de Gen. România 2018 este un sondaj de opinie realizat la un interval de 18 ani de precedentul, într-o perioadă aparte, resimțită nu doar în România, ci în întreaga lume. Este o perioadă în care sunt tot mai prezente în discursurile publice accente naționaliste, fundamentaliste și conservatoare. Este o perioadă în care politicile de egalitate de gen în particular sunt caracterizate de recul, regres sau cel puțin de rezistență. În Statele Unite ale Americii fenomenul #metoo și ultimele alegeri prezidențiale au scos la iveală amploarea unor manifestări misogine și sexiste, în Ungaria studiile de gen sunt interzise și Universitatea Central Europeană (CEU) a fost desființată, în Polonia s-au înăsprit legile privind avorturile. Convenția de la Istanbul este contestată de tot mai multe țări, în mod explicit, pentru folosirea conceptului de violență de gen, aceasta fiind declarată chiar neconstituțională, așa cum s-a întâmplat recent în Bulgaria. Alte țări, precum Turcia și Venezuela, nu sunt în acest moment prietenoase față de politicile egalității de gen.

A crescut, în acest context general, și interesul științific pentru studierea acestui proces, pe care unii îl încadrează într-o tendință mai generală de de-democratizare, de slăbire graduală a democrației („democratic backsliding”, Bermeo, 2016; Greskovits, 2015). Cu referire specifică la rezistența sau chiar la ostilitatea față de politicile de egalitate de gen, specialiștii operaționalizează în diverse moduri această realitate. De exemplu, Kriszán și Roggeband detaliază procesul de regres cu privire la egalitatea de gen referindu-se

la patru aspecte complementare: delegitimizarea discriminării de gen ca obiect al politicilor de gen, demolarea și reformularea politicilor de gen existente, subminarea implementării politicilor de gen existente și erodarea mecanismelor de evaluare și incluziune (Kriszán și Roggeband, 2018: 93).

În diverse alte rapoarte și documente recente se fac analize critice legate de înțelegerea motivațiilor și a consecințelor privind intensificarea discursurilor anti-egalitate de gen apărute în tot mai multe țări. Inglehart and Norris (2016) discută despre „sufocarea” resimțită în raport cu presiunile legate de corectitudinea politică, aspect care poate fi relevant pentru democrațiile vestice și nu cele din est (Bucur, Miroiu, 2019, p.167). Se vorbește despre ideologia de gen ca fiind „liantul simbolic” al discursurilor de acest tip (Kováts și Poim, 2015). În jurul acestei sintagme pare că se reunesc grupuri foarte diverse de „anti”: fundamentalisti religioși, persoane care critică politicile identității și „tirania” corectitudinii politice, cei care contestă drepturile minorităților sexuale sau sunt împotriva politicilor afirmative, educației sexuale în școli, drepturilor reproductive etc. (*Backlash in Gender Equality and Women’s and Girls’ Rights*, FEMM, 2018: 8). Problema căsătoriei între persoane de aceeași orientare sexuală pare să fie calul troian al debaterilor publice anti-egalitate de șanse, legalizarea acesteia fiind considerată un pas periculos, care va duce la distrugerea familiei și la sfârșitul speciei umane. Această mobilizare împotriva „ideologiei de gen” are câteva aspecte transnaționale remarcate de specialiști. Există, de exemplu, niște declanșatori omniprezenți identificați: convenția de la Istanbul, căsătoria între persoane de același sex, educația sexuală în școli. Este, de asemenea, prezent un anume limbaj comun hiperbolizat, în care frica este exacerbată, iar egalitatea de gen este echivalată cu ceva deviant și patologic (Kováts și Poim, 2015). Se consideră, de asemenea, că există un decalaj de interes de cercetare între studierea acestui fenomen de regres al democrației și analiza concretă a aspectelor și a implicațiilor genizate ale acestui fenomen.

Fenomenul de stagnare și chiar de regres în ceea ce privește egalitate de gen a fost documentat și prin date statistice care, nu doar la nivel european, indică un progres marginal în domeniul egalității de gen în ultima perioadă.¹ În ciuda unor progrese remarcabile în diverse aspecte ale vieții sociale din ultimele decade, continuă să existe decalaje, segregări, inegalități și discriminări de gen importante surprinse de statistici. Cecilia Ridgeway dezvoltă conceptul de decalaj cultural pentru a analiza persistența acestor inegalități de gen, care nu este neapărat corelat cu progresul material (Ridgeway, 2011). Ritmul schimbărilor este lent, progresul este „în pași de melc”, cum se afirmă și în cel mai recent Index al Egalității de Gen în Uniunea Europeană (EIGE, 2015). Raportul Forumului Economic Global din 2016 (WEF, 2016) arăta, de asemenea, că rata progresului în domeniul egalității de gen este în descreștere, subliniind, în special, pericolele legate de regresul în zona reducerii decalajelor din sfera economică, acolo unde domeniile de activitate feminizate vor fi, în viitorul apropiat, cele mai afectate de consecințele celei de a patra revoluții industriale, care va valoriza abilitățile din domeniile științei și tehnologiei (STEM).

¹ Expresia apare în mai multe documente oficiale, precum *Gender Equality Index (Indexul Egalității de Gen)*, 2015, EIGE, disponibil online: <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2017-measuring-gender-equality-european-union-2005-2015-report> (accesat 16 noiembrie 2018) și *Challenges to women’s human rights in the EU. Gender discrimination, sexist hate speech and gender-based violence against women and girls*, 2017, EU Agency for Fundamental Rights, disponibil online: http://ec.europa.eu/newsroom/just/document.cfm?doc_id=48258 (accesat 16 noiembrie 2018).

Raportul din 2018 al Comitetului Drepturilor Femeilor și Egalității de Gen din Parlamentul European (*Backlash in Gender Equality and Women's and Girls' Rights*, FEMM, 2018) a avut ca obiectiv identificarea unor domenii, măsuri și inițiative care au contribuit la apariția și la creșterea în amploare a reticenței față de continuarea eforturilor în domeniul egalității de gen în șase țări europene (România alături de Austria, Ungaria, Italia, Polonia și Slovacia). Studiul arată că există un set de domenii (precum educația, sănătatea și drepturile reproductive, prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor) și un cadru instituțional cu anumite caracteristici comune care pot explica în mare măsură fenomenul de recul al egalității de gen în aceste țări. Dar, se arată în raport, dincolo de asemănări, există și diferențe legate de intensitatea și de efectele acestei rezistențe. Uneori este resimțită doar o retorică anti-egalitate de gen la nivel de discursuri publice, dar, în alte situații, aceasta se traduce în măsuri și inițiative concrete, care, în cazuri extreme, devin contra-măsuri, pași înapoi în acest domeniu (FEMM, 2018: 8-9). Studiul a arătat și că acest backlash este mai bine ținut în frâu în țările cu o istorie mai lungă de democrație și cu o mișcare de femei puternică, spre deosebire de cele cu o memorie încă vie a „feminismului de stat” și cu o mișcare de femei relativ incipientă – așa cum sunt țările din Estul și Centrul Europei. În acest context regional ostil egalității de gen, România se confruntă mai ales cu o retorică anti-egalitate de gen și cu demonetizarea tematicii de gen, însă presiunile conservatoare nu au aceeași amploare ca în alte țări din regiune, mișcarea de femei reușind să anihileze anumite deraieri, să pună presiune pe autorități pentru a crea instituții abilitate în domeniu și cadre normative actualizate pe diverse aspecte, în special în zona violenței de gen.

Situația de ansamblu este una paradoxală. Pe de o parte, există dovezi empirice ale persistenței inegalităților și discriminărilor de gen în familie, educație, sănătate, politică, pe piața muncii în general, dar, pe de altă parte, discriminarea de gen nu mai este percepută ca fiind o problemă prioritară.¹ Pe acest teren contradictoriu își fac loc mai ușor aceste discursuri anti-politici de egalitate de gen, iar mișcarea de femei (și, în general, spațiul civic) se confruntă cu dificultăți de finanțare și de „priză la public” și anumite teme importante (precum violența la adresa femeilor, politicile afirmative, drepturile reproductive etc.) sunt reinterpretate, minimizezate, denaturate.

Este posibil ca domeniul egalității de gen să fie, într-o oarecare măsură, victima propriilor succese. Progresele importante din ultimele decenii (câștigarea unor drepturi fundamentale, precum cel la vot, la educație, la proprietate; înființarea unor organisme și mecanisme internaționale de monitorizare a progresului în domeniu; dezvoltarea cunoașterii științifice în zona studiilor de gen, instituționalizarea politicilor de egalitate de gen prin crearea de organisme internaționale, naționale, guvernamentale și nonguvernamentale etc.) pot produce efecte perverse, opinia publică având senzația că „bătălia” a luat sfârșit și că nu se mai justifică, în acest moment, investițiile în promovarea egalității de gen (Grünberg, 2013). Dar aceasta nu poate să fie singura explicație pentru ostilitatea față de continuarea eforturilor în domeniul egalității de gen. Este nevoie să înțelegem în profunzime resorturile acestei stări de fapt.

În acest sens au fost deja întreprinse eforturi în ultima perioadă. De exemplu, recent este vizibil un efort de nuanțare a discursurilor despre discriminările de gen, de lărgire a paletei de „sexisme” identificate

¹ Vezi, de exemplu, *Discrimination in the European Union: Perceptions, Experiences and Attitudes*, 2008, Special Eurobarometer 296, disponibil online: http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_296_en.pdf (accesat 10 decembrie 2018).

și cercetate pentru o înțelegere mai profundă a realităților actuale în care femeile și bărbații, în diversitatea lor, conviețuiesc, își negociază rolurile și accesul la putere. Dincolo de analizele privind discriminările directe și indirecte, atenția se concentrează mai nou și pe alte tipuri de discriminări de gen. Pe de o parte pe (i) discriminările de gen multiple și, pe de altă parte, pe (ii) forme ambivalente, ambigue de sexism, precum sexismul subtil sau ascuns (Benokraitis și Feagin, 1986), sexismul ambivalent (Glick și Fiske, 1996, 2011), sexismul modern (Swim et al., 1995) sau neosexismul (Tougas et al., 1995). O taxonomie mai bogată a sexismelor, care să țină cont de atitudinile ambivalente ale bărbaților față de femei, de conflictul existent între valori egalitare, prezente la nivel de mental colectiv în societățile democratice, și de sentimente reziduale negative față de femei, este utilă pentru a înțelege mai bine mecanismele de negare la nivel individual și colectiv a existenței discriminării bazate pe sex/ gen, care contribuie explicit și implicit la diminuarea sprijinului pentru politici sociale direcționate către reducerea inegalităților de gen.

Abordarea intersecțională a discriminărilor de gen, considerată o nouă paradigmă de abordare a inegalităților sociale, inclusiv a celor de gen, are, de asemenea, potențialul de a descifra limitările discursurilor monolitice ale egalității de gen și lipsa lor de eficiență. Abordarea intersecțională a inegalităților de gen ține cont de diferite inegalități, dar și de interacțiunile dintre acestea, de faptul că diferite forme de inegalitate și discriminare interrelaționează între ele și prin intermediul structurilor socio-politico-economice, producând „matrice ale dominației” specifice (Collins, 1990). Există mulți autori care au teoretizat și operat cu acest concept (Crenshaw, 1991; McCall, 2005; Hancock 2007; Verloo, 2018), inclusiv la noi (Grünberg, 2005; Vincze, 2006; Popa, 2008). Dincolo de capcanele și dilemele metodologice ale acestei noi abordări, paradigma intersecțională de analiză a inegalităților de gen oferă un cadru actualizat pentru înțelegerea opoziției explicite și, mai ales, implicite la eforturile din această zonă.

Această foarte scurtă incursiune teoretică a avut doar scopul de a puncta importanța problemei rezistenței față de discursurile egalității de gen pentru viitorul politicilor publice sensibile la gen, importanță care este resimțită la nivel regional și global de specialiștii în domeniu.

2. Context național: România și reacțiile anti-egalitate de gen

În acest moment, cei care lucrează cu adevărat în domeniul egalității de gen în România (nu cei care, conjunctural, dețin poziții în instituții de profil) se confruntă cu un discurs public anti-egalitate de gen. Reținerea, rezistența și chiar opoziția față de continuarea și dezvoltarea de politici publice în domeniul egalității de șanse se resimte uneori direct (de exemplu, se redirecționează banii primăriei capitalei de la sprijinul victimelor violenței domestice către alte probleme), dar, de cele mai multe ori, este vorba de afectarea legitimității și a eficienței legilor și inițiativelor existente (Krizsán și Roggeband, 2018). Nu se mai consideră ca fiind prioritare o serie de probleme, se înfiltrează discret un discurs neutru sau chiar ofensiv în raport cu aspecte de gen. Interesul public și investițiile în politici de egalitate de gen se reduc, principiile acestor politici sunt atacate din diverse direcții, instituțiile create pentru a le susține sunt slăbite (fie financiar, mai ales în ceea ce privește ONG-urile de profil, fie prin punerea în poziții cheie a

unor persoane incompetente), legile nu sunt respectate, nu sunt puse în funcțiune mecanisme de monitorizare și evaluare a rezultatelor aplicării acestora.

Avem repere care să justifice afirmația că România se confruntă și ea cu valul de rezistență față de politicile egalității de gen. Chiar dacă referendumul pentru familia tradițională a eșuat, această inițiativă a scos la lumină reacțiile puternice față de „ideologia de gen”, care, așa cum afirmau susținătorii referendumului, va face din copiii României transsexuali. Chiar dacă la nivel de feminism academic „Studiile de gen” sunt bine reprezentate și integrate pe segmentul disciplinelor socio-umane, chiar dacă există un cadru normativ bun privind egalitate de gen, iar în domeniul violenței domestice s-au făcut progrese importante, chiar dacă sunt instituții special create pentru a se ocupa de domeniu (de tip ANES, CNCD, ONG-uri, Comisii pentru Egalitate de Șanse în Camera Deputaților etc.), progresul din România în domeniul egalității de gen este mai modest decât în multe alte țări din Uniunea Europeană.

Rezultatele ultimului *Index al egalității de gen*, realizat de Institutul European pentru Egalitatea de Gen, indică un progres general în pas de melc la nivel european și plasează România la coada clasamentului (*Gender Equality Index*, 2015). Raportul recent al Băncii Mondiale (*Romania Gender Assessment*, 2018) punctează o serie de progrese legate de prezența femeilor în domenii științifice considerate masculine, crearea unui cadru legislativ și instituțional de abordare a problemelor de gen, dar observă, în același timp, și partea goală a paharului: rata crescută a mortalității infantile (cu precădere la populația roma), prezența în număr destul de mare a tinerelor femei în așa numitul grup NEET (persoane care nu mai sunt în sistemul de educație, dar nu sunt nici angajate și nu urmează nici vreo altă formă de pregătire profesională); rata mare de gravide în rândul adolescentelor; distribuția inechitabilă a timpului pentru activități casnice între femei și bărbați.

România a făcut parte, de asemenea, din diverse studii comparative axate pe tematica egalității de gen (*Backlash in Gender Equality and Women's and Girls' Rights*, 2018). Analiza situației din România în acest context comparativ a pus în evidență aspectele formal bune: cadrul legislativ (legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și tratament între femei și bărbați și legislația privind violența împotriva femeilor), cadrul instituțional (înființarea și, mai de curând, reînființarea ANES) precum și o serie de inițiative concrete (ca, de exemplu, tentativa de a obliga companiile să angajeze cel puțin un expert de gen¹), dar și aspecte care au venit la pachet cu o serie de efecte perverse. În termeni de explorare a inițiativelor din sfera de backlash, raportul menționează printre altele: controversele și discursurile publice anti-feministe legate de referendumul privind familia tradițională din 2018; diverse tentative de a slăbi forța ONG-urilor prin subfinanțare; excluderea de la diverse consultări și controlul celor care urmează să facă parte din asemenea organisme de consultare, sub pretextul „conspirației Soros”; schimbarea modalităților de raportare pentru ONG-uri; lipsa unei politici de integrare a problematicii de gen în programa educațională; lipsa educației sexuale și a educației pentru sănătatea reproductivă în școli; lipsa de implicare a unor actori importanți în procesul de implementare a Convenției de la Istanbul, cu toate că România este semnatară;

¹ Expertul de gen este o profesie inclusă de curând în nomenclatorul de profesii al României. În principiu un succes în domeniu, modul în care sunt calificate persoanele pentru această expertiză, modul de abordare de către ANES a acestei dimensiuni formative, neintegrarea specialiștilor creați de instituții de învățământ superior prin programe de masterat și doctorat, precum și a persoanelor din ONG-urile de profil cu lungă experiență în domeniu au transformat aparentul succes într-un eșec.

încercări de restricționare a dreptului la avort (2012)¹, de interzicere a educației privind drepturile reproductive în școli, în contextul în care România este campioană la rata natalității printre adolescente; criza economică din 2008, care a afectat profund negativ nivelul de trai al femeilor; existența unor grupuri speciale de femei (ca, de exemplu, femeile rome) care sunt supuse unor discriminări multiple, în contextul în care România are legislație privind egalitatea de șanse între femei și bărbați și prevederi legate de discriminarea multiplă (pentru care, însă, nu există metodologie de monitorizare!).

În concluzie, sunt destule dovezi că România, dincolo de o serie de realizări obținute și pe care nimeni nu le contestă, se înscrie în contextul regional și global neprielnic investiției consecvente și asumate în domeniul egalității de șanse în general și al egalității de gen în particular.

3. Barometru de gen. România 2018: Premize, obiective, structură

Barometru de Gen. România 2018 apare pe fundalul regional și global al acestei stări de fapt caracterizate succint. Barometrul este unul de tip de cercetare generalist, cu o componentă comparativă integrată și a fost conceput astfel încât rezultatele lui să fie utile pentru o înțelegere actualizată a percepției și a atitudinilor populației din România anului 2018 față de diverse componente ale construcției sociale a genului (deci nu a urmărit doar diferențele de sex pe diverse teme, domenii, instituții). Pentru ancorarea în discursurile actuale despre problematica de gen, cercetarea a avut două direcții importante de abordare în plan secund. Pe de o parte, am dorit surprinderea unor aspecte de multidimensionalitate/intersecționalitate în ceea ce privește raportarea populației din România la diverse teme genizate. Studiul în sine și, mai ales, baza de date oferă posibilitatea unor analize care să iasă din paradigma clasică femei vs. bărbați. Pe de altă parte, o miză importantă a cercetării a fost evidențierea unor aspecte legate de climatului general din România cu privire la egalitatea de gen. În acest sens, am încercat surprinderea unui spectru mai nuanțat de percepții despre situația femeilor în raport cu bărbații în viața privată și publică, despre atitudini de susținere, reținere, îndoială și chiar de ostilitate față de discursurile publice din domeniul egalității de gen. Vom detalia pe scurt aceste opțiuni de principiu.

Fiind vorba despre un barometru de opinie pe baza căruia să fie propuse politici publice sensibile la gen, a fost evidentă nevoia unui barometru de tip **generalist**. Pentru a oferi o bază empirică pe care să se construiască documentul de politici publice, acesta trebuia să acopere teme diverse, aspecte variate de interes actual pentru domeniul analizelor de gen. Nu era adecvat un barometru tematic, care să meargă în profunzime doar pe anumite aspecte de actualitate, fie ele foarte importante (violența la adresa femeilor, modelele de masculinitate, gen și managementul timpului, gen și sexualitate, gen și tehnologie etc.). În selecția temelor am avut în vedere, de asemenea, evitarea unor subiecte ample, care ar necesita, cu siguranță, barometre, dar și studii calitative de sine stătătoare (de exemplu violența, sexualitatea). De asemenea,

¹ La care se poate adăuga apariția fenomenului de refuz din partea unor medici din sistemul public de sănătate de a efectua întreruperi de sarcină la cerere (vezi, de exemplu, raportul *Refuzul la efectuarea avortului la cerere în România*, 2014, Centrul Euroregional pentru Inițiative Publice, disponibil online: http://www.ecpi.ro/wp-content/uploads/2015/03/Raport_Refuzul_la_efectuarea_avortului_la_cerere_in_Romania.pdf, accesat 15 ianuarie 2019).

în definitivarea chestionarului am încercat să ținem cont de tipul de itemi folosiți în studii actuale internaționale (Indexul Egalității de Gen realizat de EIGE, cercetările World Value Survey sau alte barometre și sondaje realizate la nivel european și internațional), astfel ca rezultatele să poată fi folosite în contexte diverse de analiză comparativă.

Restricțiile financiare și de timp au determinat, de asemenea, selecția finală și structura chestionarului. Având în vedere și restrângerile metodologice (teme care nu se potriveau cercetării de tip cantitativ sau aspecte de continuitate între cele două barometre care nu au putut fi metodologic corelate) s-a optat pentru un mix de teme particulare cu teme mai generale. În același timp, în cadrul diverselor aspecte atinse, s-a încercat actualizarea perspectivelor de abordare. Astfel, se poate vorbi despre câteva accente regăsite în chestionar. Legat de tema violenței, au fost introduși itemi cu privire la hărțuirea sexuală. Legat de tema distribuției rolurilor domestice și publice, am insistat pe aspecte legate de (i) raportarea la timpul liber, (ii) parenting și (iii) echilibrul dintre familie și carieră. Am introdus, de asemenea, două baterii de întrebări care cuprind itemi legați de atitudinea românilor față de rolul intrării României în Uniunea Europeană, față de egalitatea de gen și de nevoia continuării (sau nu) a eforturilor în domeniu. Pe acest ultim palier, barometrul conține întrebări legate de perspective asupra problematicii de gen prin intermediul cărora s-a încercat surprinderea percepțiilor și a atitudinilor mai generale ale populației față de situația actuală a egalității dintre femei și bărbați în familie și în sfera publică. Interesul mai subtil de cercetare a constat în observarea unor eventuale atitudini ambigue, incerte, contradictorii legate de aceste aspecte. Acest set de itemi a fost inspirat de cercetările recente din literatura de specialitate legate de manifestările sexismului subtil sau ascuns (Benokraitis și Feagin, 1986), sexismului ambivalent (Glick și Fiske, 1996, 2011), neosexismului (Tougas et al., 1995), dar, mai ales, de scala sexismului modern, de unde au fost chiar preluate câteva întrebări (Swim et al., 1995). Am considerat necesar să oferim un minimum de informații pe aceste aspecte puțin cercetate în România, pentru ca studii ulterioare să pornească de aici și să poată identifica un spectru mai larg de manifestări în raport cu temele egalității de gen în România de azi: de la negarea nevoii de continuare a eforturilor în domeniu, la atitudini antagonice sau resentimentare în raport cu „pretențiile” femeilor sau cu politicile afirmative. Echipa IMAS a identificat și formulat o tipologie interesantă, cu patru segmente de populație identificate prin raportarea lor la o serie de aspecte genizate: modernii, tradiționaliștii complianți, tradiționaliștii clasici și cei cu un comportament parohial. Acest studiu oferă doar un început de astfel de analize.

Componenta comparativă a barometrului a fost, de asemenea, importantă pentru surprinderea dinamicii modelelor de gen. După 18 ani de la ultimul sondaj de opinie era important ca datele să poată oferi o imagine comparativă privind dinamica percepțiilor despre rolurile și relațiile de gen din societatea românească. Perioada 2000-2018 a fost una bogată în evenimente majore pentru dezvoltarea democrației în România, care a intrat în 2004 în NATO și, apoi, în 2007 în Uniunea Europeană. 2008 a fost anul unei crize economice de proporții în întreaga lume, criză care a afectat, evident, și România. Viața politică a României a fost în această perioadă una permanent tensionată, fără continuitate în politicile publice în niciun domeniu, cu înflorirea instituțiilor de tip extractiv (Vlăsceanu și Hâncean, 2014), care nu au avut interes să promoveze dreptatea socială sau inovația. Ultimii ani au adus un puternic val de emigrație către vest, de contact cu valori și modele din țări cu o bogată tradiție democratică, dar nematerializat în

schimbări majore de mentalitate acasă. Este, de asemenea, o perioadă în care feminismul academic și mișcarea de femei s-au instituționalizat și au căpătat substanță (Grünberg, 2014, Miroiu, 2015). În acest sens, chestionarul care a stat la baza cercetării conține o serie de întrebări identice cu cele din 2000. O parte dintre acestea sunt întrebări generale (legate de opinii despre egalitatea de gen) și câteva sunt particulare. Trebuie însă menționat că decalajul mare de timp între ultimul *Barometru de gen* (2000) și cel de față și lipsa unor informații de profunzime legate de metodologia celui din 2000 au făcut palierul comparativ complicat.

Așa cum am precizat deja, intersecționalitatea și surprinderea atitudinilor variate legate de politicile de egalitate de gen au constituit un fir roșu al barometrului. Am încercat să surprindem elemente de intersecție a genului cu vârsta, cu nivelul de educație, cu situația familială, cu regiunea sau mediul de rezidență. Eșantionarea nu a permis comentarii relevante legate de gen și etnie sau de gen și sexualitate. Am dorit, însă, să putem spune ceva despre diferențe între femei (și între bărbați), nu doar dintre femei și bărbați. Ne-au interesat deopotrivă diferențele, dar și asemănările. Baza de date oferă posibilitatea unor analize ulterioare mult mai detaliate decât cele prezentate în acest raport. De asemenea, sondajul oferă câteva informații importante și asupra unor aspecte legate de modul în care populația azi percepe situația femeilor în raport cu bărbații și nevoia de continuare a investiției în politici publice sensibile la gen.

Dincolo de anumite constrângeri și limitări de timp, financiare și metodologice (pe componenta comparativă) inerente unei astfel de cercetări, sperăm că acest *Barometru de gen* oferă o serie de date actualizate interesante, care pot constitui baza unor cercetări viitoare. Intenția a fost să oferim un tip de cunoaștere rezonantă social – una pornind de la care toți cei interesați să găsească strategii colective eficiente (de tip politici publice) în domeniul promovării egalității de gen.

4. Aspecte privind relevanța rezultatelor pentru politicile publice sensibile la gen

Concluziile punctuale ale cercetării sunt prezentate pe teme specifice în raportul IMAS. Menționăm în cele ce urmează doar o serie de aspecte rezultate în urma acestei cercetări, pe care le considerăm în mod special importante pentru elaborarea, în viitor, a unor politici publice sensibile la gen.

➤ Fericiți și fericite într-o țară care merge într-o direcție greșită

Cercetarea relevă un nivel foarte ridicat (73%) de nemulțumire a bărbaților și femeilor deopotrivă față de direcția în care merge țara. În același timp, două treimi din persoane (64,8%) se declară foarte mulțumite sau destul de mulțumite în raport cu diverse aspecte ale vieții lor (viață de familie, sănătate, aspect fizic, situație materială). O diferențiere clară pe sexe se observă doar în ceea ce privește satisfacția legată de locul de muncă – bărbații fiind semnificativ mai satisfăcuți de acest aspect decât femeile (43,9% față de 31,1%). Explicațiile pot fi diverse și necesită analize complementare. Dar se poate afirma că această ruptură la nivel de percepții între satisfacția individuală în raport cu diverse aspecte ale vieții și insatisfacția în raport cu direcția în care merg lucrurile în țară nu oferă un cadru propice de interes față de politicile publice. Pare că, pe lângă emigrația externă atât de puternică, se conturează și un soi de emigrație interioară,

prin care oamenii își găsesc resurse de mulțumire în viețile lor private, făcând abstracție de situația țării ai cărui locuitori sunt. Între „țară” și oamenii ei pare să fie o ruptură: țara merge prost, dar oamenii sunt mulțumiți de viețile lor. Populația nu percepe dimensiunea politică a vieții lor individuale. Acest aspect poate că explică și plasarea României ca țară cu cel mai mare decalaj european între optimism și satisfacție (Sandu, 2019: 31). Aceasta este o temă de reflecție importantă pentru viitoarele politici ale egalității de gen, deoarece eficiența lor este strâns legată de creditul dat de beneficiarii acestor politici.

➤ **Mix de moderni, tradiționaliști, parohiali în ceea ce privește raportarea la gen**

Prin rularea de analize factoriale exploratorii, studiul oferă o serie de informații care sugerează prezența unor poziționări diverse a populației la nivel de percepții față de problematica de gen. Au fost identificate patru segmente de populație (detalii metodologice și de conținut în studiul IMAS):

Segmente (latențe)	Indicatorii cu scoruri maxime pe latențele identificate
Segmentul modernității de gen	O mama care lucrează poate fi la fel de grijulie față de copiii săi precum una care nu lucrează. Ambii soți trebuie să câștige bani pentru întreținerea familiei. E un lucru bun că acum și bărbații își pot lua concediul de îngrijire a copilului.
Segmentul tradiționalismului compliant la egalitatea de gen	Societatea a ajuns în punctul în care femeile și bărbații au șanse egale de succes. În prezent, discriminarea împotriva femeilor nu este o problemă în România. În România, Uniunea Europeană a influențat pozitiv egalitatea de șanse între femei și bărbați.
Segmentul tradiționalismului clasic	Viata de familie are de suferit atunci când femeia are o slujbă cu norma întreagă (8 ore). Ce își doresc cu adevărat femeile este să aibă familie și copii, nu slujbă.
Segmentul comportamentului parohial	În ultimii ani, s-a discutat prea mult despre modul în care sunt tratate femeile în România. Promovarea egalității de șanse la locul de munca avantajează femeile.

Metoda de extragere: Analiza componentelor principale
Metoda de rotație: Varimax cu normalizare Kaiser

www.imas-inc.com

- *Segmentul modernității de gen*: persoane care, printre altele, consideră că e nevoie de concilierea vieții de familie cu cea profesională, sunt mai mulțumiți de viața lor profesională și consideră că discriminarea există încă în România;
- *Segmentul tradiționalismului compliant*: persoane care consideră că egalitatea de gen a devenit o realitate cu sprijinul instituțiilor europene, mizează pe parteneriatul privat și par a avea cea mai mare satisfacție în viața de familie;
- *Segmentul tradiționalismului clasic*: persoane conservatoare în ceea ce privește aspectele de gen; consideră că femeile își doresc în mod special familie și copii, dar cred că ambii soți trebuie să câștige bani pentru familie; studiile superioare sunt mai importante pentru băieți și au cea mai mică satisfacție cu viața profesională;
- *Segmentul comportamentului parohial*: persoane care consideră problematica de gen una redundantă, excesiv de discutată în România ultimilor ani; valorizează puțin concediul paternal și sunt, în general, nemulțumiți de viața profesională.

O privire atentă asupra rezultatelor indică prezența unui mix de răspunsuri tradiționaliste (de tip acord cu afirmații precum „femeia trebuie să-și urmeze bărbatul” – 50,8% sau „bărbatul este capul familiei”

- 69,8%), alături de răspunsuri dintr-o zonă mai modernă de percepere a dinamicii rolurilor și a relațiilor de gen (de tip dezacord cu afirmația „bărbații sunt mai capabili decât femeile să conducă” - întrebare la care 57,2% din femei au răspuns în dezacord; sau acord cu afirmații precum „ambii soți trebuie să câștige bani pentru întreținerea familiei” - 87% și „este un lucru bun că acum bărbații își pot lua concediu de îngrijire a copilului” - 68%). De remarcat este și existența unor percepții de graniță între conservatorism și modernism, de oscilație între valori conservatoare hard și soft și valori moderne în formare, de poziționări contradictorii chiar. Barometrul are potențial de identificare a unor aspecte legate de această oscilare între conservatorism și modernism. Considerăm că această realitate conturată incipient în acest studiu trebuie investigată în profunzime. Politicile publice sensibile la gen vor fi eficiente dacă vor reuși să iasă din paradigma complementarității sau a dihotomiei femeii vs. bărbați, fiind capabile să propună strategii adaptate la dinamica societății, rezonante cu percepții diverse ale oamenilor față de problematica egalității de gen.

Merită să fie menționat faptul că acest tip de rezultate incipiente se racordează la o serie de studii internaționale privind dinamica de gen în societatea actuală pe domenii specifice, studii care identifică, de exemplu, așa cum am amintit deja, prezența neosexismului, a sexismului ambivalent sau a celui modern (Glick și Fiske, 2011; Swim et al., 1995; Benokraitis, 1997) sau mega-tendențe de gen la nivel global, precum: tradiționalism hibrid - un amalgam de opinii și percepții față de egalitatea de gen; contradicții de rol de tipul: femei emancipate, dar care prețuiesc, în același timp, rolul lor important în viața casnică (*Global Consumer Trends*, 2009).

➤ **Dinamica percepțiilor despre problemele de gen**

Percepția populației despre rolurile și relațiile de gen se află, cum era de așteptat, într-o dinamică. Sintetic, componenta comparativă a cercetării arată existența unor teme țintuite, încremenite în timp într-o zonă a abordărilor conservatoare, dar și o schimbare vizibilă către atitudini mai moderne pe o serie de alte aspecte.

Rămân **constante** percepțiile asupra unor aspecte precum:

- Există o solidaritate mai mică între femei decât între bărbați - percepția rămâne relativ constantă (41% în 2018, respectiv 46% în 2000);

- Atitudinea față de legalizarea prostituției. Similar cu studiul din 2000, majoritatea populației consideră că prostituția ar trebui interzisă (51,2% în 2018 și 51% în 2000), procentul de femei cu această poziție fiind mai mare decât al bărbaților atât în 2000, cât și în 2018;

- Procente comparabile în 2000 și în 2018 privindu-i pe cei care sunt de acord cu afirmația „este mai mult datoria femeilor decât a bărbaților să se ocupe de treburile casei” (58% în 2018 față de 63% în 2000);

- Menținerea unei percepții legate de distribuția complementară și dezechilibrată a sarcinilor casnice. În anul 2000, cel puțin 80% din respondenți considerau că pregătirea mâncării, curățenia în casă, spălatul hainelor și al vaselor, călcatul rufelor etc. sunt activități realizate numai de femei, iar reparațiile în casă sunt apanajul bărbaților. Cu fluctuații mici, aceste procente sunt valabile și în 2018. Același lucru se poate constata și despre procentele din 2000 și 2018 legate de „parteneriatul privat” - procente de sub

10% (neseemnificativ statistic mai mici în 2000), ale celor care declară că diverse activități casnice sunt făcute de „ambii parteneri”.

În schimb, pe diverse alte tematici, se observă clar o **dinamică a percepțiilor**:

- Acceptarea în proporție mai mare de femei pentru funcția de președinte de țară. Dacă 73% preferau în anul 2000 președinte un bărbat (și 3% președinte o femeie), în 2018 doar 46,9% se mai declară în favoarea unui președinte bărbat;

- 54% din respondenți erau de acord, în anul 2000, cu afirmația „bărbații sunt mai capabili să conducă decât femeile”. Acest procent a scăzut la 44,2% în 2018;

- În scădere este și tendința acordului cu afirmația „femeile sunt prea ocupate cu treburile gospodărești și nu mai au timp pentru posturi de conducere” (68% în 2000 față de 44% în 2018);

- Dacă în 2000 43% considerau că femeile nu au încredere în forțele lor, acest procent scade semnificativ (30,7%) în 2018. În plus, se observă o tendință ascendentă a dezacordului cu informația „femeilor le este frică de mari responsabilități” (de la 55% în anul 2000, la 65% în 2018);

- **Violența domestică** este considerată mai mult o problemă publică decât privată, intimă, context în care Poliția este prima instituție la care populația ar apela în asemenea situații. 35% din respondenți considerau, în 2000, că partenerii trebuie lăsați să își rezolve singuri problemele (28% identificau rudele ca soluție), spre deosebire de anul 2018, când doar 20% din respondent consideră că e o problemă care trebuie rezolvată între părți și majoritatea plasează poliția pe primul loc ca instituție la care s-ar apela în asemenea cazuri. Scăderea procentului poate semnifica un progres în ceea ce înseamnă o deplasare a înțelegerii acestui fenomen nu doar ca fenomen privat, ci ca unul care trebuie să își găsească rezolvare și dincolo de relațiile de cuplu. Menționarea Poliției în proporție mare este o dovadă a succesului din ultima perioadă de revizuire a cadrului normativ și de formare a lucrătorilor din poliție pentru a se ocupa de aceste aspecte;

- O schimbare de percepție privind raportarea la **contribuția la bugetul familiei**. În anul 2000, un procent de 70% din respondenți era de acord cu afirmația că „este mai mult datoria bărbaților decât a femeilor să aducă bani în casă”, procent în scădere (61%) în anul 2018.

- În ceea ce privește **creșterea copiilor**, chiar dacă există diferențe metodologice de măsurare între cele două barometre, 71% din persoane considerau în 2000 că ambii părinți trebuie să se ocupe de creșterea copiilor (și 28% indicau mama drept principalul părinte cu această responsabilitate), iar în anul 2018 procentul a crescut semnificativ la 80,3%.

- „Bărbatul e capul familiei și femeia e stăpâna casei” și „Femeia trebuie să își urmeze bărbatul” sunt răspunsuri cu rată mare de acord atât în anul 2000, cât și în 2018. Cu toate acestea, datele arată o scădere semnificativă statistic a ratei răspunsurilor. 83% considerau în 2000 că bărbatul este capul familiei, față de numai 70% în 2018. 78% considerau în 2000 că femeia e stăpâna casei față de doar 51% în 2018. Segmentarea pe sexe arată, de asemenea, diferențe semnificative. De exemplu, în 2018, 64,6% din totalul celor investigați sunt de acord cu afirmația că „femeia trebuie să își urmeze bărbatul” (față de 78% în 2000), dar, la segmentarea pe sexe, numai 58,9% din femei, spre deosebire de 70,6% din bărbați declară că sunt de acord. Percepția unei complementarități a rolurilor de gen în familie este o constantă, dar grupul celor conservatori este mai mare în rândul bărbaților. Din acest punct de vedere, viitoare inițiative în domeniul promovării parteneriatului privat ar trebui să adreseze în mod specific această dualitate de percepție în rândul populației.

Sigur că aceste comparații (și altele din barometru) trebuie contextualizate, corelate cu alte studii și interpretate cu atenție. Ceea ce merită punctat este faptul că, acolo unde se înregistrează diferențe statistice relevante, acestea indică un progres în 2018 față de 2000, în sensul în care percepțiile despre rolurile și relațiile de gen se modernizează, ies din paradigma funcționalistă tradițională. Sunt tendințe îmbucurătoare legate și de infuzia de valori europene, de interiorizarea de norme și de comportamente văzute în afara țării, de maturizarea democrației etc. Iar acestea sunt tendințe de care politicile publice în construcție pot și trebuie să țină cont. Profilul multidimensional al populației cu valori în proces de modernizare trebuie analizat mai bine. Acești oameni, femeii și bărbații deopotrivă, sunt aliați importanți în construcția viitoare de politici publice sensibile la gen.

Dincolo de acest palier comparativ, menționăm succint alte câteva rezultate ale *Barometrului de gen. România 2018* care merită atenție:

➤ **Investiția în sănătate este cea mai dorită și de femei, și de bărbați**

Atât femeile, cât și bărbații ar investi bani din bugetul țării în primul rând în domeniul sănătății (43,2%), apoi în educație (18,4%) și în infrastructură (12,5%). Pe sub-eșantioane de femei și bărbați, se observă o diferență, în sensul că bărbații plasează pe locul al doilea infrastructura și pe locul al treilea educația.

➤ **Majoritatea vrea, dar minoritatea câștigă (în raport cu educația sexuală în școli)**

Vrem educație sexuală în școli, dar, după încercări succesive eșuate de introducere, această materie nu se predă decât opțional în cadrul materiei Educație pentru sănătate. Studiul arată că trei sferturi din respondenți sunt pentru predarea educației sexuale în școli, la clasele V-VIII (mai mult cei tineri, cei din Transilvania și cei cu venit mai mare de 1800 RON). Susținerea este deci mare. Totuși inițiativele de revizuire a programelor școlare au eșuat în mod sistematic, sub presiunea unor grupuri minoritare de contestatari (susținuți de actori cu putere simbolică importantă, precum Biserica Ortodoxă Română) și nu din cauza unei rezistențe largi a societății. De ce? Cum trebuie formulate, promovate, explicate viitoare inițiative, astfel încât ele să se finalizeze cu introducerea formală a educației sexuale în școli?

➤ **Toleranță mai ridicată în rândul tinerelor femei față de hărțuirea în spațiul public?**

Cum era de așteptat, femeile sunt deranjate de gesturile care se încadrează în fenomenul de „hărțuire stradală”, cele tinere menționând frecvent faptul că s-au confruntat cu asemenea gesturi nepotrivite. Ce e interesant este faptul că, analizând sub-eșantionul femeii pe grupe de vârstă, cele mai în vârstă declară într-un procent statistic semnificativ mai mare decât cel înregistrat pe segmentul de vârstă 18-29 de ani că percep anumite comportamente ca fiind deranjante (privitul insistent, fluieratul, făcutul cu ochiul).

Analiza datelor pe regiuni relevă procente mai mari în Moldova de femei care declară că au avut asemenea experiențe. Întrebarea care se ridică pentru politicile publice în domeniu este: ce fel de campanii de informare și educare trebuie concepute pentru a crește gradul de înțelegere a aspectelor negative legate de acest fenomen în rândul tinerelor care, așa cum arată studiul, par să fie mai tolerante cu anumite aspecte? Modalitățile de lucru, limbajul folosit, argumentarea în termeni de respect de sine și de

încălcarea a unor drepturi trebuie, probabil, revizuite. Desigur, aceste observații trebuie corelate cu alte date, inclusiv calitative, pentru a înțelege mai bine gradul de toleranță.

➤ **Timpul liber = treburi casnice mai ales pentru femei**

Uitatul la televizor este principala activitate de petrecere a timpului liber. În ceea ce privește treburile casnice, 42,2% din femei își petrec timpul liber desfășurând asemenea activități, spre deosebire de numai 16,2% din bărbați. Persoanele din grupa de vârstă 30-59 de ani se auto-percep ca având mai puțin timp decât partenerul/ partenera/ soțul/ soția, indiferent de gen (mai evident în mediul rural). Bărbații cu studii superioare se auto-percep în proporție mai mare ca având timp liber mai puțin decât partenera (sub-eșantion bărbați). Femeile cu studii medii se auto-percep în proporție mai mare ca având timp liber mai puțin decât partenerii (sub-eșantion femei).

➤ **Ambii părinți ar trebui să se ocupe de creșterea copiilor, dar bărbații nu pot crește copii la fel de bine ca femeile**

80,3% din eșantion (80,7% femei și 79,7% bărbați) sunt de acord că ambii părinți ar trebui să se ocupe de creșterea copiilor. În schimb, 48,9% din femei și 49,2% din bărbații consideră că bărbații nu pot crește copiii la fel de bine ca femeile (spre deosebire de 31,9% femei și 33,8% bărbați care au răspuns afirmativ). De la teorie la practică este cale lungă. La modul general, se percepe nevoia parteneriatului privat sau se declară acest acord, dar există o componentă tradițională puternică în ceea ce privește competențele percepute ale femeilor și bărbaților. Poate fi vorba despre lipsa unei percepții a distincției dintre maternitate ca experiență (nașterea) și maternitate ca muncă de creștere a copiilor. Această fluctuație, această ambiguitate poate fi importantă pentru cel ce gândește politici publice sensibile la gen în domeniu, fiind eventual vorba de nevoia unui accent mai mare pe componenta educativă și formativă a „expertizei taților”.

➤ **Bunicii – babysitteri de serviciu**

52,6% din părinți declară că au apelat cel mai des la bunici pentru a avea grijă de copiii lor. În condițiile în care categoria persoanelor de vârstă a treia este una feminizată și vulnerabilă în România din punctul de vedere al calității vieții, acestui aspect merită să i se acorde o mare atenție în elaborarea politicilor publice viitoare.

➤ **Discriminarea de gen nu este o problemă în România, dar... discriminări de gen există**

Un obstacol important în implementarea unor politici publice sensibile la gen este negarea nevoii unor astfel de politici. Ca în cazul unui transplant: dacă nu există compatibilitate între donator și beneficiar, operația va fi un eșec. Datele din *Barometru de gen. România 2018* par să indice o incompatibilitate între eforturile celor care consideră problemele egalității de gen importante și beneficiarii de drept ai acestor eforturi. 50,3% din eșantion consideră că „discriminarea de gen nu mai e o problemă în România” (47,5% din femei sunt de acord cu acest lucru!). În același timp, 47,3% din respondenți sunt de acord cu afirmația că „de multe ori femeile nu obțin locuri de muncă pentru că sunt femei” (femeile în proporție mai mare decât bărbații – 54,1%). Deci discriminarea de gen nu mai este percepută ca o problemă dar... discriminări

de gen încă există! În același context contradictoriu, 62% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația „societatea a ajuns în punctul în care femeile și bărbații au șanse egale de succes”, dar un număr mare (38,5%) consideră că „promovarea egalității de șanse la locul de muncă avantajează femeile”, față de doar 25,9% care sunt în dezacord. Fără posibilitatea unor comparații, trebuie ținut cont de faptul că în *Barometru de Gen 2000* jumătate din cei intervievați au răspuns în acel moment cu „NU” la întrebarea „considerați că în România există egalitate reală în drepturi între femei și bărbați?”. Este, deci, vorba de o schimbare importantă de percepție, care trebuie studiată cu atenție. În același timp, se observă și alte contradicții. Este o componentă importantă a cercetării, strâns legată de înțelegerea formelor recente de ostilitate față de politicile de gen, în special față de politicile afirmative în domeniu.

Concluzii

Am prezentat și interpretat succint doar câteva dintre rezultatele *Barometrului de gen. România 2018*, realizat cu sprijinul IMAS. Aceste analize preliminare conturează câteva caracteristici legate de percepțiile populației față de problemele de egalitate de gen. Se observă:

- O Românie dinamică din perspectiva percepțiilor de gen, iar această dinamică arată o modernizare a percepțiilor populației;
- Un context general de percepere redusă a nevoii de politici de egalitate de șanse: fie necunoașterea potențialelor probleme (cum este cazul cu tema echilibrului dintre viața de familie și viața profesională), fie percepția că problemele legate de egalitatea de șanse dintre femei și bărbați au fost rezolvate și nu mai sunt prioritare;
- O Românie care oscilează între atitudini conservatoare, compliante și moderne în raport cu temele egalității de gen;
- O pondere vizibilă a persoanelor care manifestă atitudini contradictorii, confuze, indecise pe diverse teme genizate. În acest context de cercetare, pare de multe ori că genul și egalitatea de gen nu sunt teme relevante pentru modul în care oamenii problematizează existența lor de zi cu zi. Pare că, prin intermediul chestionarului, mulți s-au gândit pentru prima dată la acele subiecte. Partea bună este că ponderea agregată a acestor indeciși – a celor care adoptă atitudini contradictorii – este mai ridicată decât a tradiționaliștilor convinși, ceea ce permite un spațiu mai larg de intervenție. Pe de altă parte, nu se remarcă un profil bine definit al indecișilor și confuzilor. În cea mai mare parte, distribuția lor urmează ponderea distribuției din populație¹;
- Un conservatorism de gen legat mai ales de rolurile de gen din sfera privată vs. atitudini mai moderne față de parteneriatul de gen în sfera publică. Așa cum observă și Bucur & Miroiu în cartea lor (2018, p.169) „femeile au început să conteste relațiile de gen inegale mult mai vocal în sfera politică și rareori în mod explicit în familie”. Este o concluzie care rezonază cu teoria lui Ridgeway legată de decalajul cultural, de faptul că, în general, percepțiile despre gen nu corespund cu schimbarea condițiilor materiale dintr-o

¹ Observații bazate pe analize realizate cu sprijinul Ștefaniei Matei, Facultatea de Sociologie, Universitatea din București.

societate și că importanța și semnificația genului sunt mult mai puternice în viața privată, în familie, astfel încât aici se manifestă o rezistență mai mare la egalitatea de gen (Ridgeway, 2011);

➤ Diferențe de percepții și atitudini corelate nu doar cu sexul/ genul, ci și cu vârsta, cu nivelul de educație, cu mediul de rezidență, cu statutul marital.

Analize ulterioare, pornind de la acest studiu, pot identifica cu mai mare acuratețe cine pot fi aliații și cine sunt cei care trebuie sensibilizați și cooptați în procesul de formulare și de implementare a politicilor publice genizate, adică a politicilor publice în cadrul cărora problemele de egalitate de șanse sunt un mijloc pentru atingerea obiectivelor și fac obiectul unor problematizări astfel încât diferențele de nevoi practice și strategice între diverse grupuri sociale să fie recunoscute și abordate corespunzător. Femei și bărbați deopotrivă, în multidimensionalitatea lor, ar avea doar de câștigat în urma unei asemenea demers.

Bibliografie studiu introductiv

- * * * *Barometru de gen. România 2000*, 2000, București: Fundația pentru o Societate Deschisă și Gallup România.
- Alvarez, Sonia E., 1999, „Advocating Feminism: The Latin American Feminist NGO ‘Boom’”, *International Feminist Journal of Politics*, vol. 1, nr. 2, pp. 181-209.
- Annesley, Claire, Isabelle Engeli, Francesca Gains, 2015, „The Profile of Gender Equality Issue Attention in Western Europe”, *European Journal of Political Research*, vol. 54, nr. 3, pp. 525-542.
- Baker, Andy, Carew Boulding, Shawna Mullenax, Galen Murton, Meagan Todd, Ximena Velasco-Guachalla, Drew Zackary, 2017, *Maintaining Civic Space in Backsliding Regimes* (Research and Innovation Grants Working Papers Series), Boulder: University of Colorado.
- Bauer, Michael W., Andrew Jordan, Christoffer Green-Pedersen, Adrienne Héritier (ed.), 2012, *Dismantling Public Policy: Preferences, Strategies, and Effects*, Oxford: Oxford University Press.
- Benokraitis, Nijole V. și Joe R. Feagin, 1986, *Modern Sexism: Blatant, Subtle and Covert Discrimination*, Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Benokraitis, Nijole V., 1997, *Subtle Sexism. Current Practice and Prospects for Change*, London: Sage Publications.
- Bermeo, Nancy, 2016, „On Democratic Backsliding”, *Journal of Democracy*, vol. 27, nr. 1, pp. 5-19.
- Bucur, Maria & Mihaela Miroiu, 2018, *Birth of Democratic Citizenship. Women and Power in Modern Romania*, Bloomington: Indiana University Press.
- Collins, Patricia Hill, 1990, *Black Feminist Thought: Knowledge, Consciousness and the Politics of Empowerment*, London: Routledge.
- Connell, R. W., 1987, *Gender and Power*, Sydney: Allen and Urwin.
- Crenshaw, Kimberle, 1991, „Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics and Violence against Women of Color”, *Stanford Law Review*, vol. 43, nr. 6, pp. 1241-1299.
- Glick, Peter și Susan Fiske, 2011, „Ambivalent Sexism Revised”, *Psychology of Women Quarterly*, vol. 35, nr. 3, pp. 530-535.
- Glick, Peter și Susan Fiske, 1996, „The Ambivalent Sexism Inventory: Differentiating Hostile and Benevolent Sexism”, *Journal of Personality and Social Psychology*, vol. 70, nr. 3, pp. 491-512.
- Greskovits, Béla, 2015, „The Hollowing and Backsliding of Democracy in East Central Europe”, *Global Policy*, vol. 6, nr. 1, pp. 28-37.
- Grünberg, Laura, 2013, „Strong Feminism, Weak Impact. Ingredients for Decoding the Paradox”, *Romanian Journal of Society and Politics (RJSP)*, no. 15, pp. 7-25.
- Grünberg, Laura, 2014, „Lived Feminism(s) in Post-communist Romania” in Grewal Inderpal și Bernal Victoria (ed.), *Theorizing NGOs: States, Feminisms, and Neoliberalism*, Durham: Duke University Press, pp. 248-265.
- Hancock, Ange-Marie, 2007, „When Multiplication Doesn’t Equal Quick Addition: Examining Intersectionality as a Research Paradigm”, *Perspectives on Politics*, vol. 5, nr. 1, pp. 63-79.
- hooks bell, 1981, *Ain’t I a woman?: Black Women and Feminism*, Boston MA: South End Press.

- Inglehart, Ronald and Pippa Norris, 2016, „Trump, Brexit, and the Rise of Populism: Economic Have-Nots and Cultural Backlash”, HKS Faculty Research Working Paper Series RWP16-026
- Kováts Eszter și Maari Poim (ed.), 2015, *Gender as Symbolic Glue. The Position and Role of Conservative and Far Right Parties in the Anti-gender Mobilization in Europe*, Budapesta: FEPS – Foundation for European Progressive Studies și Friedrich-Ebert-Stiftung Budapesta.
- Krizsán Andrea și Conny Roggeband, 2018, „Towards a Conceptual Framework for Feminist Struggles over Democracy in Backsliding States”, *Politics and Governance*, vol. 6, nr. 3, pp. 90-100.
- Magyari-Vincze, Eniko, 2006, *Excluderea socială la intersecția dintre gen, etnicitate și clasă. O privire prin prisma sănătății reproducerii la femeile rome*, Cluj: EFES.
- Martinez, Carmen, Consuelo Paterna, Patricia Roux, Juan Manuel Falomir, 2010, „Predicting Gender Awareness: The Relevance of Neo-sexism”, *Journal of Gender Studies*, vol. 19, nr. 1, pp. 1-12.
- McCall, Leslie, 2005, „The Complexity of Intersectionality”, *Signs. Journal of Women in Culture and Society*, vol. 30, nr. 3, pp. 1771-1800.
- Miroiu, Mihaela (coord.), Andreea Molocea, Ioana Vlad, Cristian Ionuț Branea, 2015, *Mișcări feministe și ecologiste în România (1990-2014)*, Iași: Polirom.
- Moya, Miguel, Peter Glick, Francisca Expósito, Soledad de Lemus, Joshua Hart, 2007, „It's for Your Own Good. Benevolent Sexism and Women's Reactions to Protectively Justified Restrictions”, *Personality and Social Psychology Bulletin*, vol. 33, nr. 10, pp. 1421-1434.
- Popa, Raluca Maria, 2008, *Report- analysing intersectionality in gender equality policies. Romania*. QUING Project, IWM Vienna.
- Ridgeway, Cecilia, 2011, *Framed by Gender. How Gender Inequality Persists in the Modern World*, New York: Oxford University Press.
- Roggeband, Conny și Andrea Krizsán, 2018, „Reversing Gender Policy Progress: Patterns of Backsliding in Central and Eastern European New Democracies”, *European Journal of Politics and Gender*, vol. 1(19), nr. 3, pp. 367-385.
- Stoiciu, Victoria, Raluca Dimitriu, 2017, „Romania: Developments in working life”, Working paper, *European Institute of Romania*.
- Swim, Janet Kay, Kathryn J. Aikin, Wayne S. Hall, Barbara S. Hunter, 1995, „Sexism and Racism: Old-Fashioned and Modern Prejudices”, *Journal of Personality and Social Psychology*, vol. 68, nr. 2, pp. 199-214.
- Tougas, Francine, Rupert Brown, Ann M. Beaton, Stéphane Joly, 1995, „Neosexism: Plus ça change, plus c'est pareil”, *Personality and Social Psychology Bulletin*, vol. 21, nr. 8, pp. 842-849.
- Verloo, Mieke (ed.), 2018. *Varieties in Opposition to Gender Equality in Europe*, New York, London: Routledge.
- Verloo, Mieke, 2006, „Multiple Inequalities: Intersectionality and the European Union”, *European Journal of Women's Studies*, vol. 13, nr. 3, pp. 211-228.
- Vlăsceanu Lazăr și Marian-Gabriel Hâncean, 2014, *Modernitatea Românească*, București: Editura Cartea Românească.

Resurse online

- Backlash in Gender Equality and Women's and Girls' Rights*, 2018, Policy Department for Citizen's Rights and Constitutional Affairs, FEMM Committee & European Parliament, disponibil online: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604955/IPOL_STU\(2018\)604955_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604955/IPOL_STU(2018)604955_EN.pdf) (accesat 20 februarie 2019).
- * * * *Challenges to women's human rights in the EU. Gender discrimination, sexist hate speech and gender-based violence against women and girls*, 2017, EU Agency for Fundamental Rights, disponibil online: http://ec.europa.eu/newsroom/just/document.cfm?doc_id=48258 (accesat 16 noiembrie 2018).

- * * * *Discriminarea multiplă în România. Raport național*, 2008, Societatea de Analize Feministe AnA, I.N.C.S.M.P.S. București, disponibil online: <http://cncd.org.ro/publicatii> (accesat 16 noiembrie 2018).
- * * * *Discrimination in the European Union: Perceptions, Experiences and Attitudes*, 2008, Special Eurobarometer 296, disponibil online: http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_296_en.pdf (accesat 10 decembrie 2018).
- * * * *Femeile și bărbații. Parteneriat de muncă și viață*, 2016, Institutul Național de Statistică, disponibil online: http://www.insse.ro/old/sites/default/files/field/publicatii/femeile_si_barbatii_parteneriat_de_munca_si_de_viata_1.pdf (accesat 16 noiembrie 2018)
- * * * *Gender Equality Index 2015. Measuring gender equality in the European Union 2005-2012*, 2015, European Institute for Gender Equality (EIGE), disponibil online: <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2017-measuring-gender-equality-european-union-2005-2015-report> (accesat 16 noiembrie 2018).
- * * * *Global Consumer Trends: Gender Complexity*, 2009, disponibil online: <http://www.slideshare.net/ReportLinker/global-consumer-trends-gender-complexity> (accesat 14 ianuarie 2019).
- * * * *Refuzul la efectuarea avortului la cerere în România. Raport*, 2014, Centrul Euroregional pentru Inițiative Publice, disponibil online: http://www.ecpi.ro/wp-content/uploads/2015/03/Raport_Refuzul_la_efectuarea_avortului_la_cerere_in_Romania.pdf (accesat 15 ianuarie 2019)
- * * * *Romania Gender Assessment*, 2018, World Bank, disponibil online: <https://elibrary.worldbank.org/doi/abs/10.1596/29963> (accesat 15 ianuarie 2019).
- Sandu, Dumitru, 2019, „România socială în spațiul european din perspectiva Eurobarometrelor 2004-2013”, disponibil online: https://www.researchgate.net/publication/330638755_ROMANIA_SOCIALA_IN_SPATIUL_EUROPEAN_din_perspectiva_Eurobarometrelor_2004-2013 (accesat 20 februarie 2019).
- * * * *Second EU Minorities and Discrimination Survey 2016*, 2017, European Union Agency for Fundamental Rights (FRA), disponibil online: <https://fra.europa.eu/en/project/2015/eu-midis-ii-second-european-union-minorities-and-discrimination-survey> (accesat 20 februarie 2019).
- * * * *The Global Gender Gap Report*, 2016, World Economic Forum, disponibil online: <http://reports.weforum.org/global-gender-gap-report-2016/> (accesat 14 ianuarie 2019).
- * * * *World Value Survey*, disponibile online: <http://www.worldvaluessurvey.org/wvs.jsp> (accesat 20 februarie 2019).

ANEXĂ

Informații distribuite de operatorii de teren în cadrul cercetării

Egalitatea de gen este un drept care presupune participarea egală și împărțirea egală a responsabilităților, atât în spațiul public, cât și în viața privată, precum și accesul și distribuirea egală a resurselor între femei și bărbați.

Egalitatea de șanse între femei și bărbați se referă la absența barierelor în ceea ce privește participarea economică, politică și socială și tratament egal pentru femei și bărbați.

Știați că, în ceea ce privește problemele de sănătate, cancerul de sân și de col uterin sunt primele cauze de deces la femei?

Cancerul de sân depistat la timp poate fi vindecat. Cea mai importantă modalitate de control al sânului o reprezintă auto-palparea, care trebuie să fie făcută de fiecare femeie o dată pe lună.

De asemenea, și cancerul de col uterin depistat la timp poate fi tratat. În România, femeile cu vârste între 25 și 64 de ani, care au sau nu asigurare de sănătate, pot beneficia de gratuitate pentru efectuarea testului Babeș Papanicolau, prin care se depistează modificările la nivelul colului uterin.

ATENȚIE! Cancerele de sân și de col uterin prezintă simptome atunci când este prea târziu! Este bine să mergeți la doctor pentru examinare măcar o dată pe an.

Știați că cea mai frecventă formă de cancer la bărbați este cancerul de prostată? 1 bărbat din 10 din Europa va face cancer de prostată. În fazele inițiale cancerul de prostată nu are simptome, iar la bărbații cu vârsta între 55 și 69 de ani cu o stare bună de sănătate se depistează printr-un test numit PSA.

Numărul bolnavilor de cancer de colon s-a triplat din 1990. Medicii recomandă ca persoanele trecute de 40 de ani să efectueze controale medicale pentru a supraveghea modificările la nivelul colonului. Depistat precoce, poate fi tratat.

Știați că România este pe primul loc în Uniunea Europeană la sarcini și avorturi în rândul adolescentelor (1 din 10 mame)? Mortalitatea maternă în România este de cel puțin două ori mai mare ca media din UE?

Deși 3 din 10 femei între 15 și 49 de ani nu folosesc nicio metodă de contracepție, România este singura țară din UE unde nu se pot obține gratuit mijloace de contracepție de la medicul de familie.

Știați că atât mama, cât și tatăl pot beneficia de concediu de creștere a copilului?

Dacă în ultimii doi ani înainte de nașterea copilului, părintele a realizat timp de cel puțin 12 luni venituri imposabile, adică: venituri din salarii și asimilate salariilor, venituri din activități independente, venituri din activități agricole, silvicultură și piscicultură, șomaj, concediu medical, pensie de invaliditate sau concediu fără plată pentru creșterea copilului.

Dacă ambele persoane ar avea dreptul la concediu, îndeplinind condițiile de mai sus, regula este că cel puțin o lună din perioada totală a concediului este alocată uneia dintre persoanele care nu a solicitat acest drept. De pildă, dacă mama intră în concediu, tatăl trebuie să stea și el în concediu, în locul mamei, cel puțin o lună. Altfel, mama trebuie să se întoarcă cu o lună mai devreme la muncă.

Însă, perioada la care are dreptul fiecare părinte nu este transferabilă celuilalt. Cu alte cuvinte, unul nu poate să stea acasă și pentru celălalt și nu poate să primească indemnizație de creștere cât pentru amândoi.

Discriminarea este orice deosebire, excludere, restricție sau preferință care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor și libertăților recunoscute prin lege pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, etc.

Hărțuirea sexuală este un comportament nedorit cu conotație sexuală exprimat fizic, verbal sau non-verbal având ca scop sau efect lezarea demnității unei persoane și, în special, crearea unui mediu de intimidare, ostil, degradant, umilitor sau jignitor.

Ambele comportamente sunt interzise prin lege!

Știați că 1 din 4 femei din România a fost agresată fizic sau sexual de partenerul său cel puțin odată în viață?

În situații de criză, dacă viața ta sau a copiilor tăi este amenințată, sună de urgență la 112! Un echipaj de poliție se va deplasa la fața locului și, dacă este cazul, o ambulanță.

Numărul unic național de urgență pentru victimele violenței domestice: 0800 500 333 – disponibil 24 de ore din 24 persoanelor care s-au confruntat cu o formă de violență, cât și celor care doresc informații sau consiliere. De aici poți afla informații despre serviciile de consiliere și adăpost din zona în care locuiești.

Dacă cineva din familia ta este violent cu tine sau te amenință pe tine sau pe copiii tăi, poți cere **un ordin de protecție**! Este nevoie să completezi o cerere tip, care se depune la Judecătoria de care aparții. Cererea poate fi introdusă personal sau, dacă ești de acord, de către o persoană de la serviciile sociale care se ocupă cu violența în familie, de un procuror sau de un polițist. Pentru obținerea unui ordin de protecție, este bine (dar nu obligatoriu) să ai un certificat medico-legal (eliberat de unitatea de medicină legală), plângere penală înregistrată la poliție și martori care să spună în fața instanței ce s-a întâmplat.

Barometru de Gen.

România 2018

Metodologie

Obiectivul general al studiului este acela de a identifica atitudinile și percepțiile cu privire la modul în care oamenii își organizează viața de zi cu zi, din perspectiva relațiilor dintre femei și bărbați (acasă, la locul de muncă, pe stradă etc.).

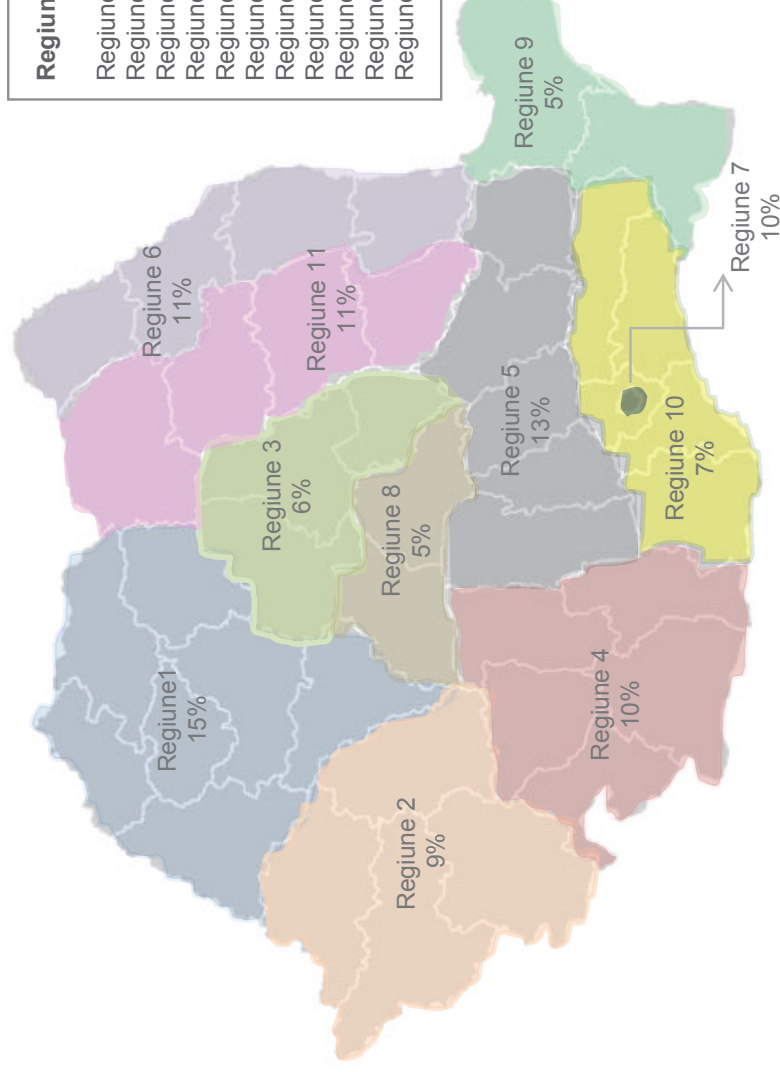
Obiective specifice:

- plasarea discursului privind egalitatea de gen în contextul actual al societății românești;
- evaluarea opiniei generale a populației cu privire la subiecte (genizate) de actualitate, precum hărțuirea stradală, predarea educației sexuale în școli ș.a.;
- evaluarea opiniei populației despre relațiile dintre femei și bărbați și despre rolurile sociale atribuite celor două segmente sociale;
- prezentarea evoluției atitudinilor și percepțiilor cu privire la anumite aspecte ce țin de problematica de gen.

Culegerea datelor:

- Interviu CAPI (*computer assisted personal interviews*) realizate în gospodăria respondentului (intervievare față în față);
- Eșantion multistadial și multistratificat (stratificare pe 11 regiuni și 5 tipuri de localități, alegere aleatorie a localităților și a punctelor de eșantionare – secții de votare), cu alegerea gospodăriilor prin metoda random-route, iar a respondenților prin metoda datei de naștere;
- Pentru acest studiu au fost intervievate 1140 de persoane cu vârste de 18 ani și peste;
- Perioada de realizare a interviurilor: 15 noiembrie - 23 decembrie 2018;
- Eroarea de eșantionare: $\pm 2.9\%$.

Structura eșantionului

Regiuni:

Regiune 1: Bistrița Sălaj Satu-Mare Maramureș Alba Cluj Bihor
Regiune 2: Hunedoara Arad Caraș-Severin Timiș
Regiune 3: Covasna Harghita Mureș
Regiune 4: Mehedinți Gorj Vâlcea Dolj Olt
Regiune 5: Brăila Dâmbovița Buzău Argeș Prahova
Regiune 6: Galați Botoșani Vaslui Iași
Regiune 7: București
Regiune 8: Brașov Sibiu
Regiune 9: Tulcea Constanța
Regiune 10: Ilfov Giurgiu Călărași Ialomița Teleorman
Regiune 11: Vrancea Neamț Bacău Suceava

Tipul localității:

Rural 1: mai puțin de 5 mii locuitori- 28%
Rural 2: mai mult de 5 mii locuitori- 14%
Urban 3: 10 - 49 mii locuitori- 18%
Urban 4: 50 -199 mii locuitori- 17%
Urban 5: mai mult de 200 mii locuitori- 23%

Profilul socio-demografic al respondenților

Sex

Bărbați: 49%

Femei: 51%

Educație

- ✓ Până la 8 clase (gimnaziu): 19%
- ✓ Școală profesională Treapta I de liceu (10 clase): 24%
- ✓ Liceu, școală postliceală sau colegiu: 39%
- ✓ Învățământ superior: 18%
- ✓ Refuz: 0.1%

Stare civilă

- ✓ Necăsătorit(ă)/ singur(ă): 18%
- ✓ Căsătorit(ă): 55%
- ✓ Trăiți cu cineva fără a fi căsătorit (concubinaj): 6%
- ✓ Divorțat(ă): 8%
- ✓ Separat(ă): 2%
- ✓ Văduv(ă): 11%
- ✓ Refuz: 0.4%

Grupe de vârstă

18-29 ani: 20%

30-44 ani: 28%

45-59 ani: 25%

60 de ani și peste: 28%

Naționalitate/ etnie

Român: 89%

Maghiar: 7%

Altele: 4%

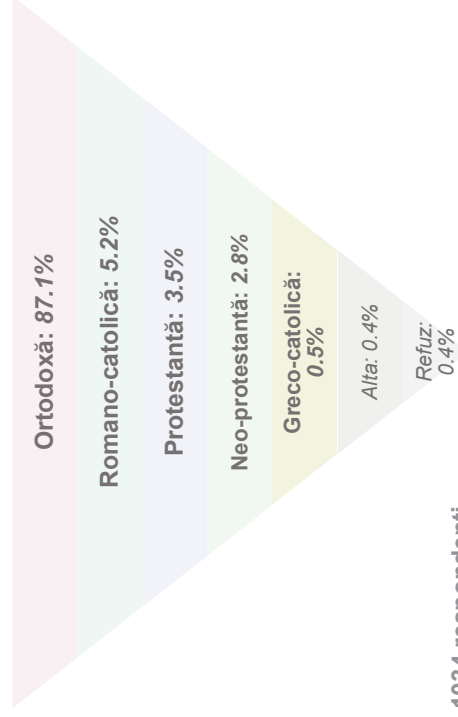
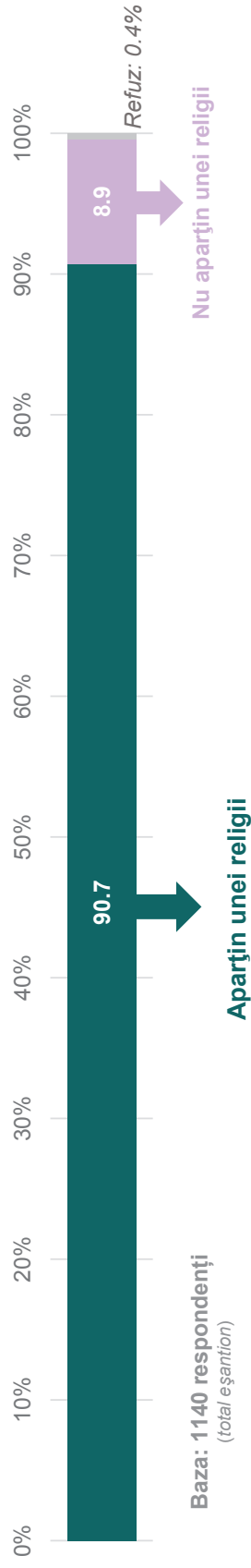
Ocupație

- ✓ Întreprinzător particular: 6%
- ✓ Salariat: 44%
- ✓ Temporar nu lucrez: 7%
- ✓ Nu lucrez: 43%
- ✓ Refuz: 0.3%

Veniturile gospodăriei

- ✓ Nu ne ajung nici pentru strictul necesar: 12%
- ✓ Ne ajung numai pentru strictul necesar: 32%
- ✓ Ne ajung pentru un trai decent, dar nu ne permitem cumpărarea unor obiecte mai scumpe: 40%
- ✓ Reușim să cumpărăm și unele obiecte mai scumpe, dar cu economii în alte domenii: 13%
- ✓ Reușim să avem tot ce avem nevoie, fără să facem mari economii: 3%
- ✓ Nu știu : 0.1%
- ✓ Nu răspund: 2%

Apartenența religioasă

Au mers la biserică sau la lăcașul de cult...

- În fiecare zi: 0.7%
- De mai multe ori pe săptămână: 3.2%
- O dată pe săptămână: 13.5%
- De două, trei ori pe lună: 13.6%
- O dată pe lună: 16.8%
- O dată pe an sau mai rar: 12.7%
- **De Crăciun, de Paște și alte zile sfinte: 32.4%**
- Niciodată: 6.0%

- Nu știu/ Nu răspund: 1.1%

Dumneavoastră considerați că aparțineți unei anumite religii?_răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Care este religia dumneavoastră?_răspuns unic

În afară de nunți, înmormântări și botezuri, cât de des ați mers în ultimul timp la biserică sau la lăcașul de cult?_răspuns unic

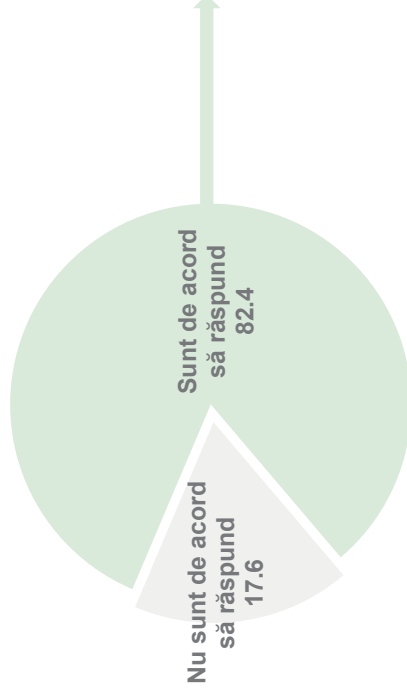
Identitatea de gen și orientarea sexuală

Mă identific cu genul...

- Masculin: 48.8%
- Feminin: 51.1%
- Altul: 0.0%
- Nu știu/ Nu răspund: 0.1%

Baza: 939 respondenți
(cei care au acceptat să răspundă)

- Sunt heterosexual(ă): 96.7%
- Sunt homosexual: 0.0%
- Sunt lesbiană: 0.0%
- Sunt bisexual(ă): 0.3%
- Alta: 0.0%
- Nu știu/ Nu răspund: 3.0%

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

Sunteți de acord să răspundeți la aceste două întrebări?_ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)
Dumneavoastră vă identificați cu genul..._ răspuns unic
Care este orientarea dvs. sexuală?_răspuns unic

Context societal

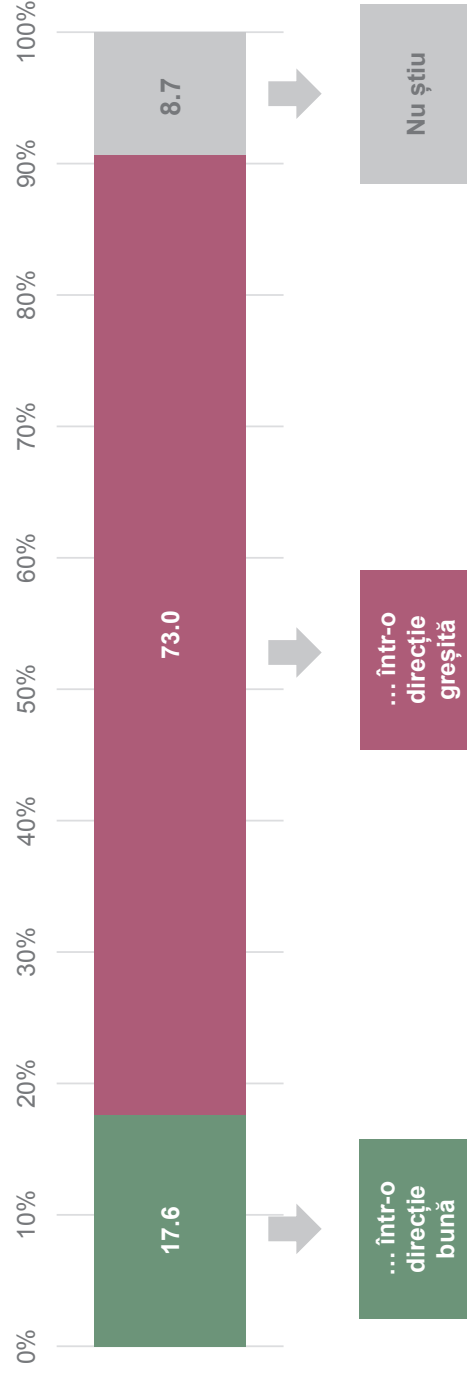
NOTA BENE!

Diferențele statistic semnificative dintre procentele înregistrate pe subeșantioanele incluse în raportare sunt marcate cu următorul simbol:

Calculul este realizat pentru un nivel de încredere de 95%.

Nivelul de optimism

În țara noastră lucrurile se îndreaptă...

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

În general, credeți că în țara noastră lucrurile se îndreaptă într-o direcție bună sau într-o direcție greșită? _ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

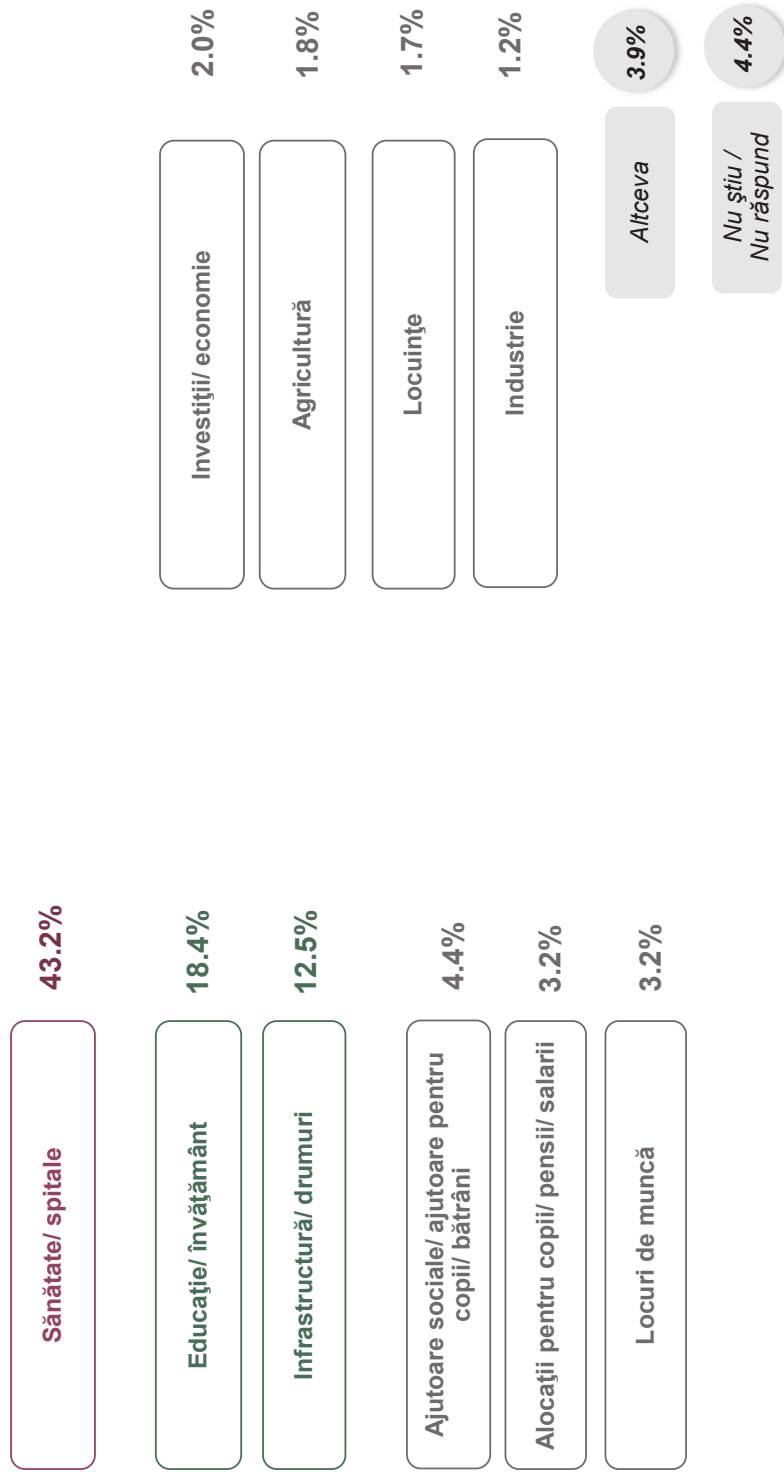
Nivelul de optimism ~ subeșantioane bărbați și femei

În țara noastră lucrurile se îndreaptă...

În general, credeți că în țara noastră lucrurile se îndreaptă într-o direcție bună sau într-o direcție greșită?_ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Scenariul investițiilor

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

Dacă ați putea împărți dumneavoastră banii României pe anul 2019, în ce ați investi cea mai mare sumă de bani? _ răspuns deschis

Scenariul investițiilor ~ subeșantioane bărbați și femei

Top 3 – categoriile care au fost menționate
de mai mult de 5% dintre respondenți

Baza: 584 respondenți
(subeșantion femei)

Sănătate/ spitale
49.1%

Educație/ învățământ
19.2%

Infrastructură/ drumuri
6.6%

Baza: 556 respondenți
(subeșantion bărbați)

Sănătate/ spitale
37.1%

Educație/ învățământ
17.7%

Infrastructură/ drumuri
18.6%

Dacă ați putea împărți dumneavoastră banii României pe anul 2019, în ce ați investi cea mai mare sumă de bani? _ răspuns deschis

Cercetarea Barometrul de gen (2018) relevă un nivel scăzut de optimism în rândul respondenților, indiferent de sexul acestora, 73% dintre persoanele care au luat parte la studiu evaluând în mod negativ direcția în care se îndreaptă România. Astfel, într-o proporție covârșitoare (și aproximativ aceeași la nivelul subșantionelor de femei și, respectiv, de bărbați), persoanele interviuate consideră că în țara noastră lucrurile se îndreaptă într-o direcție greșită.

Lipsa diferențelor procentuale statistic semnificative la nivelul subșantionelor de femei și, respectiv, de bărbați face ca diferite segmentări intersecționale realizate să nu revele diferențe statistic semnificative care să permită construirea unui model explicativ pentru nivelul de pesimism / optimism al persoanelor interviuate. Se conturează doar o ușoară asociere între nivelul de instruire și nivelul de optimism al bărbaților, astfel că bărbații cu studii superioare tind să fie mai degrabă optimiști în raport cu direcția în care se îndreaptă România. Situația nu este însă una similară pe subșantionul de femei.

Pentru a identifica o ierarhie a nevoilor globale existente la nivelul populației, respondenții au fost rugați să menționeze spontan domeniile în care ar distribui resursele bugetului de stat, dacă le-ar fi acordată această oportunitate. La nivelul întregului eșantion, cele mai multe mențiuni spontane au fost asociate domeniului sănătății (43.2%), urmat de domeniul învățământului (18.4%) și de componenta de infrastructură / drumuri (12.5%).

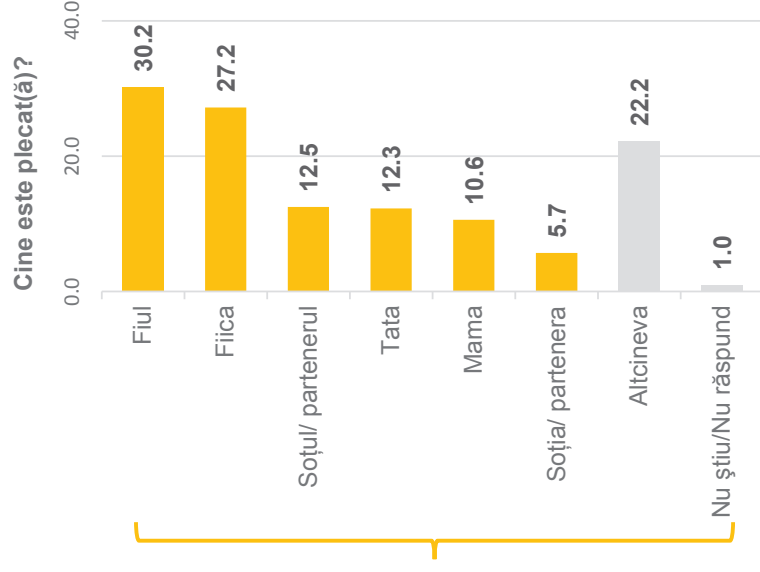
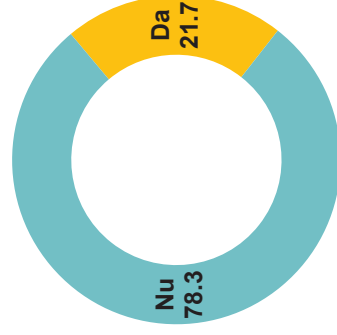
Ierarhizarea domeniilor care necesită alocarea celor mai mari sume de bani din bugetul național este similară la femei și bărbați. Totuși, se conturează specificități pe cele două subșantioane. În ceea ce privește subșantionul de femei, se poate remarca prevalența răspunsurilor legate de domeniul sănătății (49.1%, față de 37.1% la bărbați). De asemenea, în rândul femeilor interviuate este prezentă o diferență procentuală considerabilă între mențiunile despre domeniul educației / învățământului (19.2%), în comparație cu sfera infrastructurii / a drumurilor (6.6%). Comparativ, în cadrul subșantionului de bărbați, procentul de mențiuni referitoare la componenta de infrastructură este similar celui înregistrat pentru domeniul educației (18.6%, respectiv 17.7%).

Indicatori de migrație externă

Am locuit în străinătate
mai mult de trei luni

Este cineva din gospodărie
plecat la muncă în străinătate

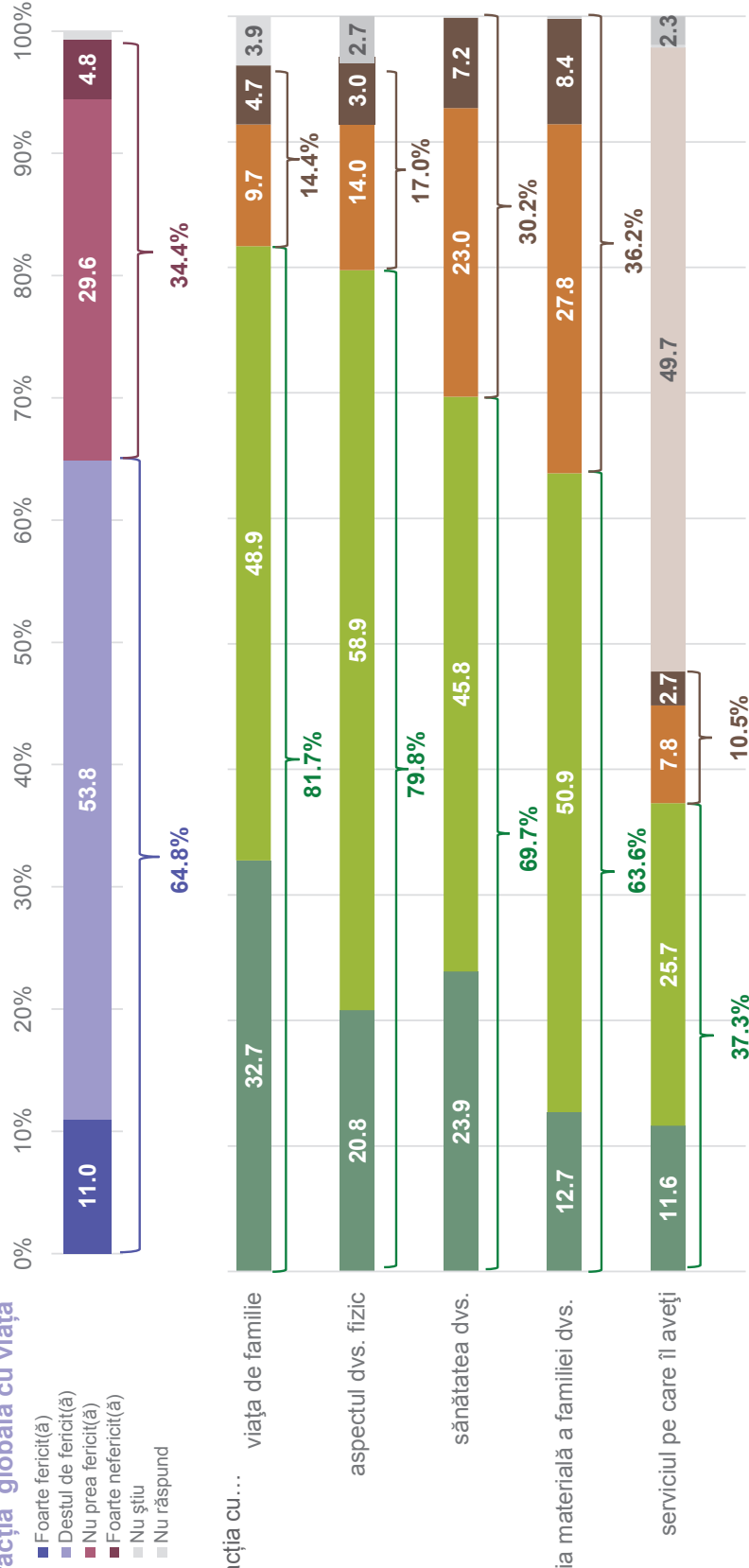
Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

Baza: 248 respondenți
(cei care au membri ai gospodăriei plecați în străinătate)

În ultimii 20 de ani ați locuit/ ați fost plecat(ă) vreodată în străinătate mai mult de trei luni de zile? _ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)
Este cineva din gospodărie plecat la muncă în străinătate? _ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)
Cine este plecat(ă)? _ răspuns multiplu (valorile din grafic reprezintă procente)

Satisfacția cu viața

Satisfacția globală cu viața

Baza: 1140 respondenți

(total eșantion)

Luând în considerare toate aspectele vieții dvs. ați spune că sunteți...? _răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Cât de mulțumit(ă) sunteți de ...? _răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Satisfacția cu viața ~ subeșantioane bărbați și femei

Luând în considerare toate aspectele vieții dvs. ați spune că sunteți...? _răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)
Cât de mulțumit(ă) sunteți de ...? _răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Pentru o bună plasare în contextul societal, studiul Barometrul de Gen (2018) a vizat și măsurarea unor indicatori generici de migrație externă. Dintre cele 1140 de persoane interviuate, aproximativ 17% declară că, în ultimii 20 de ani, au locuit în afara țării timp de cel puțin trei luni de zile. În plus, 21.7% dintre respondenți menționează că, în prezent, au cel puțin un membru al gospodăriei plecat la muncă în străinătate. Când vine vorba de relația de rudenie dintre respondent și persoana / persoanele plecate din țară, studiul relevă că persoanele plecate la muncă în străinătate sunt mai degrabă copii ai respondenților (fiul – 30.2% și fiica – 27.2%) sau alți membri ai gospodăriei care nu sunt rude de gradul întâi (22.2%).

Satisfacția cu viața reprezintă un alt indicator de percepție generală măsurat în cadrul cercetării Barometrul de gen (2018). Astfel, aproximativ două treimi dintre persoanele interviuate (64.8%) declară că sunt foarte fericite sau destul de fericite, luând în calcul toate aspectele vieții lor. Analizând indicatorul de satisfacție globală cu viața la nivelul subșantioanelelor de femei și bărbați, nu sunt relevate diferențe statistice semnificative între cele două categorii sociale vizate.

Pentru a culege date cu un grad de detaliu mai ridicat, pe lângă satisfacția globală cu viața, studiul de față a urmărit și identificarea nivelului de satisfacție cu referire la diferite domenii ale vieții. Astfel, 4 din 5 persoane interviuate menționează că sunt foarte mulțumite sau destul de mulțumite cu viața de familie (81.7%), respectiv aspectul lor fizic (79.8%). Când vine vorba despre evaluarea satisfacției cu starea de sănătate, procentul celor care se declară foarte mulțumiți sau destul de mulțumiți este de aproximativ 70%, iar aproximativ două treimi dintre cei intervievați se declară satisfăcuți cu situația materială a familiei.

Satisfacția cu referire la aceste domenii ale vieții (viața de familie, aspectul fizic, sănătatea și situația materială a familiei) nu prezintă variații statistice semnificative între subșantioanele de femei și bărbați. Se remarcă, însă, ca excepție, satisfacția referitoare la serviciu, despre care se poate afirma că este semnificativ mai mare în rândul bărbaților, comparativ cu femeile (43.9%, respectiv 31.1%), procentul înregistrat la nivelul întregului eșantion fiind de 37.3%. Totuși, analizând separat răspunsurile furnizate de femei, respectiv de bărbați, se conturează un profil similar al celor care se declară satisfăcuți cu locul de muncă. Concret, atât bărbații din segmentul de vârstă 30-44 de ani, cât și femeile din această categorie de vârstă se declară mai degrabă mulțumiți / mulțumite de locul de muncă.

Atitudini și percepții cu privire la subiecte de actualitate

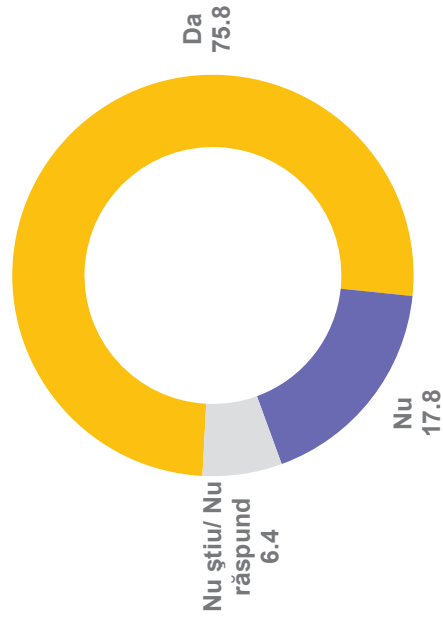
NOTA BENE!

Diferențele statistic semnificative dintre procentele înregistrate pe subșantioanele incluse în raportare sunt marcate cu următorul simbol:

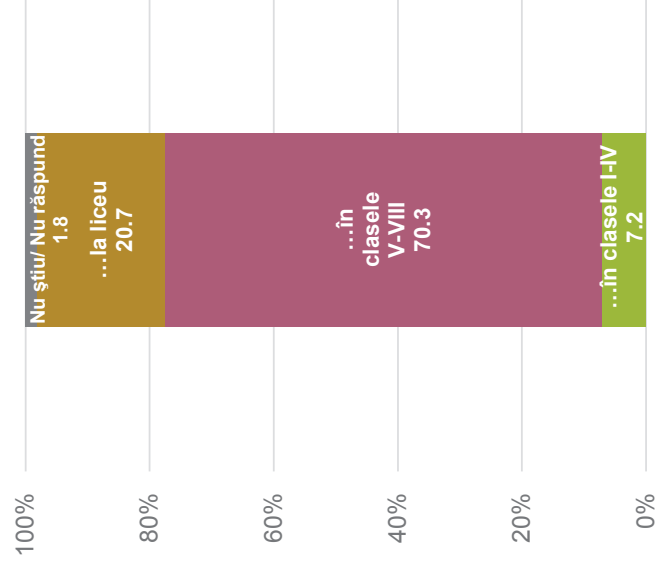
Calculul este realizat pentru un nivel de încredere de 95%.

Predarea educației sexuale în școli

Educația sexuală ar trebui predată în școli

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

Baza: 865 respondenți
(cei care cred că educația sexuală ar trebui predată în școli)

După părerea dvs., educația sexuală ar trebui predată în școli?_ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)
Ar trebui predată..._ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Trei sferturi dintre respondenții intervievați se declară în favoarea predării educației sexuale în școli, persoanele din categoriile de vârstă 18-29 de ani și 30-44 de ani exprimându-și acordul într-o proporție peste media eșantionului (82.7%, respectiv 82.6%). Comparativ, segmentul persoanelor cu vârstă de 60 de ani și peste este caracterizat de o anume reticență când vine vorba de predarea educației sexuale în școli, procentul celor în dezacord cu această măsură fiind peste media întregului eșantion (27.7%, față de 17.8%, la nivelul întregului eșantion).

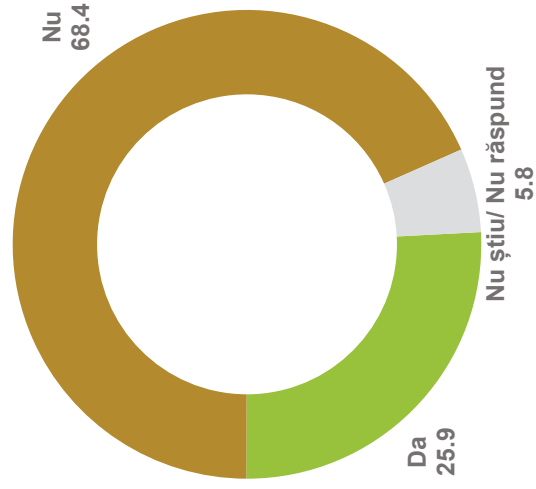
Comparând datele la nivel de regiune istorică, subeșantionul respondenților din Muntenia este mai puțin favorabil față de predarea educației sexuale în școli (67.9%), în timp ce în cadrul subeșantionului persoanelor interievate care locuiesc în Transilvania procentul de favorabilitate este peste media din eșantion (82.4%). În ceea ce privește subeșantioanele de femei și bărbați, rezultatele obținute nu prezintă diferențe statistice semnificative.

Segmentarea subeșantioanelor de femei și bărbați pe regiuni istorice permite, în final, conturarea a două specificități. Astfel, atât bărbații, cât și femeile din Muntenia sunt mai degrabă în dezacord cu predarea educației sexuale în școli, în vreme ce mai degrabă femeile din Transilvania sunt cele care tind să susțină că educația sexuală ar trebui predată elevilor. Rezultatele studiului arată și că persoanele cu nivel scăzut de educație, precum și persoanele din gospodării cu venit sub 1800 RON sunt mai puțin în favoarea predării educației sexuale în școli.

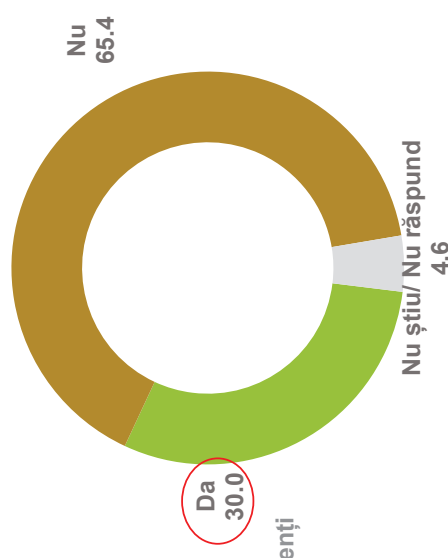
Dintre respondenții care menționează că educația sexuală ar trebui predată în școli, sub o zecime consideră că această disciplină ar trebui predată în clasele primare, aproximativ două treimi sunt de părere că ar trebui predată în clasele V-VIII, iar două zecimi afirmă că educația sexuală ar trebui predată elevilor de liceu.

Atitudinea față de drepturile reproductive ~ total eșantion, subeșantioane bărbați și femei

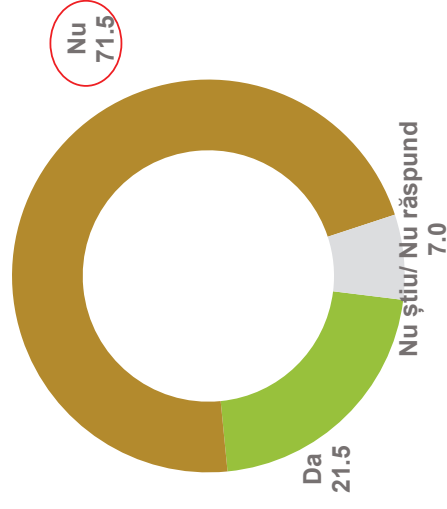
Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

Baza: 584 respondenți
(subeșantion femei)

Baza: 556 respondenți
(subeșantion bărbați)

Credeți că femeia este singura care are dreptul să decidă dacă să facă întrerupere de sarcină?_ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

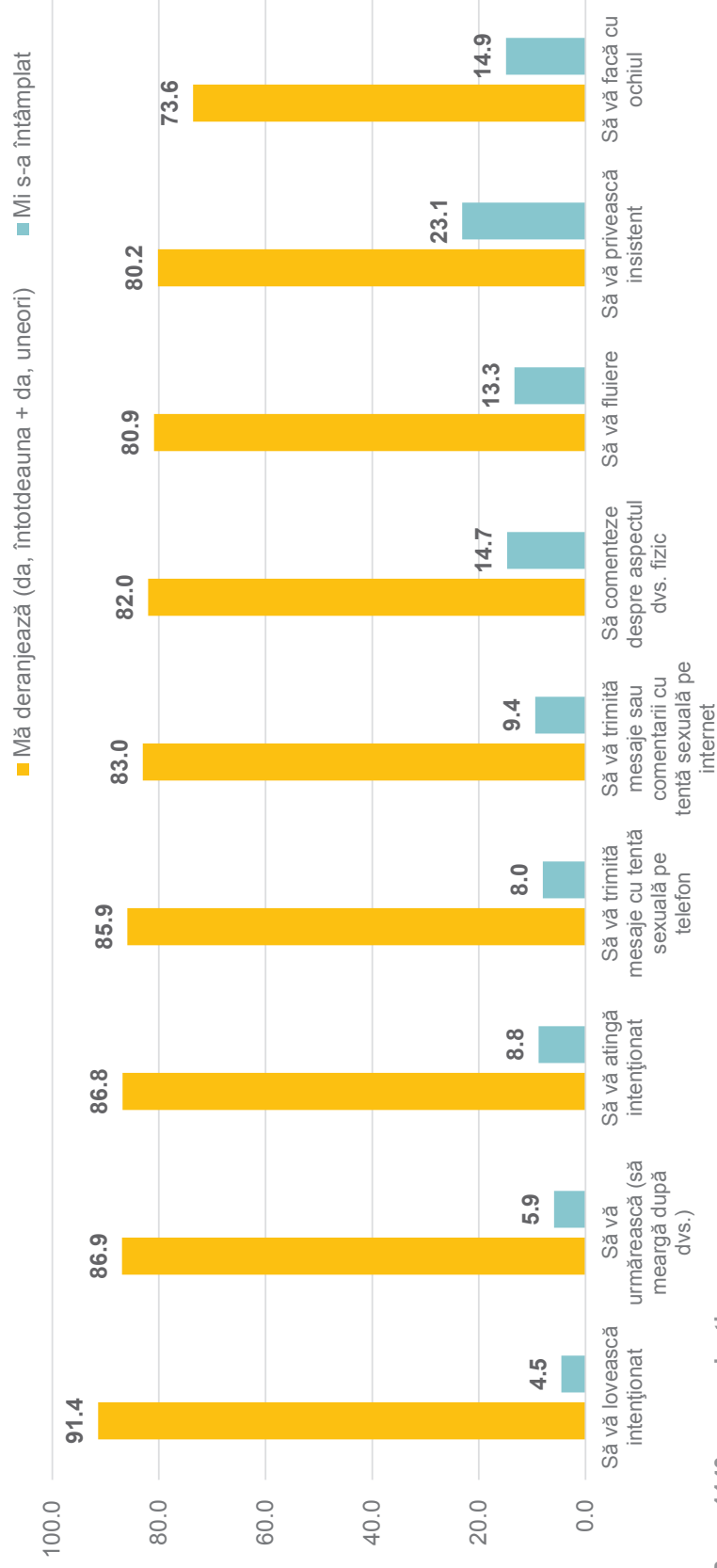
La nivelul întregului eșantion, un sfert dintre persoanele intervievate sunt de părere că femeia este singura care are dreptul să decidă dacă să facă întrerupere de sarcină, în timp ce aproximativ două treimi dintre respondenți (68.4%) sunt în dezacord cu această opțiune.

La nivel regional, nu sunt înregistrate diferențe statistice semnificative. Altfel spus, opinia dominantă în rândul respondenților, indiferent dacă sunt din Transilvania, Muntenia, Moldova sau București, este una contrară ideii potrivit căreia femeia este singura are dreptul de a decide dacă să facă întrerupere de sarcină.

În rândul bărbaților, procentul persoanelor care declară că femeia nu are dreptul să decidă singură dacă să facă întrerupere de sarcină este mai mare decât procentul înregistrat pe subeșantionul de femei, diferența dintre cele două segmente fiind una statistic semnificativă (71.5%, față de 65.4%).

De asemenea, analizând datele pe segmente de vârstă, persoanele cu vârstă de 60 de ani și peste se poziționează într-un procent mai mare împotriva opțiunii femeii de a decide singură dacă să facă întrerupere de sarcină, comparativ cu segmentul de vârstă 18-44 de ani (73.8%, față de 64%).

Hărțuirea în spațiul public. Percepție și experiență

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

Vă deranjează ca o persoană necunoscută...? _răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)
În ultimul an, vi s-a întâmplat ca o persoană necunoscută...? _răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Hărțuirea în spațiul public. Percepție și experiență ~ subeșantioane bărbați și femei

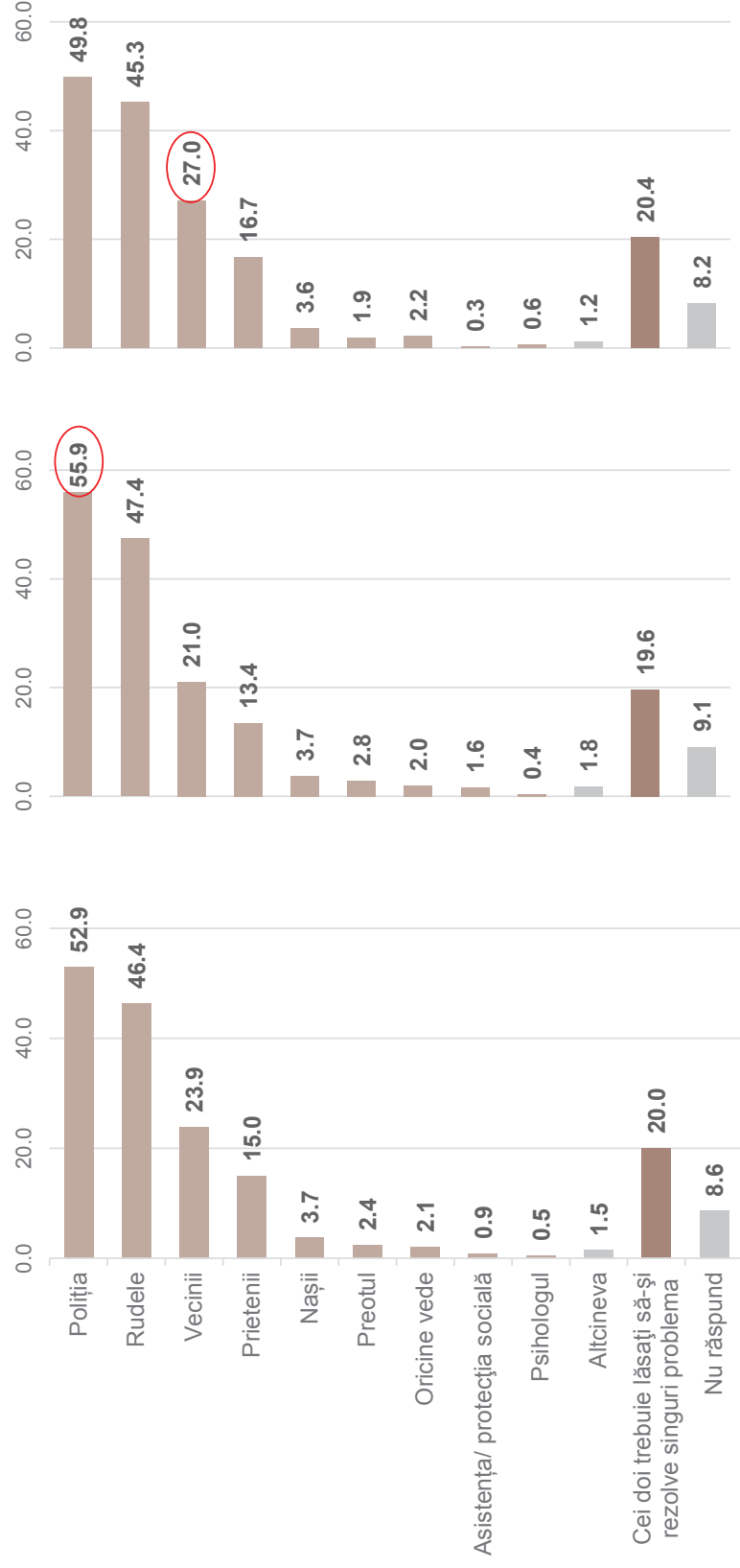
Vă deranjează ca o persoană necunoscută...? _ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)
În ultimul an, vi s-a întâmplat ca o persoană necunoscută...? _ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Procentele înregistrate pe toți indicatorii de percepție a hărțuirii în spațiul public depășesc 50% atât în ceea ce privește femeile intervievate, cât și bărbații incluși în eșantion. Cu toate acestea, se conturează diferențe statistice semnificative care susțin o reprezentare socială a hărțuirii stradale ca fenomen genizat. Concret, femeile, mai degrabă decât bărbații, percep ca fiind întotdeauna deranjante comportamente asociate hărțuirii în spațiul public. Între subeșantionul de femei și cel al bărbaților, diferențele procentuale sunt semnificative din punct de vedere statistic pentru toate comportamentele incluse în lista evaluată. În plus, tot femeile sunt cele care mai degrabă au avut o experiență directă cu unele comportamente de hărțuire în spațiul public (i.e. fluieratul și făcutul cu ochiul).

Analizând subeșantioanele pe grupe de vârstă, persoanele cu vârstă de 60 de ani și peste declară, într-un procent statistic semnificativ mai mare decât cel înregistrat pe segmentul de vârstă 18-29 de ani, că percep întotdeauna anumite comportamente ca fiind deranjante (i.e. privitul insistent, fluieratul, atingerea intenționată, făcutul cu ochiul sau comentariile despre aspectul lor fizic). Când vine vorba, însă, de experiența directă cu hărțuirea în spațiul public, mai degrabă persoanele cu vârsta între 18-29 de ani sunt cele care menționează că s-au confruntat, în ultimul an, cu diverse comportamente de hărțuire din partea unor persoane necunoscute.

În urma analizei datelor pe regiuni geografice, la nivelul subeșantionului respondenților din Moldova se înregistrează procente peste media eșantionului când vine vorba despre experiența cu următoarele forme de hărțuire în spațiul public: privitul insistent (34.6%, față de 23.1%), fluieratul (21.1%, față 13.3%), atingerea intenționată (15.2%, față de 8.8%), făcutul cu ochiul (24.4%, față de 14.9%), comentariile primite despre aspectul lor fizic (23.3%, față de 14.7%).

Combaterea violenței domestice. Agenții sociali responsabili ~ total eșantion, subeșantioane bărbați și femei

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

Baza: 584 respondenți
(subeșantion femei)

Baza: 556 respondenți
(subeșantion bărbați)

După părerea dvs. cine ar trebui să intervină când cineva își bate partenerul/partenera, soțul/ soția?_ cel mult două răspunsuri (valorile din grafic reprezintă procente)

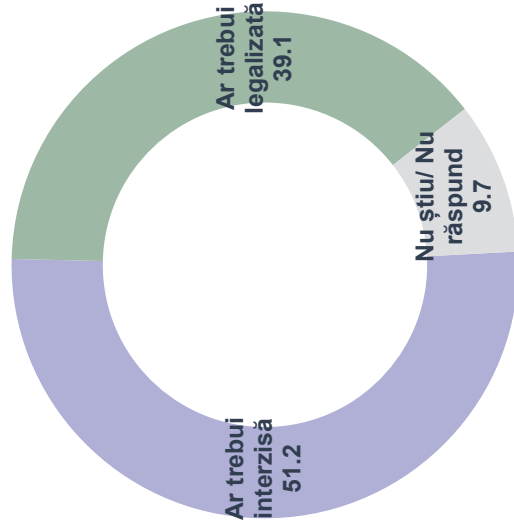
Un alt subiect abordat în cadrul prezentului studiu a fost violența domestică, mai exact identificarea celor mai importanți doi agenți sociali responsabili cu combaterea acestui fenomen social deviant. În percepția publică generală, poliția și rudele sunt cei mai importanți factori de intervenție în cazul violenței domestice, înregistrând procente de 52.9%, respectiv 46.4%. Cu toate acestea, femeile tind să responsabilizeze poliția ca agent al controlului social într-o proporție mai mare decât bărbații, diferența pe subșantioane fiind una semnificativă din punct de vedere statistic (55.9%, față de 49.8%).

Violența domestică a fost o temă studiată și în cadrul cercetării Barometrul de gen din anul 2000, persoanele intervievate atunci fiind rugate să menționeze toți agenții sociali pe care îi considerau responsabili cu combaterea violenței între parteneri. La momentul 2000, 35% dintre persoanele intervievate erau de părere că partenerii trebuie lăsați să își rezolve singuri problemele, în timp ce 28% identificau rudele și tot 28% menționau poliția drept principalii factori de intervenție. Trebuie avut în vedere că rezultatele obținute în anii 2000 și 2018 nu pot fi supuse unei comparații în termeni de evoluție a ierarhizării agenților sociali responsabili cu combaterea violenței domestice, existând diferențe metodologice în termeni de măsurare a acestui indicator.

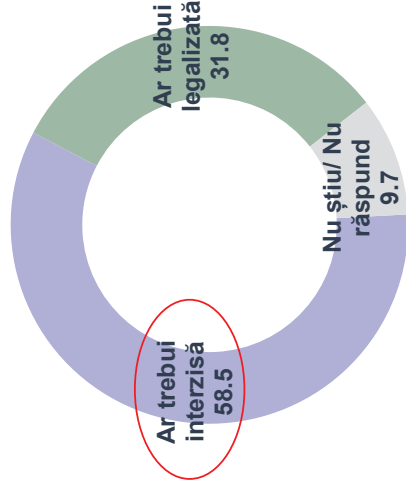
Percepția violenței domestice ca problemă mai curând privată decât publică apare cu precădere în Muntenia, precum și în mediul rural. Este important de reținut că judecarea violenței domestice ca problemă privată, i.e. în care partenerii trebuie să își rezolve singuri conflictul, nu corelează cu alte caracteristici demografice. Altfel spus, această percepție nu este specifică femeilor sau bărbaților, nici unei anumite grupe de vârstă sau unui anumit nivel educațional.

Atitudinea față de legalizarea sau interzicerea prostituției ~ total eșantion, subeșantioane bărbați și femei

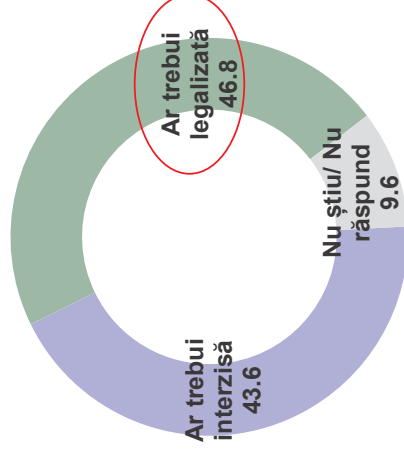
Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

Baza: 584 respondenți
(subeșantion femei)

Baza: 556 respondenți
(subeșantion bărbați)

După părerea dvs. prostituția ar trebui interzisă sau legalizată? _ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

La nivelul întregului eșantion, 51.2% dintre respondenți consideră că prostituția ar trebui interzisă, 39.1% sunt de părere că prostituția ar trebui legalizată, iar aproximativ 10% dintre persoanele intervievate nu pot exprima o atitudine față de legalizarea sau interzicerea prostituției. Procentele înregistrate sunt similare celor obținute prin intermediul Barometrului de gen realizat în anul 2000, când 51% dintre respondenți se poziționau în favoarea interzicerii prostituției, 36% în favoarea legalizării acesteia, iar 13% dintre persoanele incluse în eșantion nu au știut sau nu au dorit să răspundă la această întrebare.

Datele pe subeșantioanele de femei și bărbați relevă că femeile sunt în mai mare măsură de părere că prostituția ar trebui interzisă (58.5%, comparativ cu procentul de 43.6% înregistrat în rândul bărbaților), situație similară celei identificate în cadrul studiului din anul 2000. Analiza datelor pe categorii de vârstă arată că femeile, indiferent de vârstă, se poziționează mai degrabă în favoarea interzicerii prostituției, în vreme ce bărbații din segmentul 30-59 de ani tind să susțină legalizarea prostituției.

Rezultatele studiului realizat de IMAS Marketing și Sondaje în anul 2018 arată că și în ceea ce privește persoanele cu nivel scăzut de educație se înregistrează un procent peste media eșantionului când vine vorba de opțiunea interzicerii prostituției (69%, față de 51.2%). Spre comparație, persoanele cu studii superioare se declară mai degrabă în favoarea legalizării prostituției (55.8%, față de 39.1%, procent înregistrat per total eșantion).

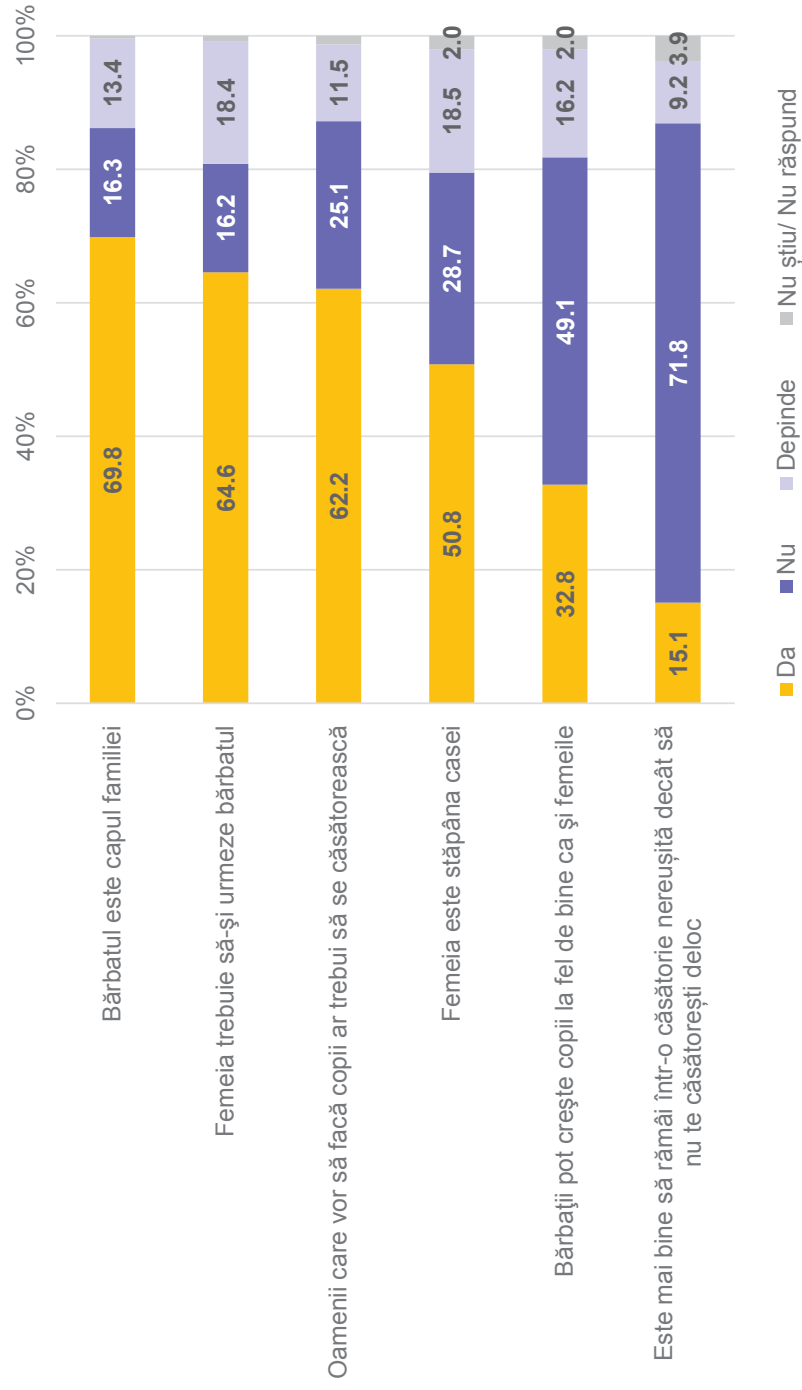
Roluri de gen în sfera privată

NOTA BENE!

Diferențele statistic semnificative dintre procentele înregistrate pe subeșantioanele incluse în raportare sunt marcate cu următorul simbol:

Calculul este realizat pentru un nivel de încredere de 95%.

Genul în familie

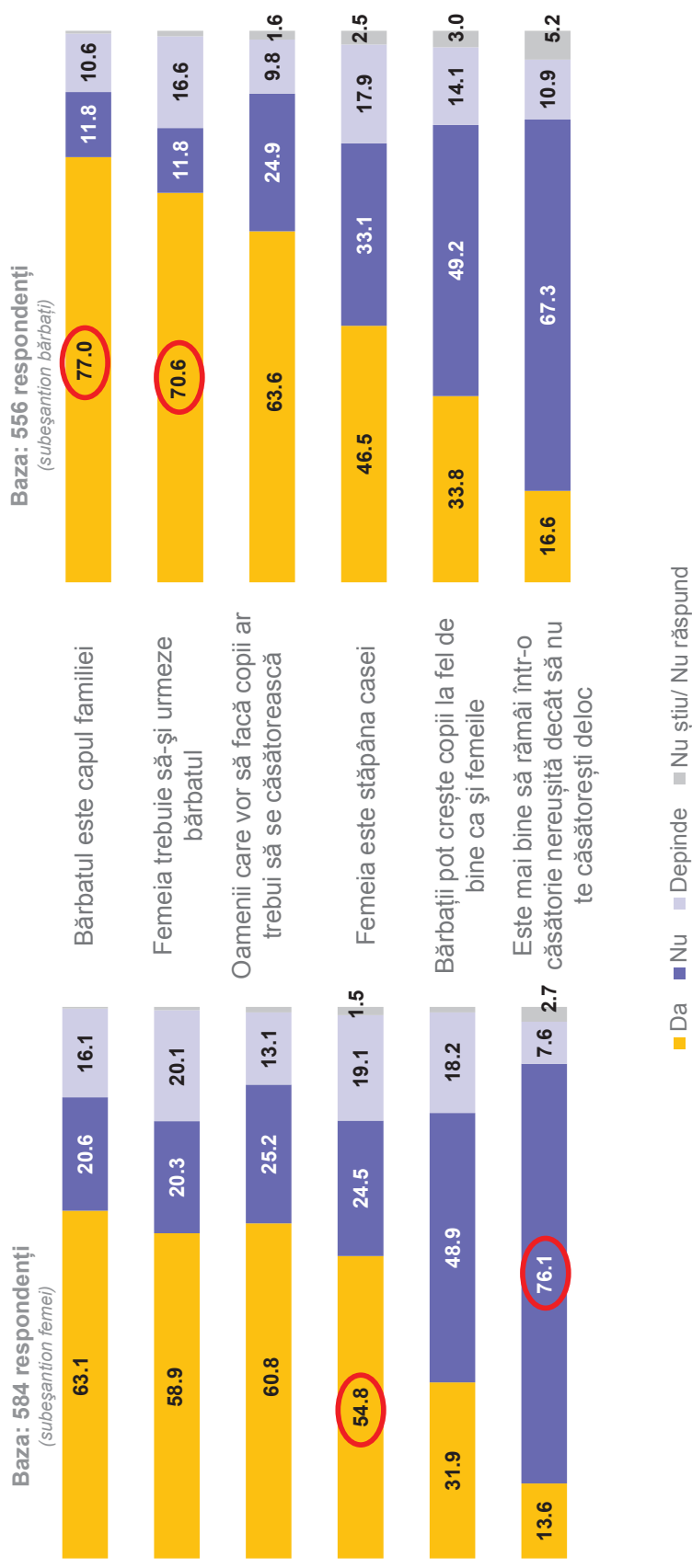

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

Diferențele până la 100% sunt reprezentate de non-răspunsuri.

După părerea dumneavoastră, în general: **răspuns unic** (valorile din grafic reprezintă procente)

Genul în familie ~ subeșantioane bărbați și femei

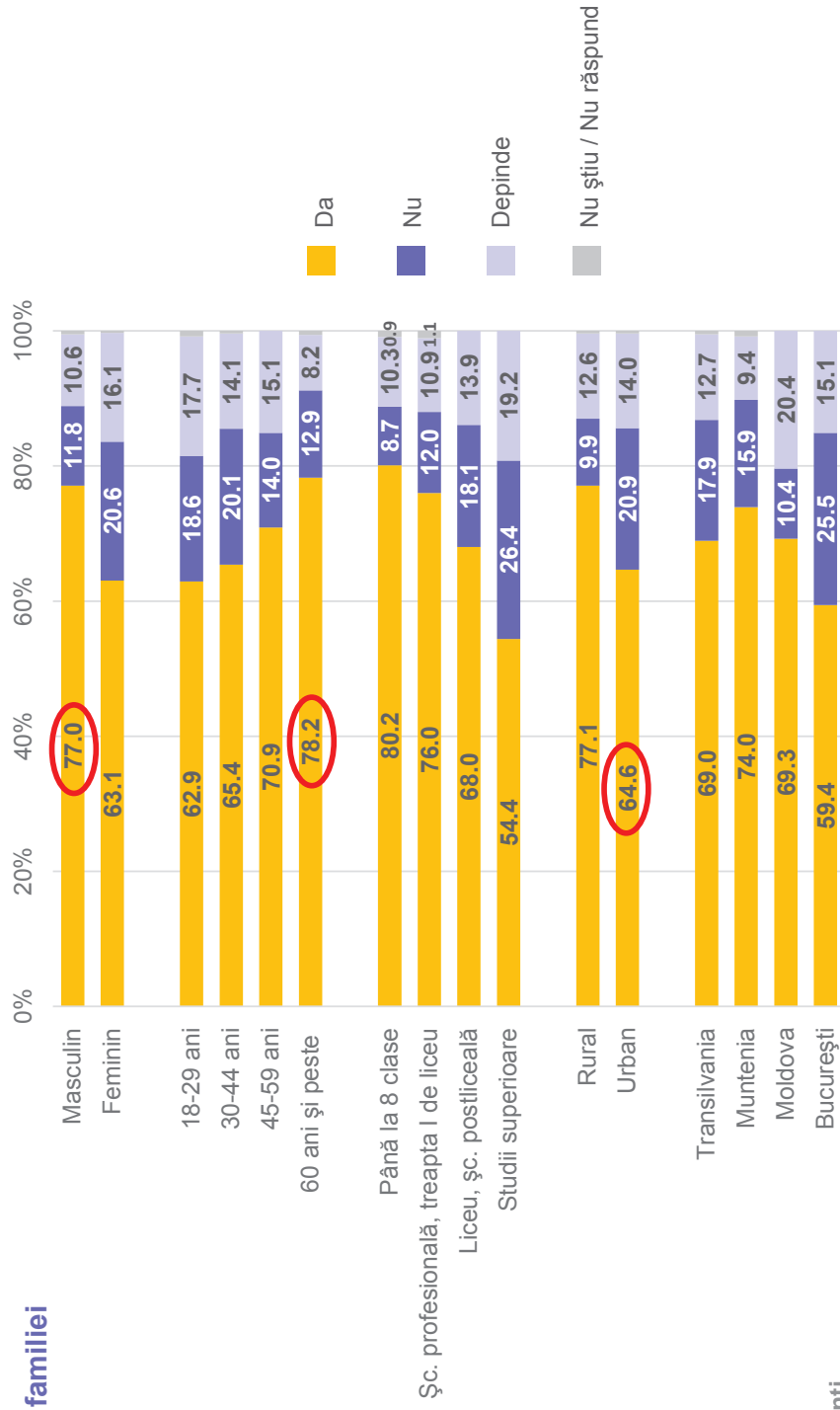

Diferențele până la 100% sunt reprezentate de non-răspunsuri.

După părerea dumneavoastră, în general: _ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Genul în familie ~ segmentare

Bărbatul este capul familiei

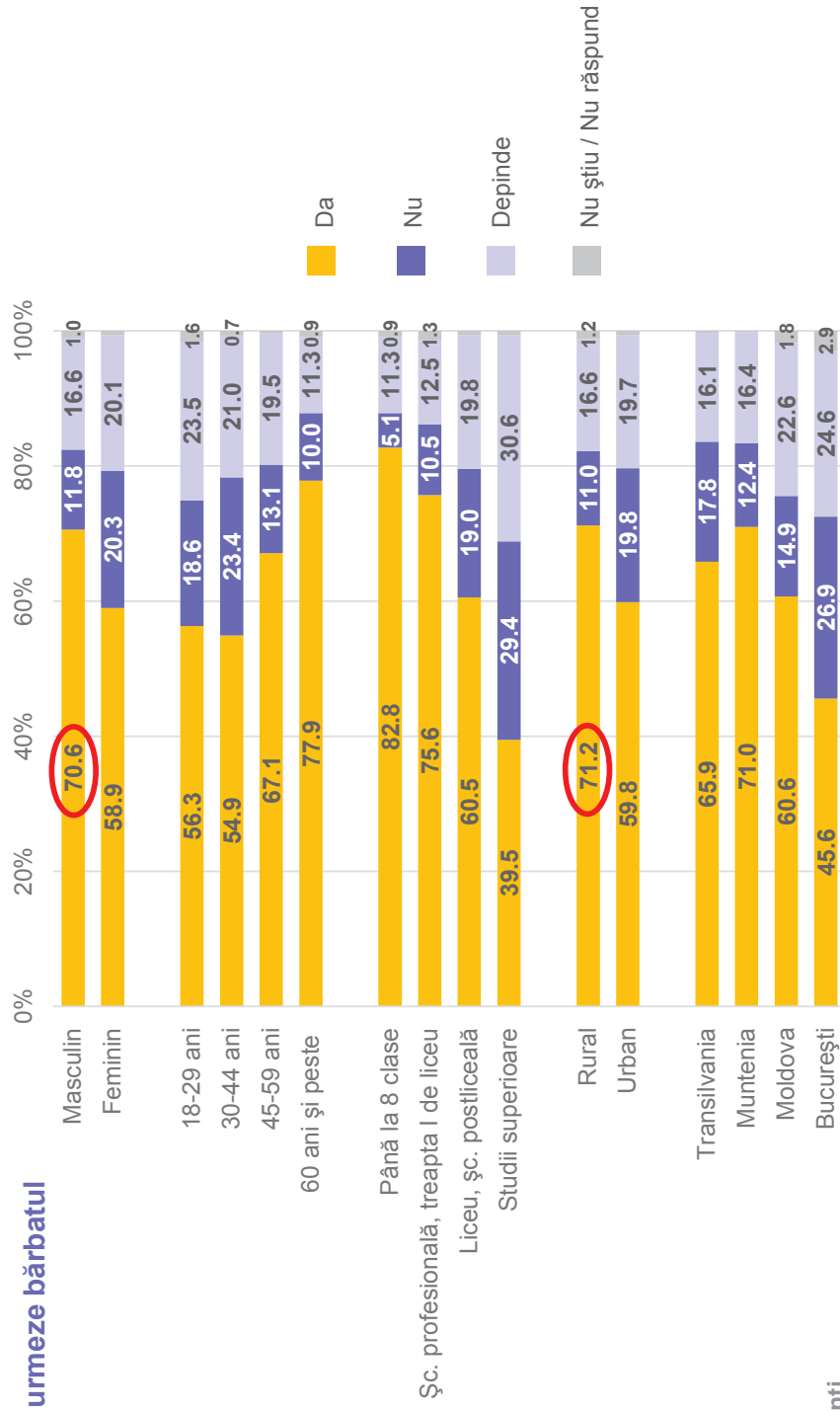
Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

Diferențele până la 100% sunt reprezentate de non-răspunsuri.

După părerea dumneavoastră, în general, răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Genul în familie ~ segmentare

Femeia trebuie să-și urmeze bărbatul

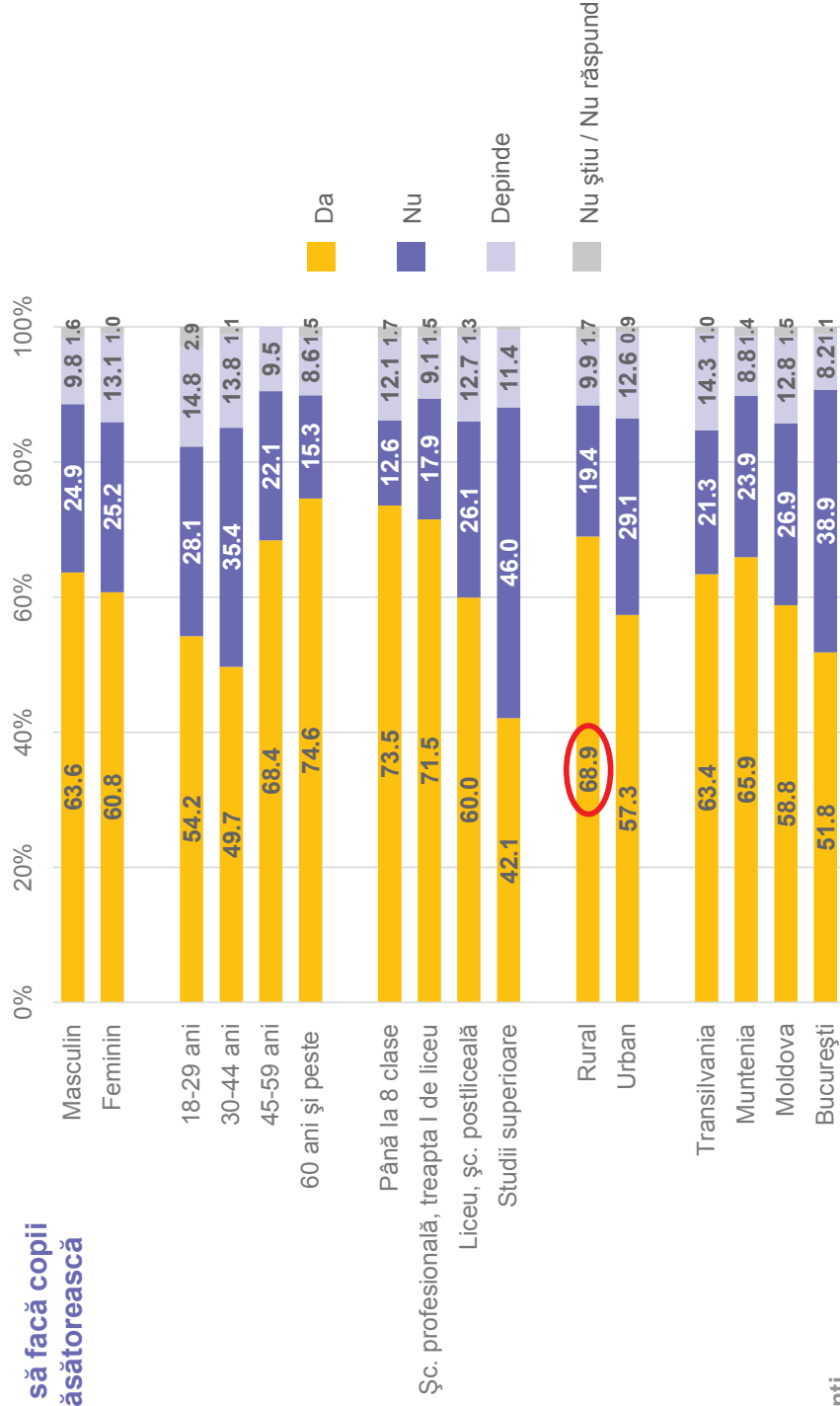
Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

Diferențele până la 100% sunt reprezentate de non-răspunsuri.

După părerea dumneavoastră, în general: _ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Genul în familie ~ segmentare

**Oamenii care vor să facă copii
ar trebui să se căsătorească**

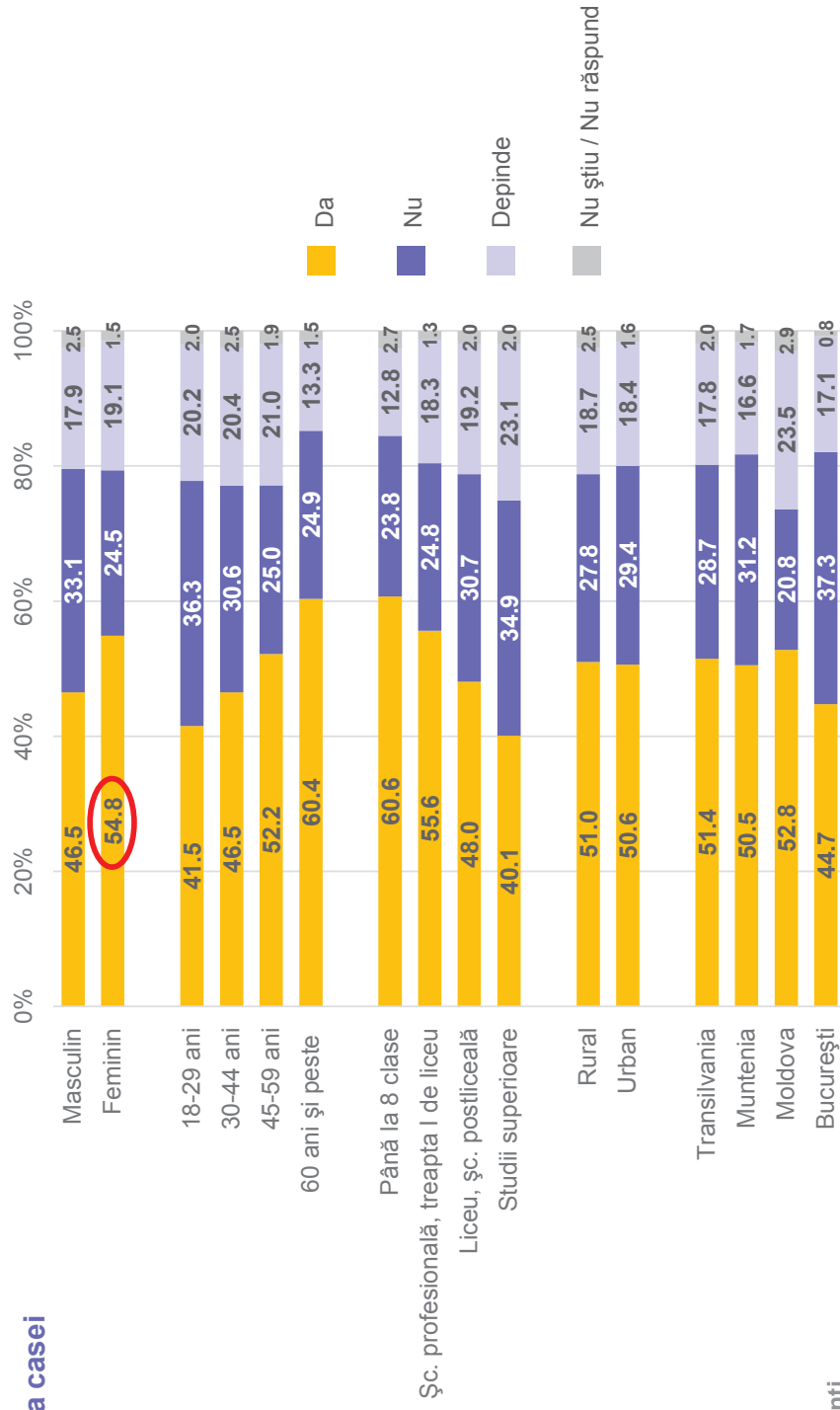
Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

Diferențele până la 100% sunt reprezentate de non-răspunsuri.

După părerea dumneavoastră, în general, _ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Genul în familie ~ segmentare

Femeia este stăpâna casei

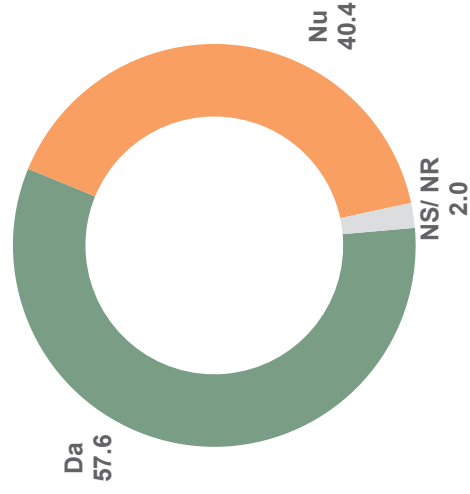
Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

Diferențele până la 100% sunt reprezentate de non-răspunsuri.

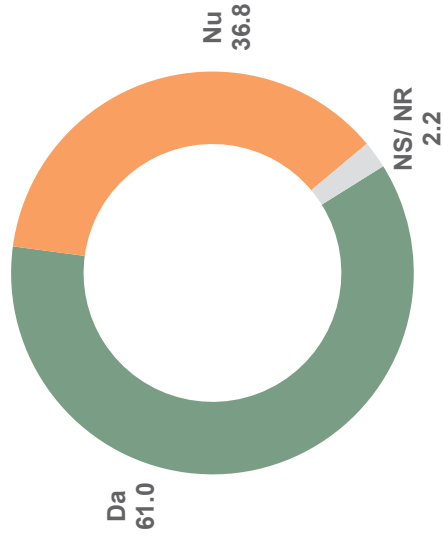
După părerea dumneavoastră, în general: _ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Genul și datoria față de familie

Este mai mult datoria femeilor decât a bărbaților să se ocupe de treburile casei

Este mai mult datoria bărbaților decât a femeilor să aducă bani în casă

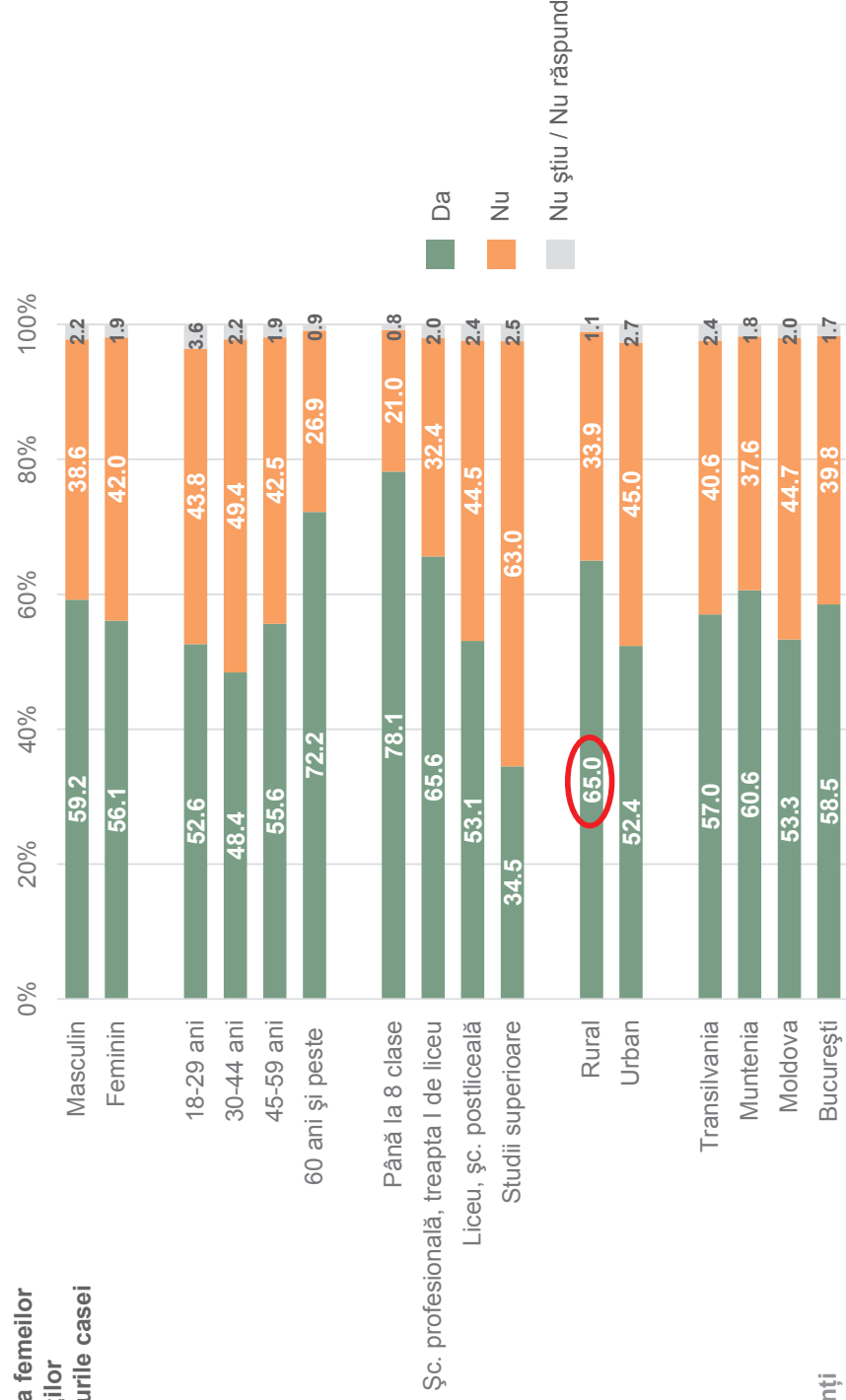

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

În general sunteți de părere că ..._ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Genul și datoria față de familie ~ segmentare

Este mai mult datorita femeilor
decât a bărbaților
să se ocupe de treburile casei

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

În general sunteți de părere că ..._ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Genul și datoria față de familie ~ segmentare

Este mai mult datoria
bărbaiilor decât a femeilor
să aducă bani în casă

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

În general sunteți de părere că ..._ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Dintre participanții la studiu, aproape două treimi consideră că persoanele care vor să aibă copii ar trebui să se căsătorească, însă doar 15% dintre respondenți sunt de părere că este mai bine să rămâi într-o căsătorie nereușită decât să nu te căsătorești deloc. În plus, aproximativ jumătate dintre persoanele intervievate consideră că bărbații nu pot crește copii la fel de bine ca femeile.

Comparând datele din 2018 cu cele raportate în anul 2000, se conturează o tendință descrescătoare a acordului cu următoarele afirmații:

- „*Bărbatul este capul familiei*” (de la 83% în anul 2000, la 70% în anul 2018);
- „*Femeia trebuie să își urmeze bărbatul*” (de la 78% în anul 2000, la 65% în anul 2018);
- „*Femeia este stăpâna casei*” (de la 61% în anul 2000, la 51% în anul 2018).

În 2018, procentul respondenților care se declară în acord cu afirmația „*Este mai mult datoria femeilor decât a bărbaților să se ocupe de treburile casei*” este unul comparabil cu cel înregistrat în cadrul studiului din anul 2000 (58% în 2018, față de 63% în anul 2000). Când vine vorba, însă, de contribuția celor doi parteneri la bugetul familiei, perspectiva este una în schimbare. Astfel, tendința acordului cu afirmația „*Este mai mult datoria bărbaților decât a femeilor să aducă bani în casă*” este una de scădere, de la 70% în anul 2000, la 61% pe baza datelor culese de IMAS Marketing și Sondaje în anul 2018.

O importantă proporție (40%) a persoanelor intervievate se declară de acord cu împărțirea clasică a statuturilor familiale: femeia este stăpâna casei, iar bărbatul este capul familiei. Iar cu privire la semnificația concretă a acestor reprezentări în percepția publică, se poate spune că statusul de stăpână a casei se suprapune, în mare măsură, rolului activ al persoanei care se ocupă de treburile gospodăriei, pe când poziția capului de familie se traduce prin datoria de a întreține familia (i.e. datoria de a aduce bani în casă).

În general, indiferent de mediul de rezidență sau de nivelul educațional, căsătoria nereușită nu este percepută ca alternativă preferabilă celibatului. Totuși, analiza datelor arată că acceptarea căsătoriei nereușite corelează cu mediul rural de rezidență și cu nivelul studiilor elementare. Altfel spus, persoane care locuiesc în mediul rural și au un nivel de școlarizare redus tind să fie de părere că este mai bine să rămâi într-o căsătorie nereușită decât să nu ai un partener/ o parteneră.

Împărțirea genizată a rolurilor familiale este susținută mai ales de persoanele din mediul rural, de persoanele cu nivel educațional scăzut și mediu, precum și de persoanele cu vârsta de peste 60 de ani.

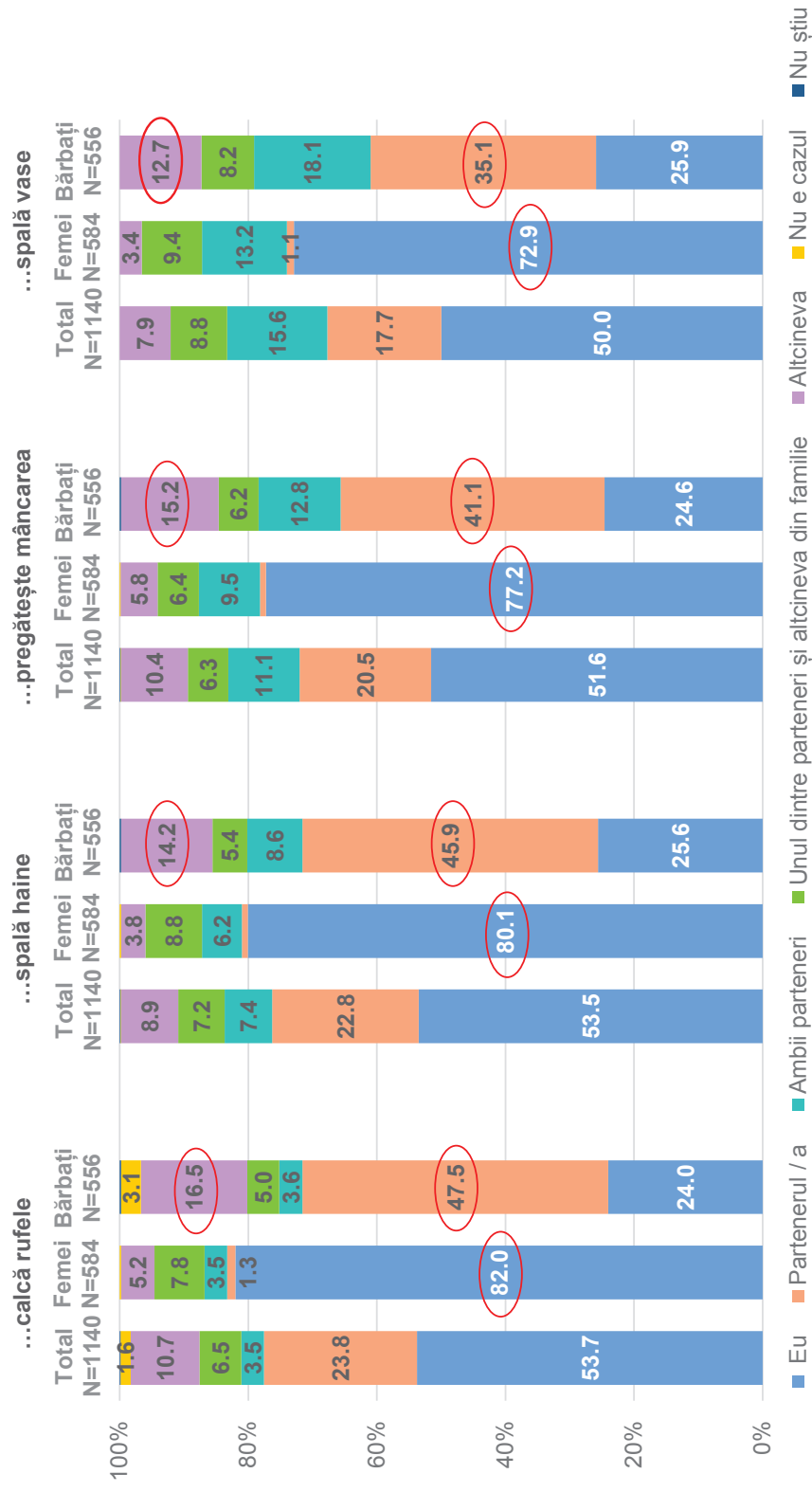
Distribuția rolurilor domestice

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

De obicei în gospodăria dvs. cine...? _ răspuns multiplu (valorile din grafic reprezintă procente)

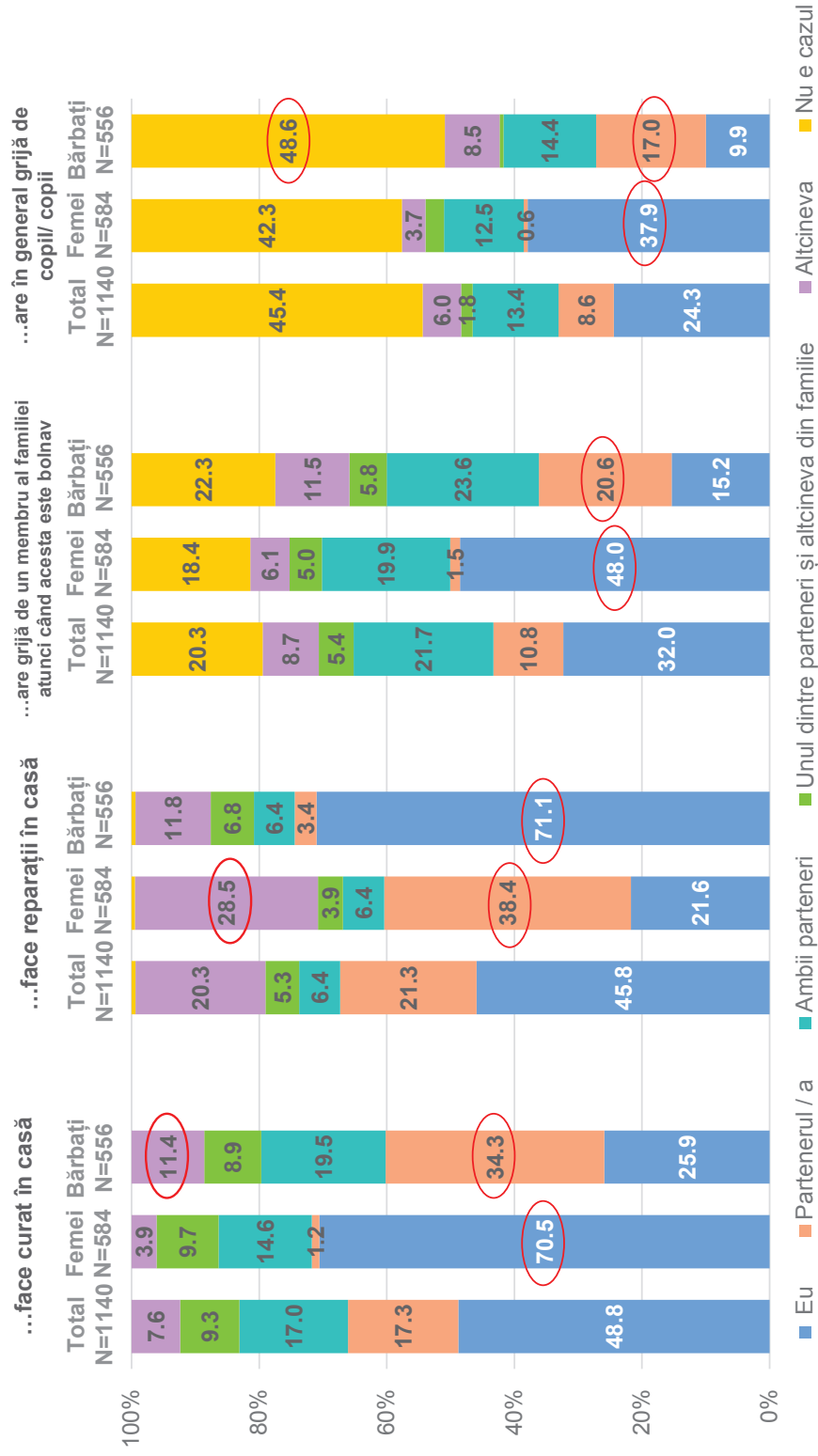
Distribuția rolurilor domestice (I) ~ total eșantion, subeșantioane bărbați și femei

Diferențele până la 100% sunt reprezentate de non-răspunsuri.

De obicei în gospodăria dvs. cine...?_ valorile din grafic reprezintă procente

Distribuția rolurilor domestice (II) ~ total eșantion, subeșantioane bărbați și femei

Diferențele până la 100% sunt reprezentate de non-răspunsuri.

De obicei în gospodăria dvs. cine...?_ valorile din grafic reprezintă procente

Distribuția rolurilor domestice reprezintă un alt subiect care a fost preluat din studiul Barometrul de gen 2000 și adaptat pentru cercetarea realizată în anul 2018. Conform datelor din raportul de cercetare publicat în anul 2000, activități precum pregătirea mâncării, curățenia în casă, spălatul hainelor și spălatul vaselor sau călcatul rufelor erau realizate, într-un procent de cel puțin 80% numai de către femeile (fie că era vorba de respondentele din cadrul studiului, de partenerii bărbaților care au participat la studiu sau de alte femei din gospodăria sau familia persoanelor incluse în eșantionul din anul 2000). În plus, conform datelor culese în cadrul Barometrului de gen (2018), femeile se auto-identifică în mai mare măsură decât bărbații drept responsabile de îngrijirea copiilor și a persoanelor din familie, atunci când acestea se îmbolnăvesc.

Când vine vorba de efectuarea de reparații în casă, bărbații consideră, într-o proporție mai mare decât femeile, că ei sunt cei care îndeplinesc acest rol domestic (71% în rândul bărbaților, față de 22% în rândul femeilor). Caracterul genizat al acestei activități domestice este susținut și de distribuția răspunsurilor pe subeșantionul de femei, acestea declarând că fie partenerul (38.4%), fie altcineva (28.5%) este responsabil de efectuarea de reparații în casă.

Segmentarea pe sexe a datelor culese în anul 2018 indică menținerea, cel puțin la nivel de percepție, a unei distribuții dezechilibrate în ceea ce privește treburile casnice. Astfel, femeile consideră că sunt mai degrabă persoanele din gospodărie care îndeplinesc următoarele roluri domestice:

- calcă rufe (82% dintre femei, față de doar 24% dintre bărbați);
- spală haine (80% dintre femei, față de doar 26% dintre bărbați);
- pregătesc mâncarea (77% dintre femei, față de doar 25% dintre bărbați);
- spală vase (73% dintre femei, față de doar 26% dintre bărbați);
- fac curat în casă (71% dintre femei, față de doar 26% dintre bărbați).

Distribuția genizată a rolurilor domestice poate fi argumentată prin procentele înregistrate pentru opțiunea în care ambii parteneri sunt implicați în realizarea treburilor domestice. Astfel, de exemplu, doar 3.5% dintre persoanele intervievate afirmă că activitatea de a călca rufe este realizată de ambii parteneri, 7.4% dintre respondenți declară că spală haine alături de partener/ă, iar aproximativ o zecime din eșantion consideră că pregătirea mâncării este o activitate în care sunt implicați și ei și partenerii. În ceea ce privește subeșantioanele de femei și bărbați, rezultatele obținute nu prezintă diferențe statistice semnificative pentru activitățile domestice evaluate. Procentele relativ reduse pentru varianta de răspuns „*Ambii parteneri*” nu permit segmentări intersecționale, deoarece nu este asigurat numărul minim necesar de cazuri pentru realizarea de analize statistice complexe.

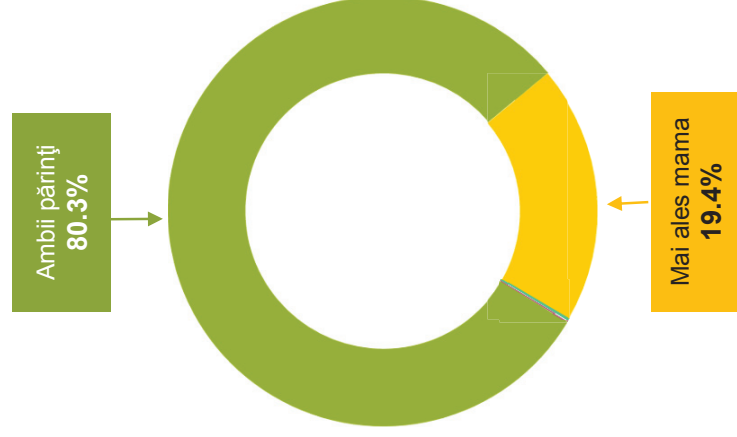
Creșterea și îngrijirea copiilor

NOTA BENE!

Diferențele statistic semnificative dintre procentele înregistrate pe subșantioanele incluse în raportare sunt marcate cu următorul simbol:

Calculul este realizat pentru un nivel de încredere de 95%.

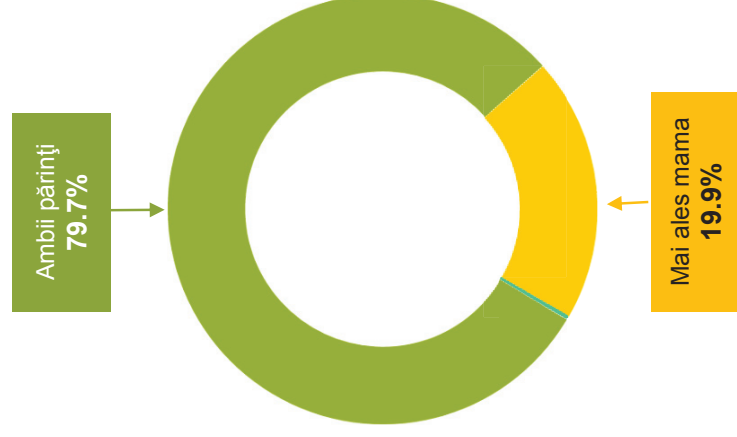
Responsabilitatea creșterii copiilor ~ total eșantion, subeșantioane bărbați și femei

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

Baza: 584 respondenți
(subeșantion femei)

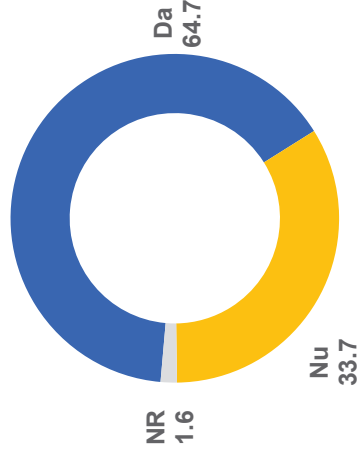

Baza: 556 respondenți
(subeșantion bărbați)

Cine ar trebui să se ocupe într-o familie de creșterea copiilor?_ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

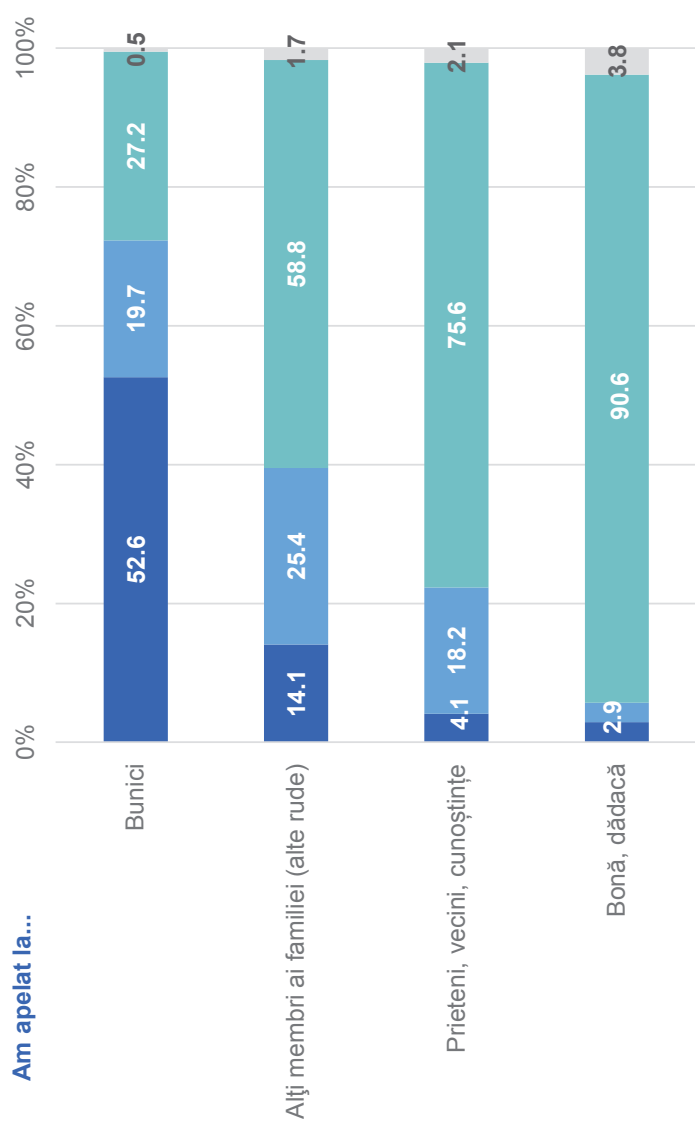
Creșterea copiilor

Am/ am avut copii

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

Am apelat la...

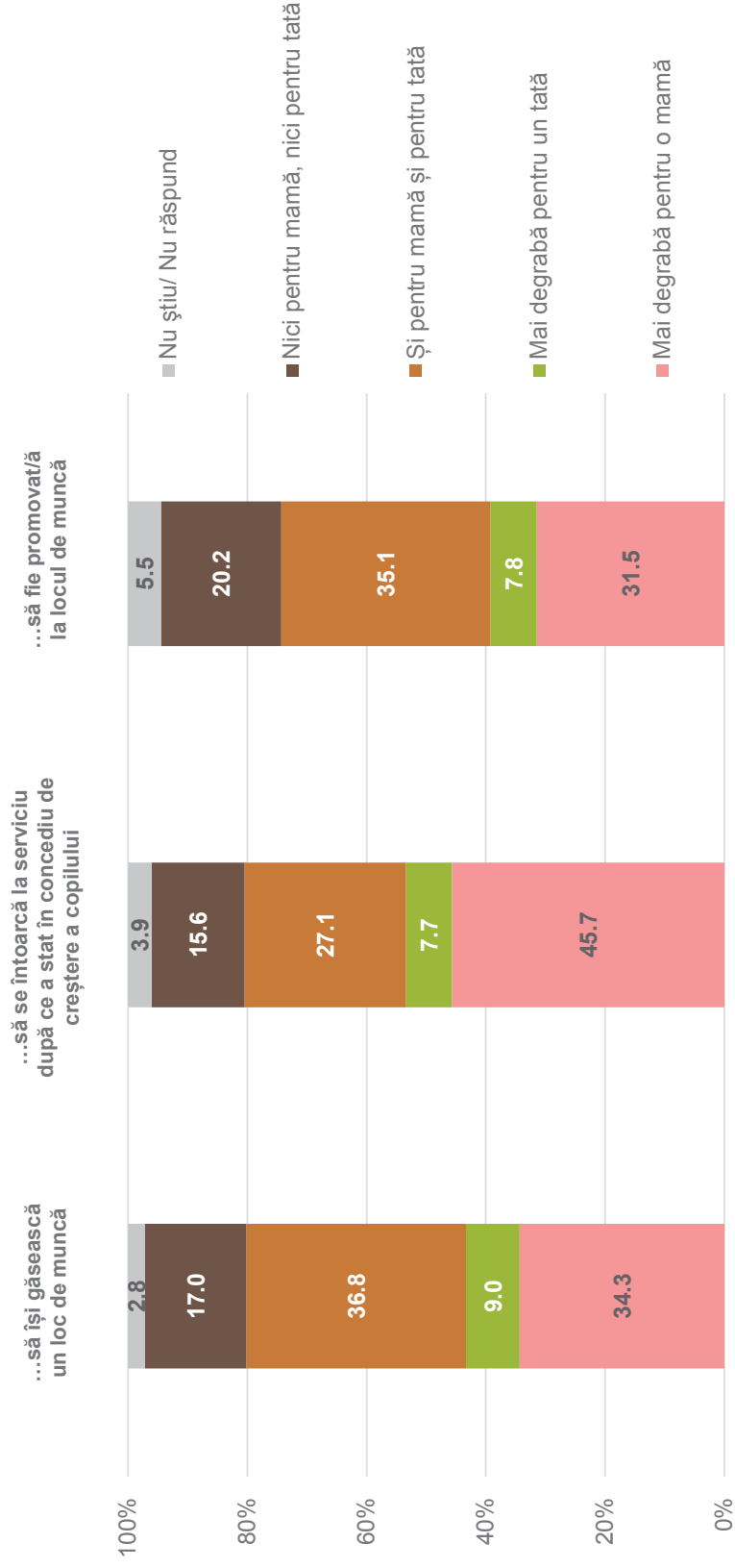

■ Des (foarte des+des) ■ Rar ■ Foarte rar/ Niciodată ■ Nu știu/ Nu răspund

Baza: 738 respondenți
(cei care au sau au avut copii)

Dumneavoastră aveți sau ați avut copii (inclusiv adoptați sau din altă căsătorie a partenerului/partenerii)? _răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)
Pentru a avea grijă de copii, ați apelat vreodată la: _răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Statutul de părinte pe piața muncii

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

Pentru ce părinte este mai greu: _ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Dintre persoanele care au participat la studiu, aproximativ două treimi declară că au copii, fie că este vorba de copii biologici, adoptați sau dintr-o relație anterioară a partenerului/ partenerei. Când vine vorba de externalizarea anumitor sarcini ce țin de creșterea și îngrijirea copiilor, respondenții care s-au identificat ca având statut de părinte menționează că au apelat des (52.6%) la proprii părinți pentru a avea grijă de copii. Comparativ, peste jumătate dintre părinți afirmă că au apelat foarte rar sau chiar nu au apelat niciodată la alte rude, la prieteni, vecini, cunoștințe sau la bone sau dădace atunci când a fost vorba de creșterea copiilor.

Responsabilitatea creșterii copiilor reprezintă un subiect asupra căruia nu există diferențe statistic semnificative între răspunsurile furnizate de femei și bărbați. Astfel, 80.3% dintre persoanele care au participat la cercetarea Barometru de gen (2018) menționează, spontan, că ambii părinți ar trebui să se ocupe de creșterea copiilor, iar aproximativ o cincime din eșantion responsabilizează mai ales mama cu rolul de părinte care se ocupă cu creșterea copiilor. Procentul celor care consideră că mama este cea care ar trebui să îndeplinească acest rol este mai mare în rândul persoanelor cu nivel scăzut de educație (34.8%, față de 19.4%, la nivelul întregului eșantion).

Chiar dacă există diferențe metodologice de măsurare între studiul realizat de IMAS Marketing și Sondaje în anul 2018 și Barometru de gen din anul 2000, merită menționat faptul că problematica privitoare la creșterea copiilor a fost abordată și în cadrul cercetării din anul 2000, când 71% dintre persoanele intervievate erau de părere că ambii părinți ar trebui să se ocupe de creșterea copiilor, iar 28% din respondenți nominalizau mama drept principal agent al socializării copiilor.

La nivelul întregului eșantion, precum și pe subeșantioanele de femei și bărbați, statutul de părinte este perceput mai degrabă drept un dezavantaj pe piața muncii. Concret, doar 17% dintre persoanele intervievate consideră că nu este greu nici pentru mamă, nici pentru tată să își găsească un loc de muncă. În plus, 15.6% dintre respondenți sunt de părere că statutul de părinte nu reprezintă un dezavantaj la întoarcerea la serviciu după o perioadă de concediu de creștere a copilului, iar o cincime dintre persoanele care au participat la studiu nu consideră că promovarea la locul de muncă este mai dificilă pentru cei care au copii.

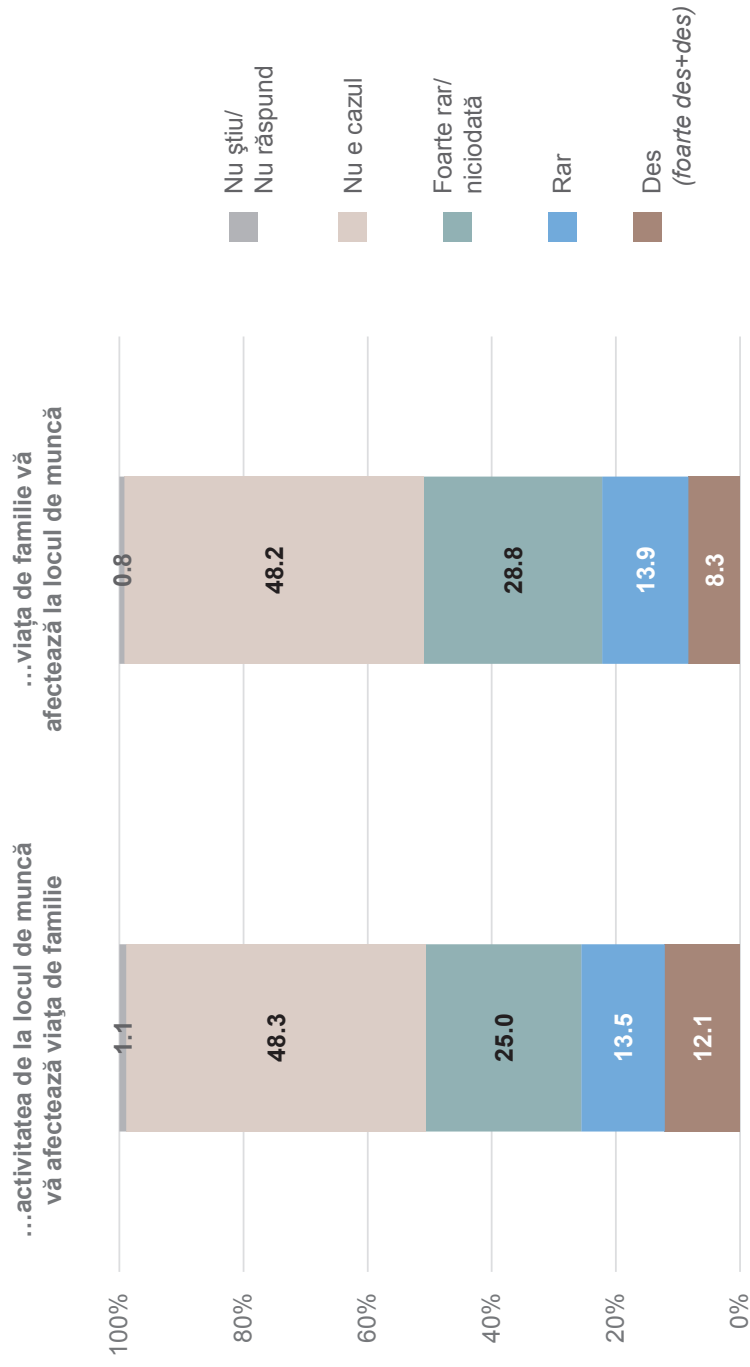
Indicatori ai stilului de viață

NOTA BENE!

Diferențele statistic semnificative dintre procentele înregistrate pe subeșantioanele incluse în raportare sunt marcate cu următorul simbol:

Calculul este realizat pentru un nivel de încredere de 95%.

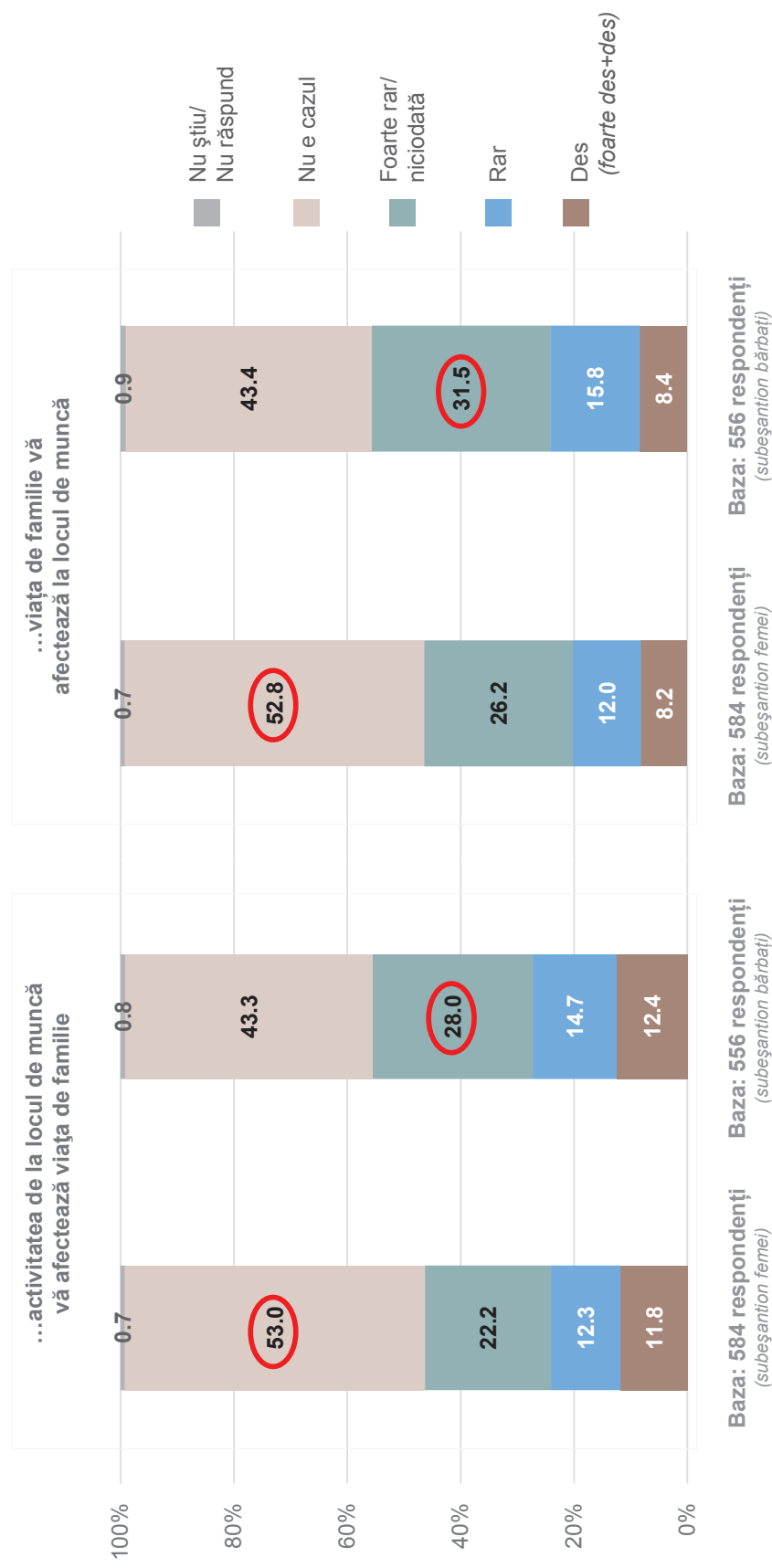
Echilibru viață de familie – viață profesională

Baza: 1140 respondenți
(total eșanțion)

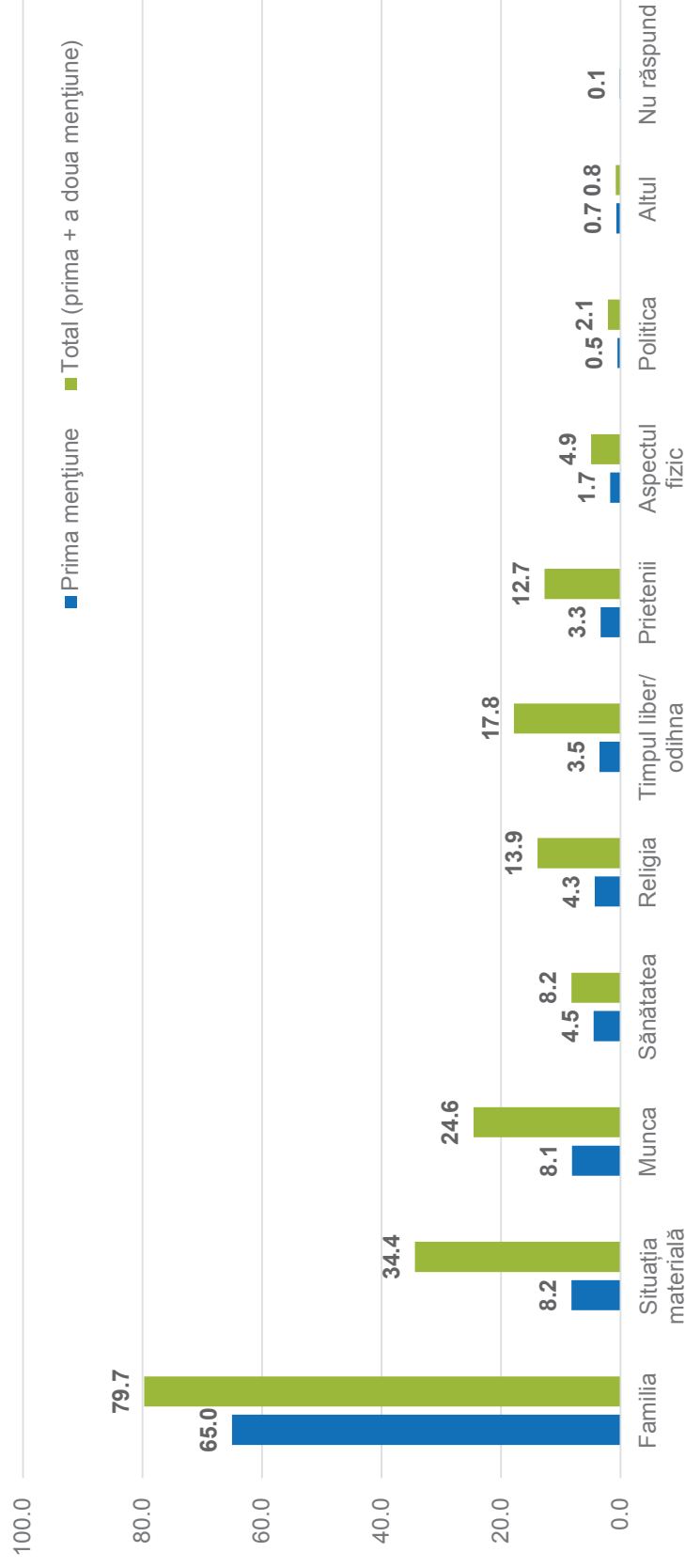
Cât de des simțiți că... : _ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Echilibru viață de familie – viață profesională ~ subeșantioane bărbați și femei

Cât de des simțiți că... : _ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Prioritățile în viață

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

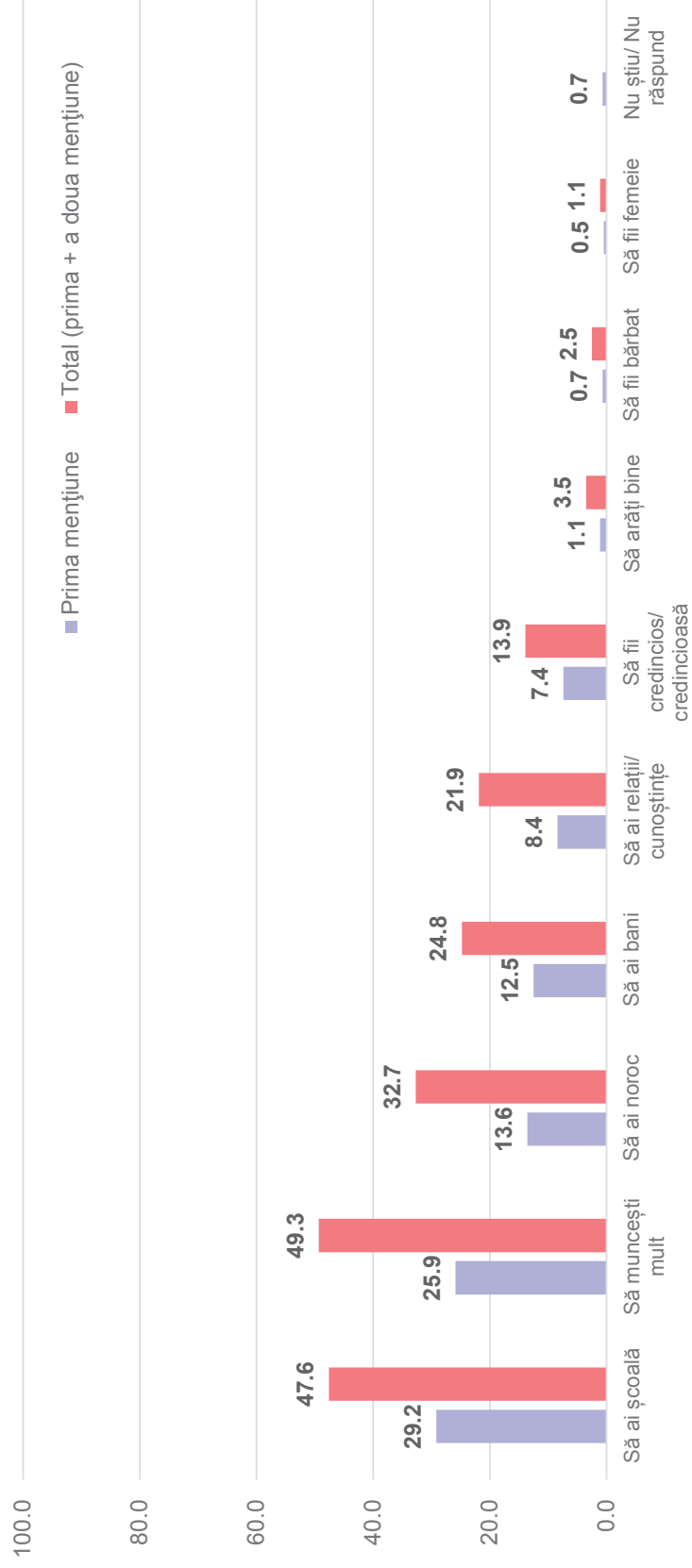
Vă rog să îmi spuneți care dintre următoarele sunt cele mai importante două lucruri din viața dumneavoastră.
cel mult două răspunsuri (valorile din grafic reprezintă procente)

Prioritățile în viață ~ subeșantioane bărbați și femei

Vă rog să îmi spuneți care dintre următoarele sunt cele mai importante două lucruri din viața dumneavoastră.
cel mult două răspunsuri (valorile din grafic reprezintă procente)

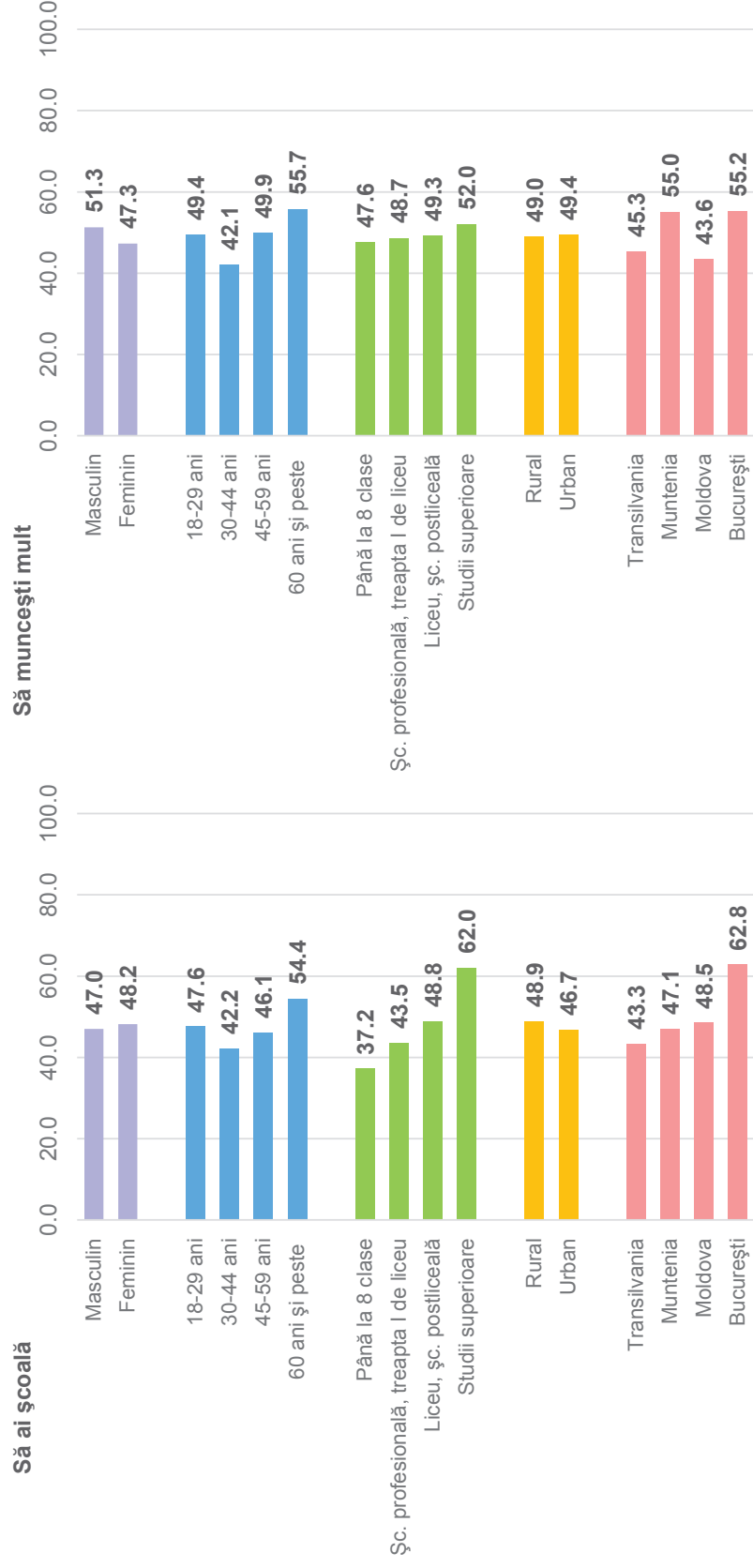
Percepții asupra succesului în viață

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

După părerea dvs. de ce ai nevoie în primul rând pentru a reuși în viață? Dar în al doilea rând?_ cel mult două răspunsuri (valorile din grafic reprezintă procente)

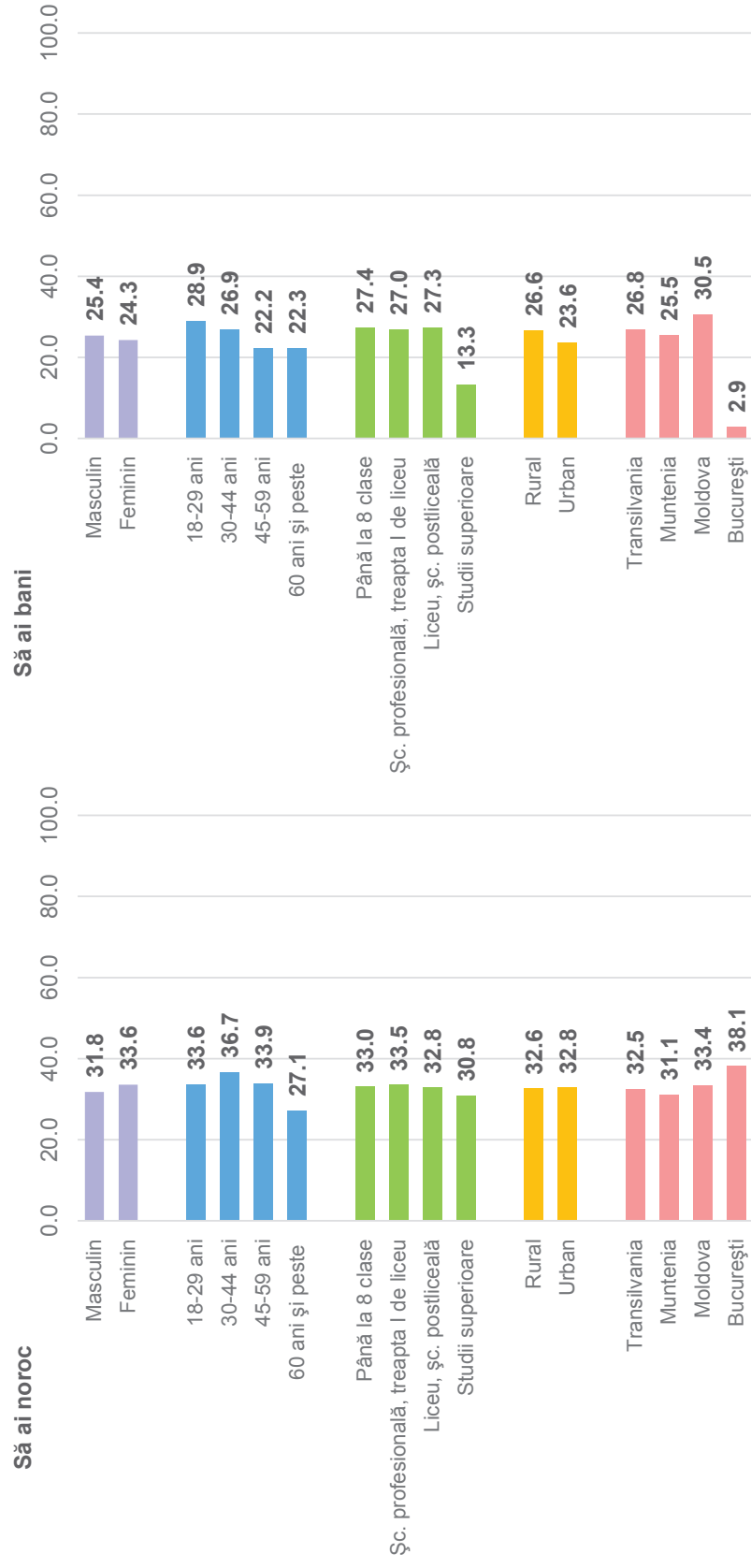
Percepții asupra succesului în viață ~ segmentare

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

După părerea dvs. de ce ai nevoie în primul rând pentru a reuși în viață? Dar în al doilea rând?_ cel mult două răspunsuri (valorile din grafic reprezintă procente)

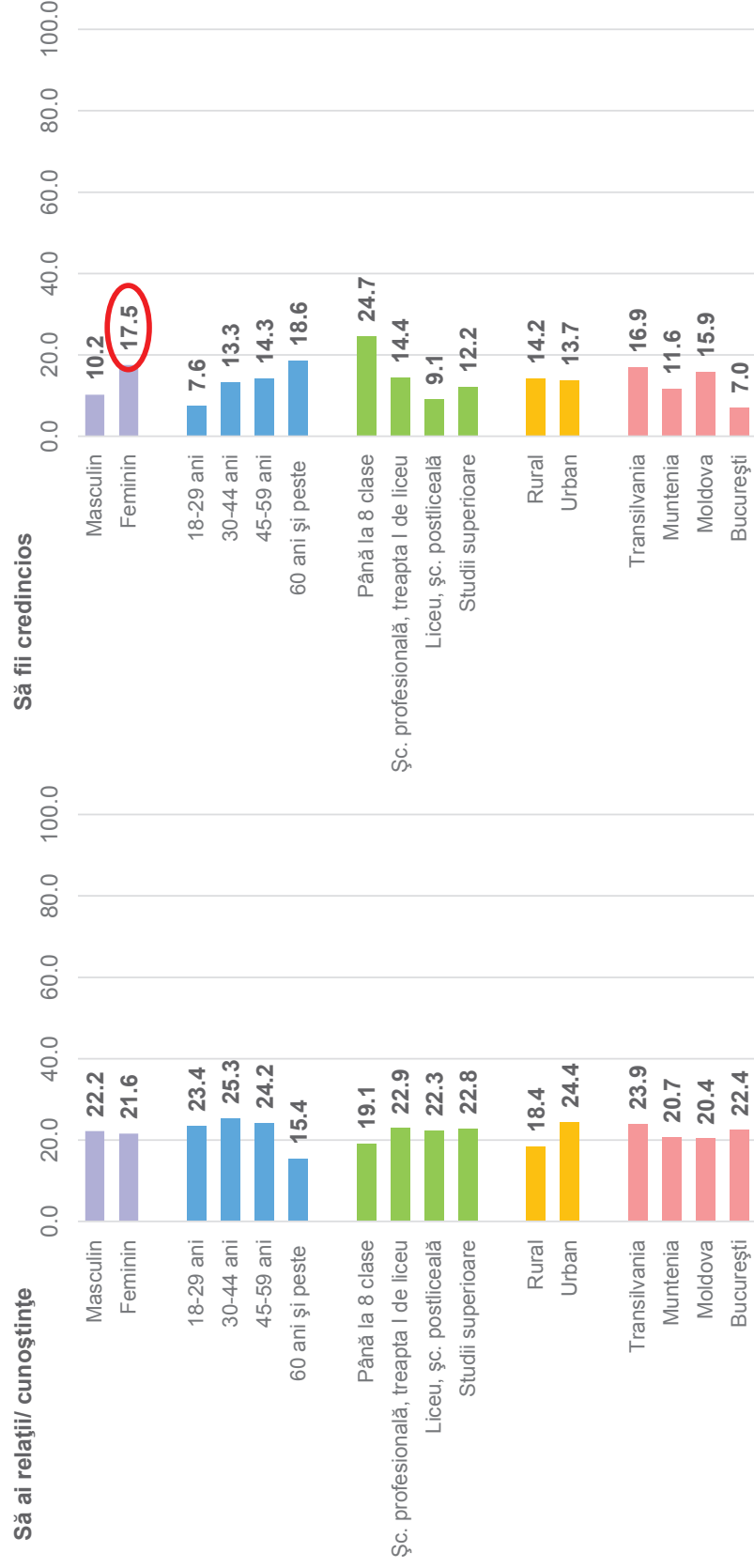
Percepții asupra succesului în viață ~ segmentare

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

După părerea dvs. de ce ai nevoie în primul rând pentru a reuși în viață? Dar în al doilea rând?_ cel mult două răspunsuri (valorile din grafic reprezintă procente)

Percepții asupra succesului în viață ~ segmentare

Baza: 1140 respondenți
(total eșanțion)

După părerea dvs. de ce ai nevoie în primul rând pentru a reuși în viață? Dar în al doilea rând?_ cel mult două răspunsuri (valorile din grafic reprezintă procente)

Echilibrul viață de familie – viață profesională reprezintă o altă temă avută în vedere în cadrul studiului Barometrul de gen (2018). Aproximativ o zecime dintre respondenți apreciază că activitatea de la locul de muncă le afectează des sau foarte des viața de familie, iar 8.3% dintre persoanele intervievate sunt de părere că viața de familie le afectează des sau foarte des activitatea la locul de muncă. Comparând subșantioanele de femei și bărbați, bărbații sunt cei care afirmă în mai mare măsură că cele două sfere ale vieții (cea personală și cea profesională) nu au un impact negativ una asupra celeilalte.

Când sunt rugate să menționeze care sunt cele mai importante două aspecte din viața lor, majoritatea persoanelor care au participat la studiu indică familia drept element prioritar în structurarea propriei vieți. Merită menționat faptul că femeile sunt cele care menționează familia într-un procent statistic semnificativ mai mare decât cel înregistrat în cadrul subșantionului de bărbați (82.6%, față de 76.6%). Vârsta nu reprezintă un diferențiator în această privință. Analizând subșantionul de femei, pe categorii de vârstă, nu au fost identificate diferențe statistic semnificative.

În ceea ce privește munca drept aspect central în viața unei persoane, bărbații sunt cei care menționează cu o frecvență mai mare munca drept prioritate în viața lor (29.3%, față de 20.2%, procent înregistrat la nivelul subșantionului de femei).

Succesul în viață este asociat mai degrabă cu ideea de a avea școală (47.6%) și cu cea de a munci mult (49.3%) și abia apoi cu ideea de noroc (32.7%) și bani (24.8%). A avea relații / cunoștințe este identificată de 21.9% dintre respondenți ca având un rol important în obținerea succesului în viață, iar 13.9% dintre persoanele intervievate consideră că reușita în viață este condiționată de caracteristica de a fi credincios / credincioasă.

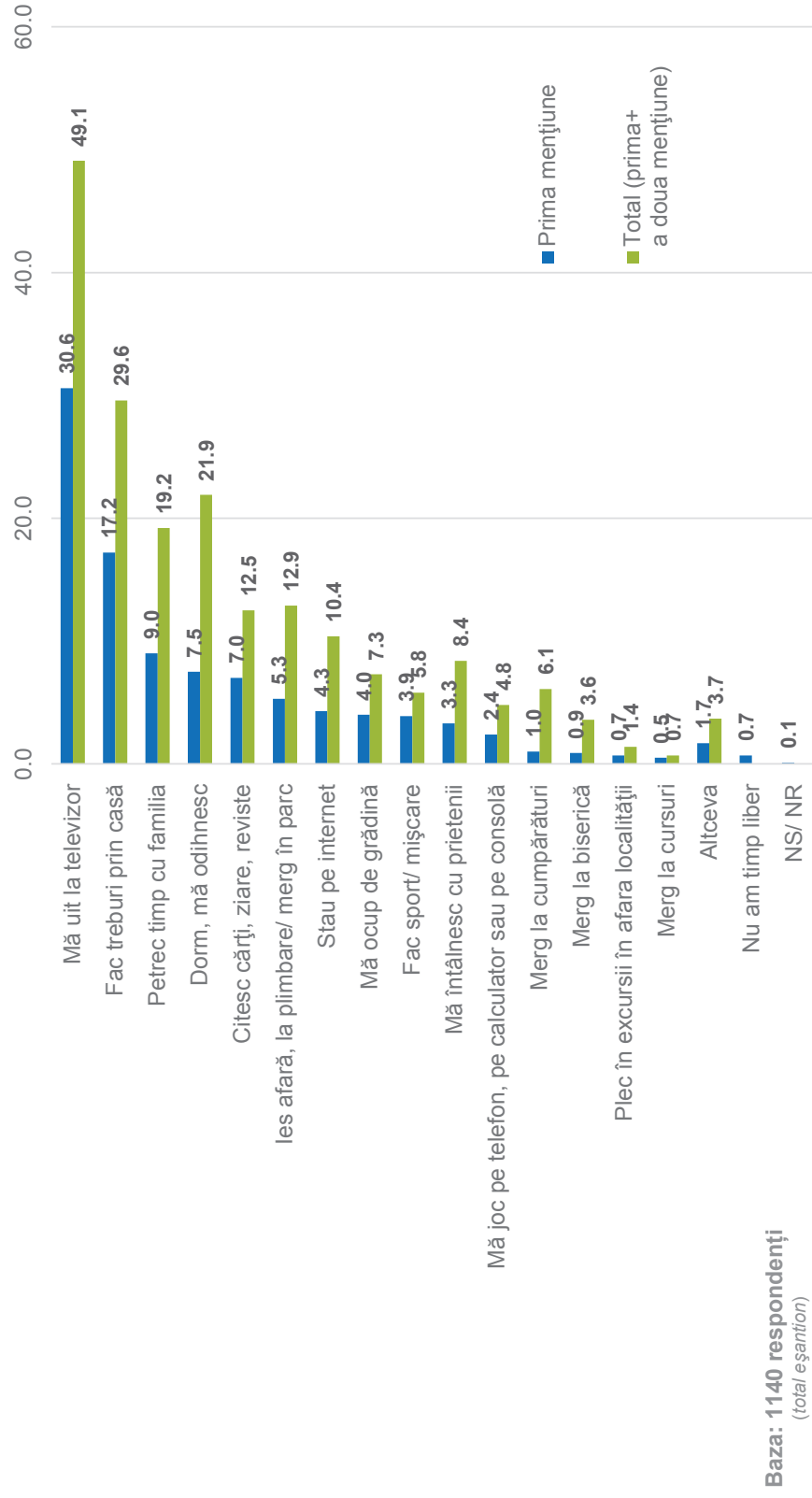
Cu excepția procentelor înregistrate pentru mențiunea „Să fii credincios / credincioasă”, lipsesc diferențele statistic semnificative pe subșantioanele de femei și bărbați. De asemenea, menționarea banilor ca indicator al succesului în viață este mai redusă în rândul persoanelor care locuiesc în București, precum și al celor care au absolvit studii superioare (2.9%, respectiv 13.3%, comparativ cu 24.8% la nivelul întregului eșantion).

Auto-evaluarea timpului liber, în raport cu partenerul/a ~ total eșantion, subeșantioane bărbați și femei

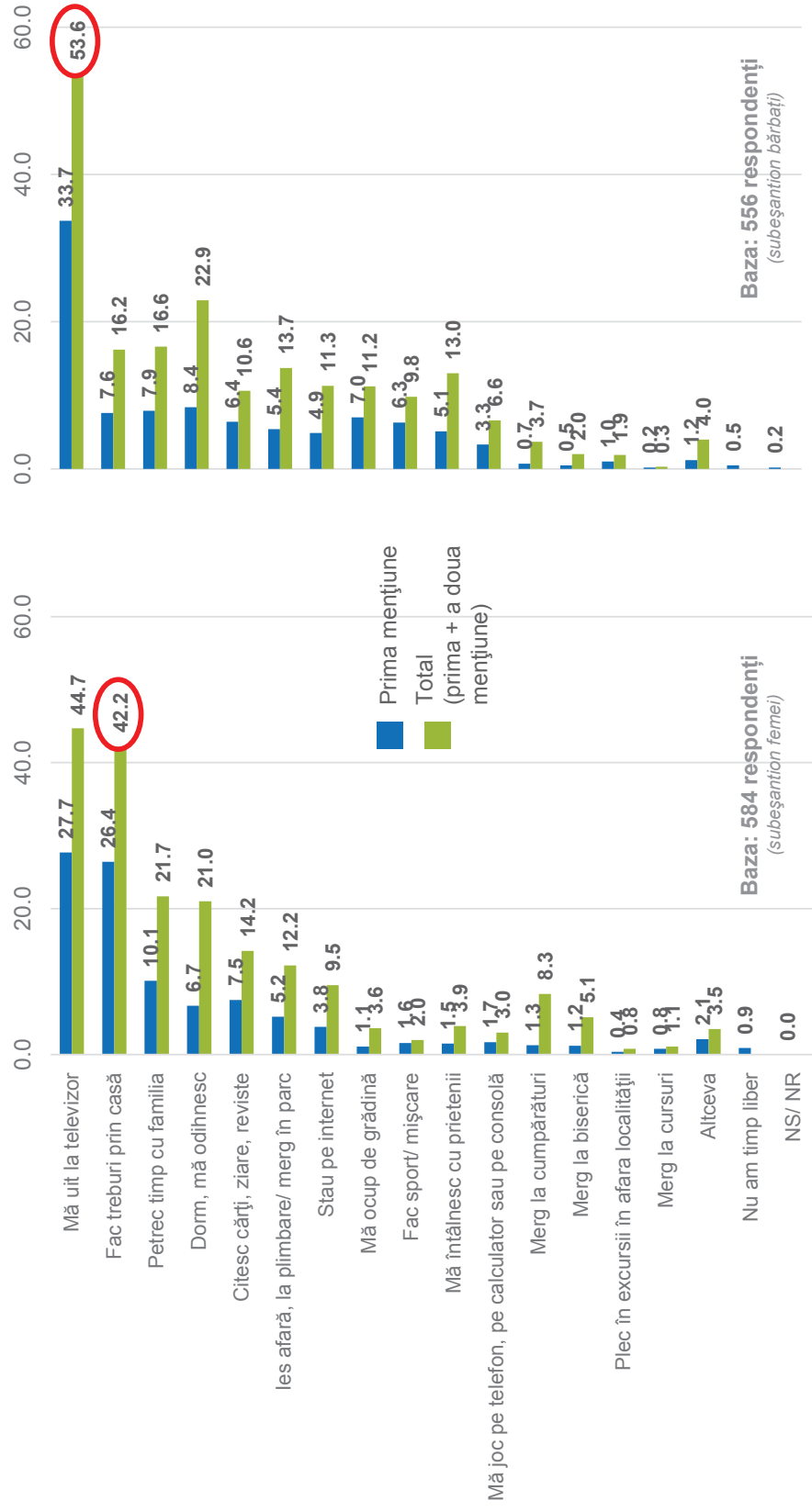
De obicei, față de partener(ă) considerați că dvs. aveți mai mult sau mai puțin timp liber? _ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Principalele activități de petrecere a timpului liber

Care sunt principalele DOUĂ activități pe care le faceți în timpul dvs. liber? _ cel mult două răspunsuri (valorile din grafic reprezintă procente)

Principalele activități de petrecere a timpului liber ~ subeșantioane bărbați și femei

Care sunt principalele DOUĂ activități pe care le faceți în timpul dvs. liber?_ cel mult două răspunsuri (valorile din grafic reprezintă procente)

Auto-evaluarea veniturilor personale, în raport cu cele ale partenerului / partenerei ~ total eșantion, subeșantioane bărbați și femei

Luând în calcul toate sursele de venit pe care le aveți dvs. și soțul/soția/ partenerul /partenera, cine ați spune că are venituri mai mari?
răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Auto-evaluarea timpului liber relevă că 15.2% dintre respondenți consideră că au mai mult timp liber decât partenerul(a), iar 18.6% dintre persoanele interviuate afirmă că dispun de mai puțin timp liber, prin comparație cu partenerul(a). Aproximativ 30% dintre participanții la studiu apreciază că nu există un dezechilibru în termeni de timp liber în ceea ce privește dinamica de cuplu.

Comparând rezultatele obținute în anul 2018 cu cele ale studiului Barometrul de gen din anul 2000, se remarcă o constanță a distribuției răspunsurilor, lipsind diferențele statistice semnificative dintre procente înregistrate în cadrul celor două cercetări. În plus, ambele cercetări prezintă o distribuție similară pe subșantioanele de femei și bărbați, în cadrul cărora nu sunt relevate diferențe semnificative din punct de vedere statistic.

Când vine vorba de menționarea principalelor două activități desfășurate în timpul liber, aproape jumătate din eșantion menționează că se uită la televizor, iar aproximativ 30% dintre cei intervievați declară că fac treburi prin casă. Femeile sunt cele care menționează, în mai mare măsură, că fac treburi prin casă în timpul lor liber, procentul înregistrat pe subșantionul de femei fiind de 42.2%, comparativ cu procentul de doar 16.2%, înregistrat în rândul bărbaților.

Dintre persoanele interviuate, 31.7% apreciază că au venituri mai mari decât partenerul(a), iar aproximativ un sfert dintre participanții la studiu indică venitul partenerului / partenerei ca fiind mai mare decât al lor. Segmentarea pe sexe a datelor prezintă două particularități ce merită scoase în evidență: pe de-o parte, bărbații declară într-o proporție mai mare decât femeile că au un venit mai mare decât partenera de viață (48.9%, față de 15.1%), în timp ce femeile mai degrabă își auto-evaluează veniturile personale ca fiind mai reduse decât cele ale partenerului (36.5%, comparativ cu procentul de 13%, înregistrat pe subșantionul de bărbați).

Persoanele din grupa de vârstă 30-59 de ani se autopercep ca având mai puțin timp decât partenerul/ soțul/ partenera/ soția, indiferent de gen. Această autopercepție este prezentă mai degrabă în mediul rural. Din perspectivă de gen, diferențierea apare la intersecție cu variabila referitoare la nivelul educațional. Astfel, se pare că bărbații care se autopercep cu mai puțin timp liber decât partenera sunt asociabili cu nivelul educațional al studiilor superioare, pe când femeile care își evaluează timpul liber ca fiind mai puțin decât al partenerului sunt asociabile cu nivelurile educaționale mediu și superior.

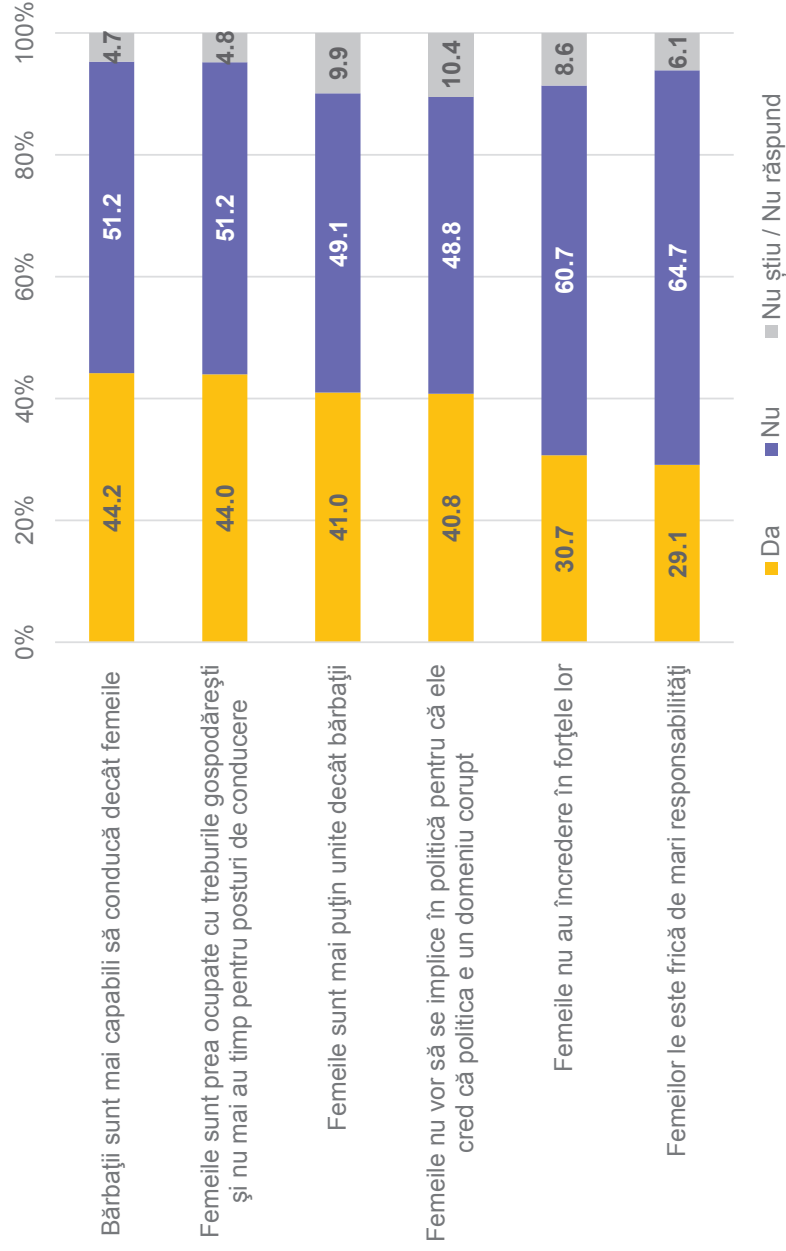
Roluri de gen în sfera publică

NOTA BENE!

Diferențele statistic semnificative dintre procente înregistrate pe subeșantioanele incluse în raportare sunt marcate cu următorul simbol:

Calculul este realizat pentru un nivel de încredere de 95%.

Genul și puterea

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

Vom vorbi în continuare despre participarea femeilor și bărbaților la conducerea statului, a localităților, a instituțiilor publice și a marilor firme. Sunteți sau nu de acord cu următoarele afirmații: _ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Genul și puterea ~ subeșantioane bărbați și femei

Baza: 584 respondenți
(subeșantion femei)

Baza: 556 respondenți
(subeșantion bărbați)

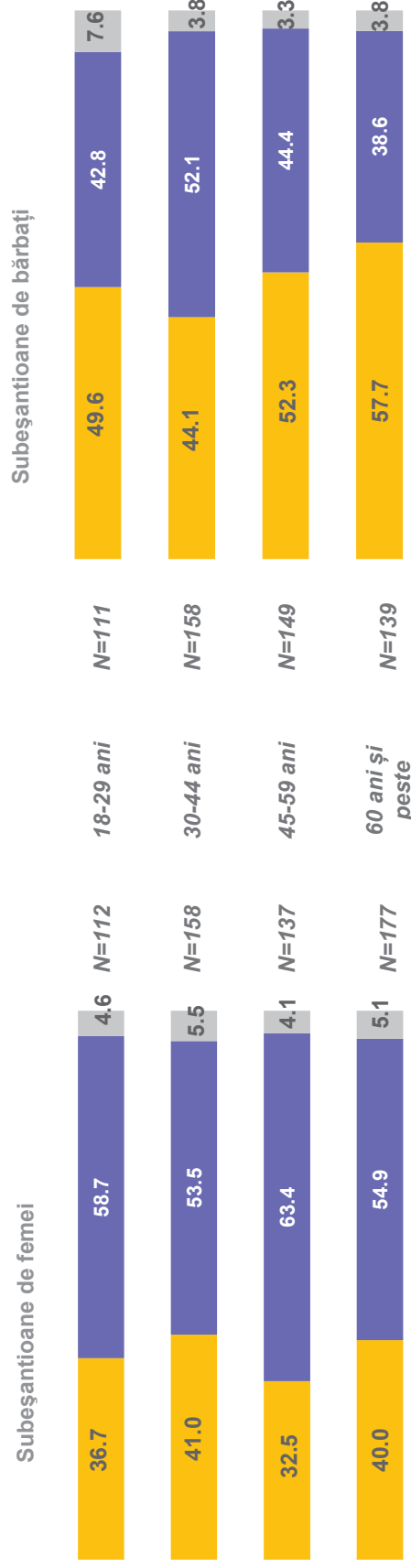

■ Da ■ Nu ■ Nu știu/ Nu răspund

Vom vorbi în continuare despre participarea femeilor și bărbaților la conducerea statului, a localităților, a instituțiilor publice și a marilor firme. Sunteți sau nu de acord cu următoarele afirmații: _ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Genul și puterea ~ subeșantioane bărbați și femei pe grupe de vârstă

Bărbații sunt mai capabili să conducă decât femeile

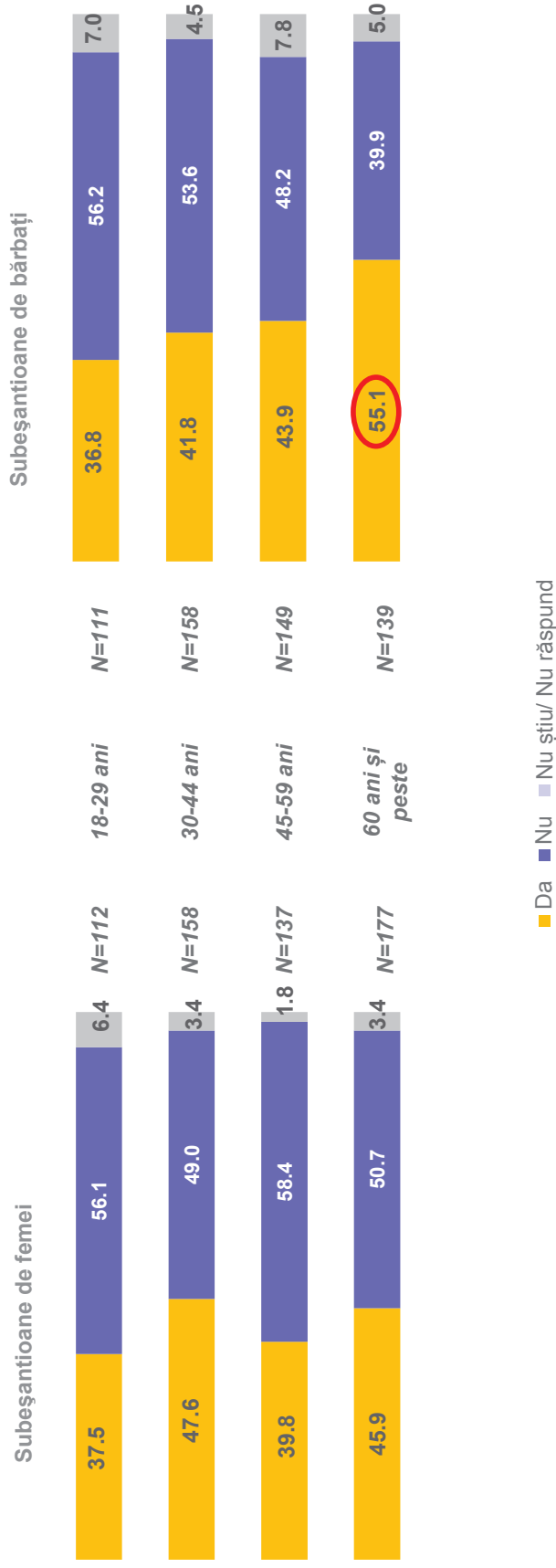

■ Da ■ Nu ■ Nu știu/ Nu răspund

Vom vorbi în continuare despre participarea femeilor și bărbaților la conducerea statului, a localităților, a instituțiilor publice și a marilor firme. Sunteți sau nu de acord cu următoarele afirmații: _ *răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)*

Genul și puterea ~ subeșantioane bărbați și femei pe grupe de vârstă

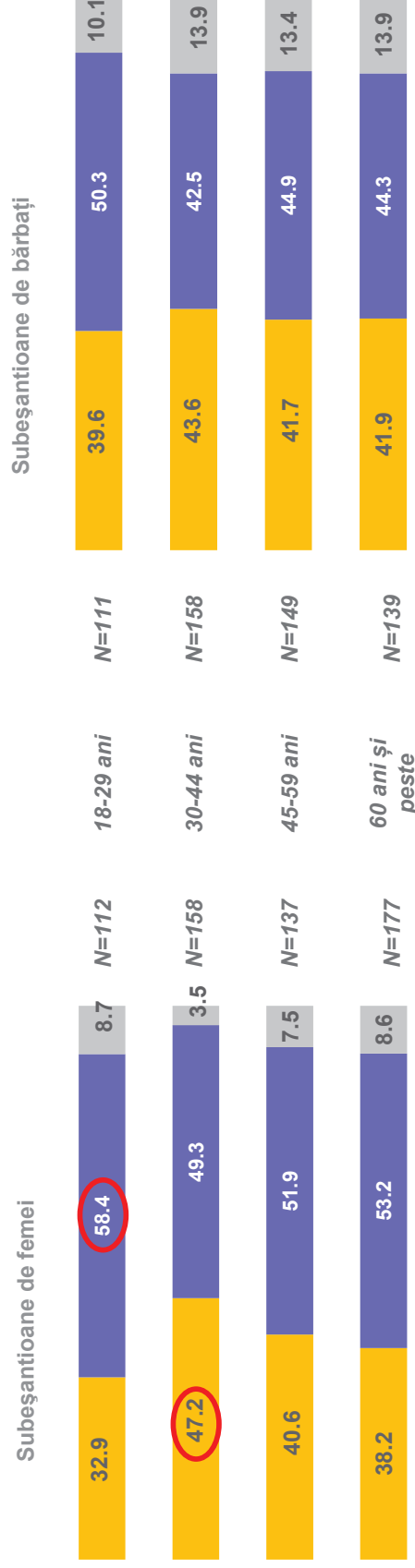
Femeile sunt prea ocupate cu treburile gospodărești și nu mai au timp pentru posturi de conducere

Vom vorbi în continuare despre participarea femeilor și bărbaților la conducerea statului, a localităților, a instituțiilor publice și a marilor firme. Sunteți sau nu de acord cu următoarele afirmații: _ *răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)*

Genul și puterea ~ subeșantioane bărbați și femei pe grupe de vârstă

Femeile sunt mai puțin unite decât bărbații

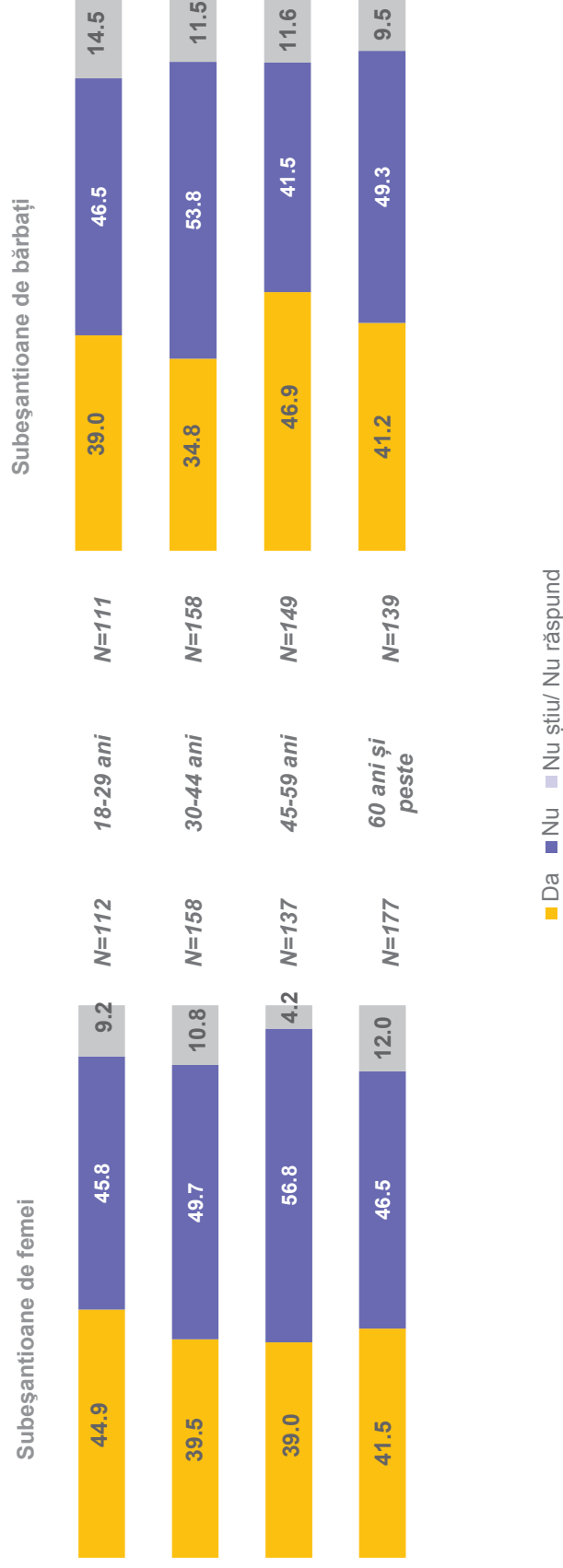

■ Da ■ Nu ■ Nu știu/ Nu răspund

Vom vorbi în continuare despre participarea femeilor și bărbaților la conducerea statului, a localităților, a instituțiilor publice și a marilor firme. Sunteți sau nu de acord cu următoarele afirmații: _ *răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)*

Genul și puterea ~ subeșantioane bărbați și femei pe grupe de vârstă

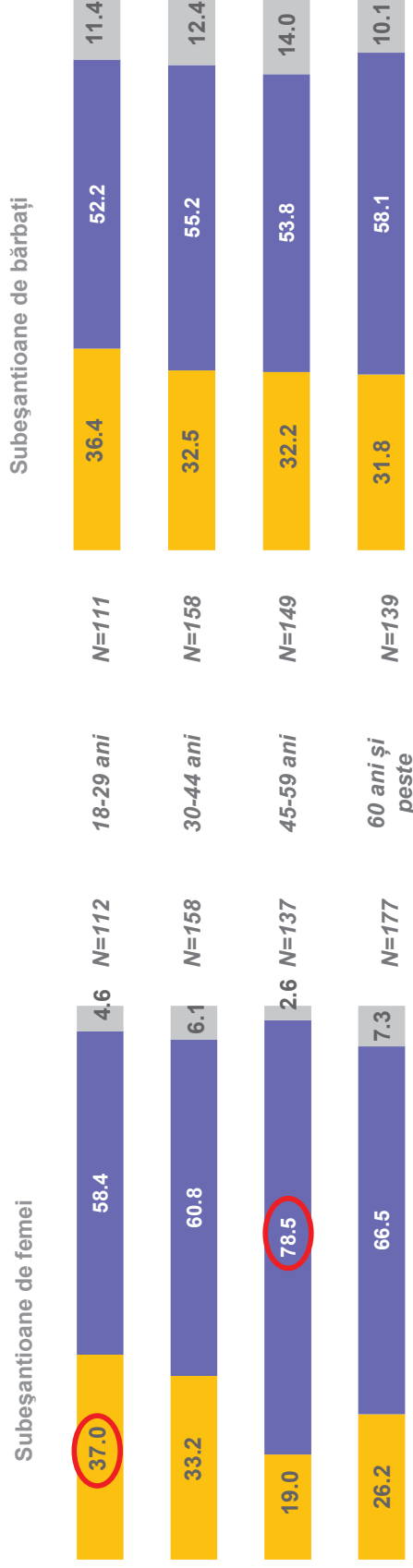
Femeile nu vor să se implice în politică pentru
că ele cred că politica e un domeniu corupt

Vom vorbi în continuare despre participarea femeilor și bărbaților la conducerea statului, a localităților, a instituțiilor publice și a marilor firme. Sunteți sau nu de acord cu următoarele afirmații: _ *răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)*

Genul și puterea ~ subeșantioane bărbați și femei pe grupe de vârstă

Femeile nu au încredere în forțele lor

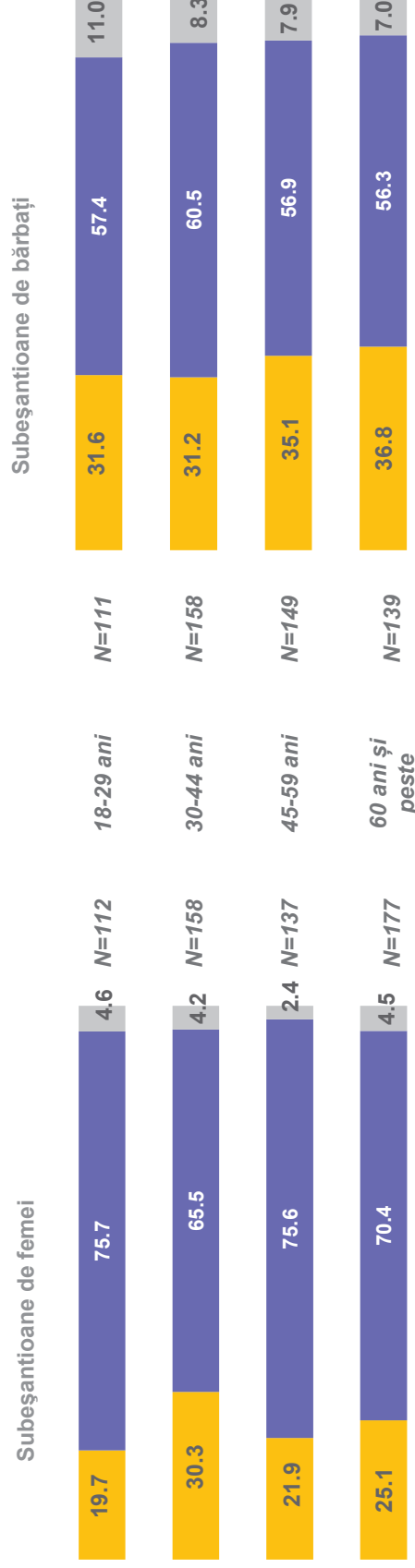

■ Da ■ Nu ■ Nu știu/ Nu răspund

Vom vorbi în continuare despre participarea femeilor și bărbaților la conducerea statului, a localităților, a instituțiilor publice și a marilor firme. Sunteți sau nu de acord cu următoarele afirmații: _ *răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)*

Genul și puterea ~ subeșantioane bărbați și femei pe grupe de vârstă

Femeilor le este frică de mari responsabilități

Vom vorbi în continuare despre participarea femeilor și bărbaților la conducerea statului, a localităților, a instituțiilor publice și a marilor firme. Sunteți sau nu de acord cu următoarele afirmații: _ *răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)*

Studiul Barometrul de Gen din 2018 a vizat și evaluarea unor indicatori ai binomului gen-putere. Astfel, 44.2% dintre persoanele intervievate sunt de părere că bărbații sunt mai capabili să conducă decât femeile, procentul fiind mai mic decât cel înregistrat în cadrul studiului din anul 2000, când 54% dintre respondenți se declarau de acord cu această afirmație. De asemenea, tendința acordului cu afirmația „*Femeile sunt prea ocupate cu treburile gospodărești și nu mai au timp pentru posturi de conducere*” este și aceasta de scădere, de la 68%, conform rezultatelor studiului realizat în anul 2000, la 44%, așa cum rezultă din studiul realizat de către IMAS Marketing și Sondaje în anul 2018.

Pe de altă parte, procentul persoanelor care își declară, în 2018, acordul cu ideea că *femeile sunt mai puțin unite decât bărbații* este comparabil cu procentul înregistrat în anul 2000 (41% în 2018, respectiv 46% în 2000). De asemenea, dacă în anul 2000 43% dintre participanții la studiul Barometrul de gen considerau că *femeile nu au încredere în forțele lor*, datele culese în anul 2018 indică un procent de acord cu această afirmație de doar 30.7%. În plus, analizând comparativ datele, se poate observa o tendință ascendentă a dezacordului cu afirmația „*Femeilor le este frică de mari responsabilități*”, de la 55% în anul 2000, la 65% în anul 2018.

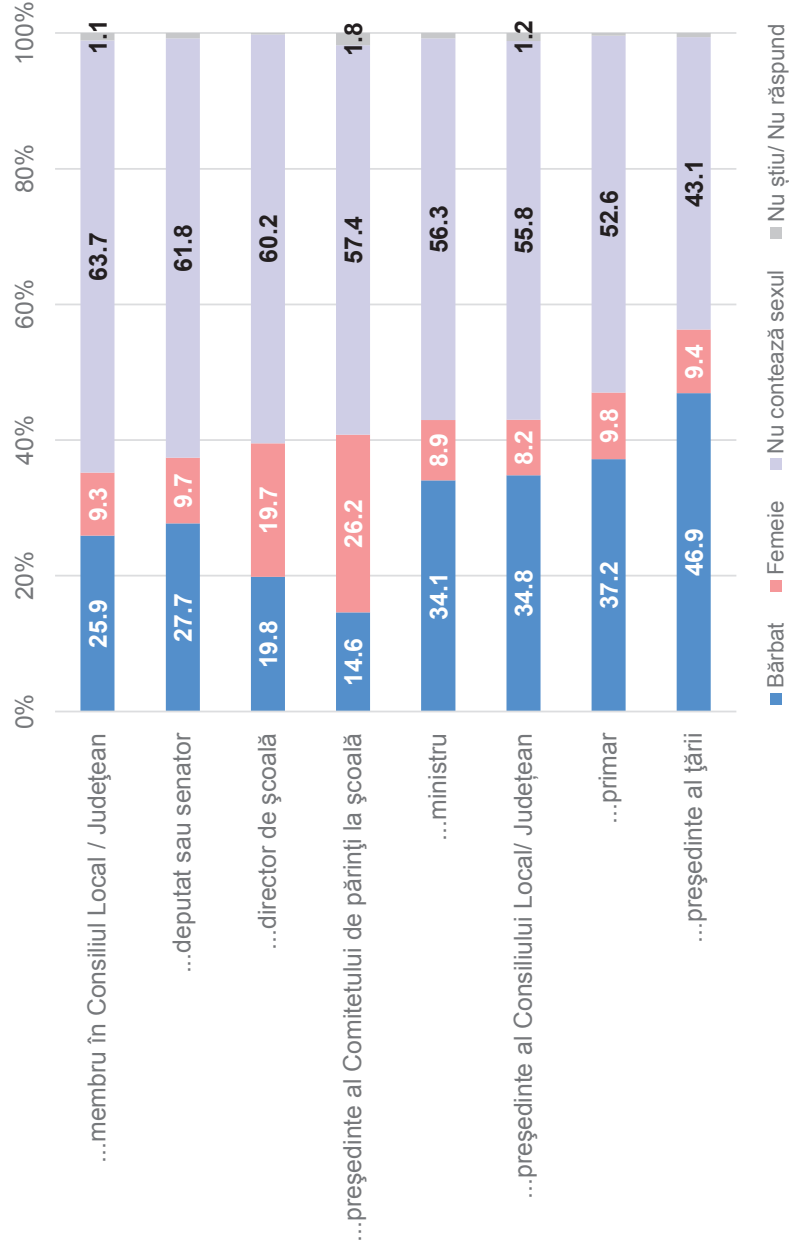
Conform datelor culese în cadrul Barometrului de gen din anul 2018, 41% dintre respondenți sunt de părere că *femeile nu vor să se implice în politică pentru că ele cred că politica e un domeniu corupt*, în vreme ce 49% dintre participanții la studiu își exprimă dezacordul cu această afirmație, iar 10% din cei intervievați nu au putut furniza un răspuns valid. La nivelul subșantioanelor de femei și bărbați, nu se conturează diferențe statistice semnificative când vine vorba despre această afirmație. Cu toate acestea, alți indicatori evaluați în 2018 prezintă variații pe segmente de sex. Astfel, femeile, comparativ cu bărbații, sunt mai degrabă în dezacord cu ideea conform căreia *bărbații sunt mai capabili să conducă decât femeile*. De asemenea, tot femeile sunt cele care își exprimă dezacordul, într-o proporție mai mare, cu afirmația conform căreia femeile nu au încredere în forțele lor, precum și cu afirmația privitoare la frica de responsabilități a femeilor.

Segmentarea subșanționului de femei, respectiv de bărbați permite, în cele din urmă, identificarea unor specificități la nivel de categorii de vârstă. Astfel, comparativ cu bărbații din celelalte segmente de vârstă, bărbații de 60 de ani și peste sunt mai degrabă de părere că femeile sunt prea ocupate cu treburile gospodărești și nu mai au timp pentru posturi de conducere.

Femeile cu vârsta între 18-29 de ani sunt cele care mai degrabă resping ideea conform căreia femeile sunt mai puțin unite decât bărbații. De partea cealaltă, se află segmentul format din femei între 30-44 de ani, care înregistrează cel mai mare procent de acord cu această perspectivă, dintre toate cele patru categorii de vârstă incluse în analiza la nivelul subșanționului de femei.

Evaluarea afirmației „*Femeile nu au încredere în forțele lor*” arată că mai degrabă femeile cu vârsta între 18-29 de ani își exprimă acordul în raport cu această idee. Comparativ, segmentul alcătuit din femeile cu vârsta între 45-59 de ani este cel care se poziționează cel mai puternic în dezacord cu ideea că femeile nu au încredere în forțele lor. În rândul bărbaților, afirmația „*Femeile nu au încredere în forțele lor*” nu prezintă diferențieri sub aspectul vârstei.

Genul și responsabilitățile sociale

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

Diferențele până la 100% sunt reprezentate de non-răspunsuri.

Dumneavoastră ați alege un bărbat sau ați alege o femeie pentru funcția de ..._ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

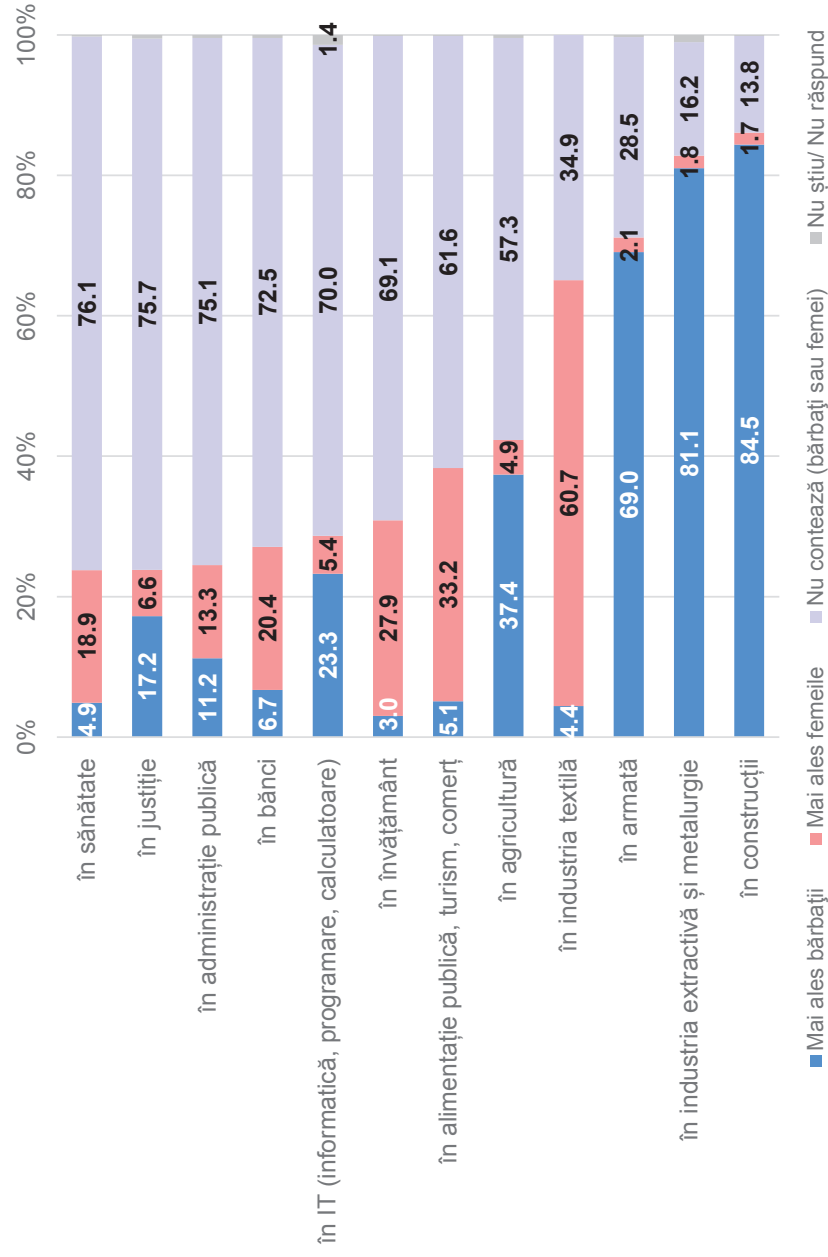
Genul și responsabilitățile sociale ~ subeșantioane bărbați și femei

Diferențele până la 100% sunt reprezentate de non-răspunsuri.

Dumneavoastră ați alege un bărbat sau ați alege o femeie pentru funcția de ..._ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Genul și domeniile de activitate economică

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

Diferențele până la 100% sunt reprezentate de non-răspunsuri.

După părerea dumneavoastră, în general _____ [fiecare domeniu în parte] ar trebui să lucreze ...: _ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Când vine vorba de responsabilități sociale, cu excepția funcției de președinte al țării, pentru ocuparea funcțiilor cu rol social important, respondenții consideră că nu contează sexul persoanei alese sau numite în respectiva funcție. Astfel, atât în cadrul studiului realizat în anul 2000, dar mai ales pe baza rezultatelor obținute prin intermediul Barometrului de gen din 2018, cel puțin la nivel declarativ, criteriul de gen nu este unul relevant.

În ceea ce privește funcția de președinte al țării, procentul înregistrat în anul 2018 în favoarea unui președinte-bărbat este de 46.9%, la diferență considerabilă de procentul înregistrat în favoarea unui președinte-femeie (9.4%). Comparativ, în anul 2000, 73% dintre persoanele care au răspuns atunci la studiu se poziționau în favoarea unui președinte-bărbat, 3% în favoarea unui președinte-femeie și 24% dintre respondenții din anul 2000 nu au putut furniza un răspuns valid.

În cadrul studiului realizat în anul 2018 de către IMAS Marketing și Sondaje, când vine vorba de alte funcții în administrația centrală și locală, în afara de cea de președinte al țării, persoanele intervievate menționează că ar alege mai degrabă un bărbat decât o femeie. Situația este una similară celei obținute în urma studiului Barometrul de gen din anul 2000.

Trebuie menționat faptul că lista de funcții evaluate prezintă variații, astfel că, pentru studiul realizat de IMAS Marketing și Sondaje, au fost eliminați unii dintre itemii măsurați în anul 2000, fiind inclusă în lista funcția de ministru, pentru care s-au înregistrat următoarele procente: 34.1% dintre cei intervievați ar alege mai degrabă un bărbat, 8.9% ar alege mai degrabă o femeie, iar 56.3% declară că nu contează sexul persoanei care ar ocupa funcția de ministru.

În continuarea studiului Barometrul de gen din anul 2000, participanții la studiul realizat în 2018 au fost rugați să menționeze dacă în diferite domenii de activitate economică ar trebui să lucreze mai degrabă femei sau mai degrabă bărbați. La nivel de percepție, atât pe baza datelor din anul 2018, cât și a rezultatelor obținute în anul 2000, domeniul construcțiilor, precum și cel al industriei extractive și al metalurgiei sunt privite drept domenii masculinizate. Comparativ, în cadrul ambelor studii, sănătatea, învățământul și industria textilă sunt asociate mai degrabă unei resurse umane preponderent feminine.

De menționat este că datele culese în anul 2018 indică o creștere a procentului celor care consideră că în agricultură ar trebui să lucreze mai degrabă bărbații, de la 22% în anul 2000, la 37% în 2018.

Perspectivă asupra problematicei de gen

NOTA BENE!

Diferențele statistic semnificative dintre procentele înregistrate pe subeșantioanele incluse în raportare sunt marcate cu următorul simbol:

Calculul este realizat pentru un nivel de încredere de 95%.

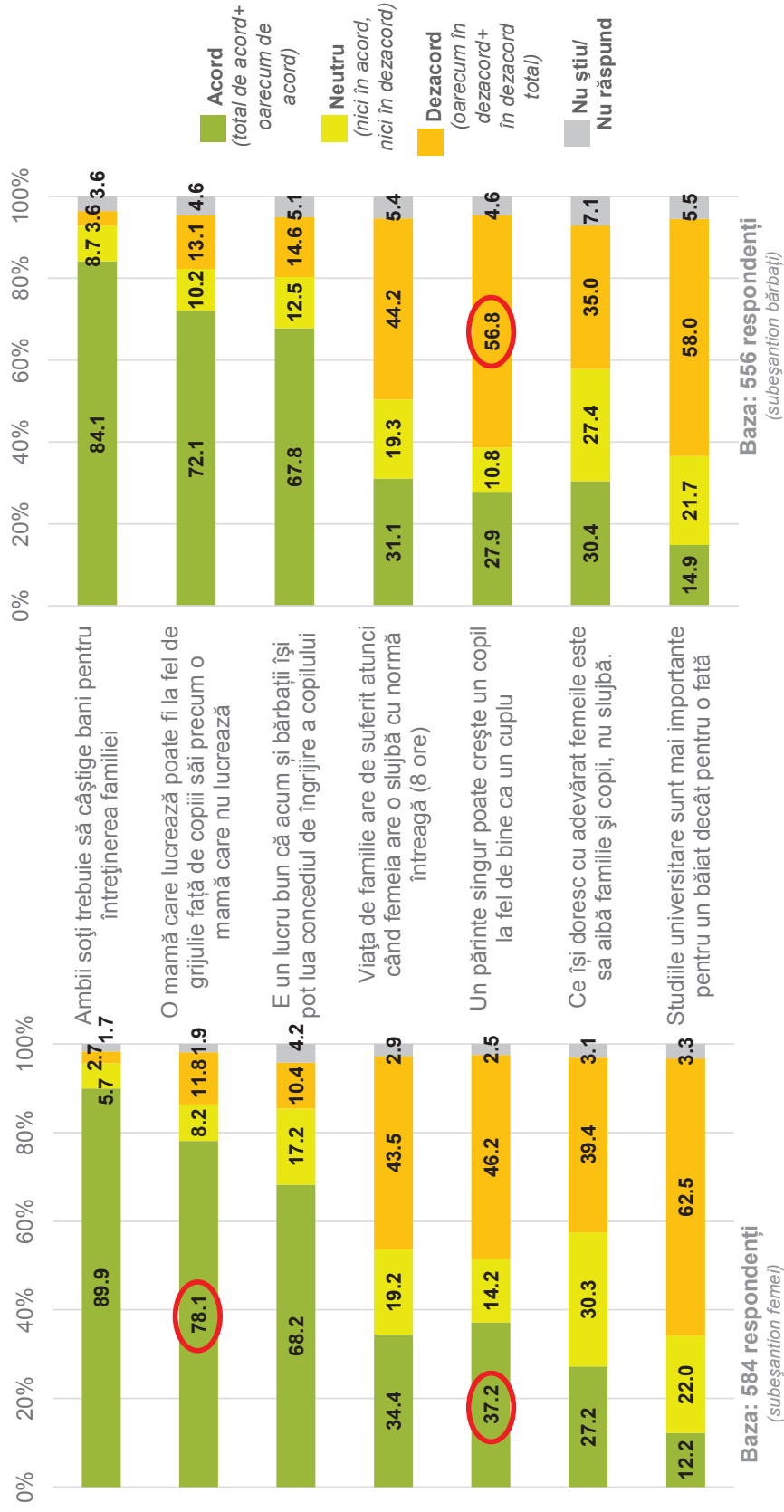
Egalitate de gen I

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

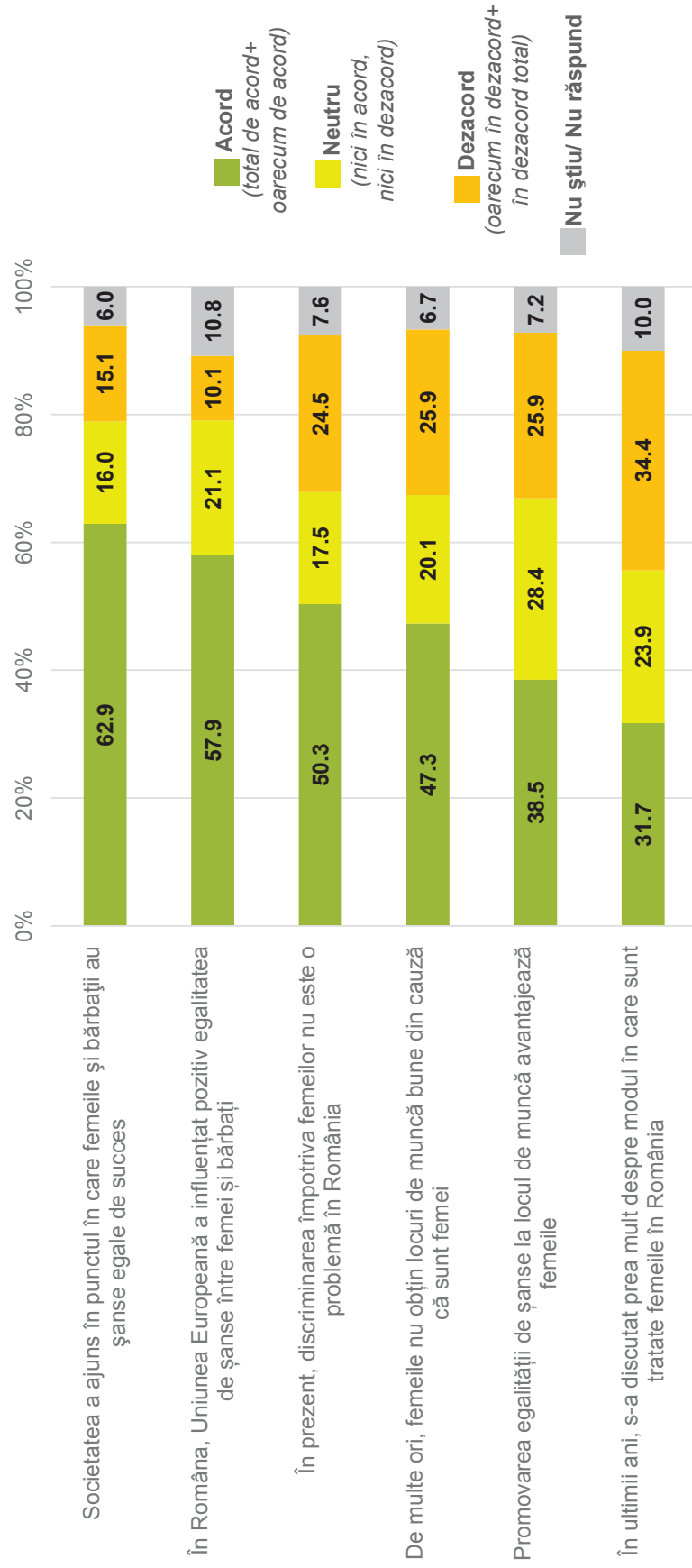
În ce măsură sunteți de acord cu următoarele afirmații?_ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Egalitate de gen I ~ subeșantioane bărbați și femei

În ce măsură sunteți de acord cu următoarele afirmații?_ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Egalitate de gen II

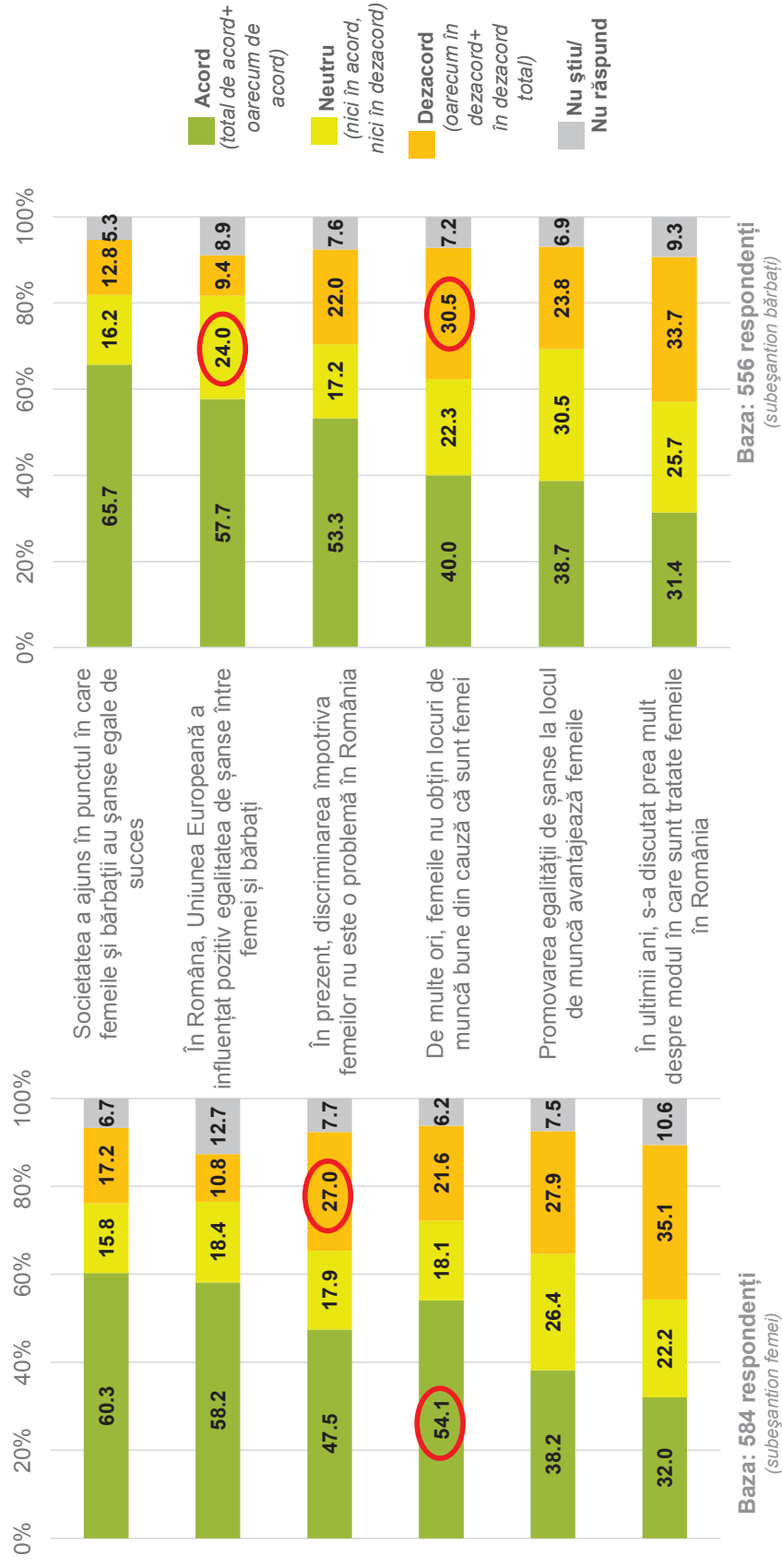

Baza: 1140 respondenți
(total eșantion)

În ce măsură sunteți de acord cu următoarele afirmații?_ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

Egalitate de gen II

~ subeșantioane bărbați și femei

În ce măsură sunteți de acord cu următoarele afirmații? _ răspuns unic (valorile din grafic reprezintă procente)

La nivelul întregului eșantion interviat, majoritatea respondenților consideră că ambii soți ar trebui să câștige bani pentru întreținerea familiei (87%), că o mamă care lucrează poate fi la fel de grijulie față de copiii săi precum o mamă care nu lucrează (75.2%) și că e un lucru bun că acum și bărbații își pot lua concediul de îngrijire a copilului (68%).

Pe de altă parte, aproximativ o treime dintre participanții la studiu cred că viața de familie are de suferit atunci când femeia are o slujbă cu normă întreagă. Când vine vorba de importanța studiile universitare, opinia dominantă atât în rândul femeilor (62.5%), cât și al bărbaților (58%) care au participat la cercetare este aceea că învățământul superior nu este mai important pentru un băiat decât pentru o fată.

O diferență notabilă la nivelul subșanțioanelor de femei și bărbați este aceea că femeile, nu bărbații sunt cele care mai degrabă consideră că un părinte singur poate crește un copil la fel de bine ca un cuplu. De asemenea, tot în rândul femeilor se remarcă o tendință ușor mai accentuată de a considera că implicarea pe piața muncii a unei mame nu afectează grija pe care aceasta o poartă copiilor săi.

Influența Uniunii Europene în domeniul promovării egalității de șanse între femei și bărbați este percepută drept una pozitivă de către aproximativ 58% dintre persoanele interviuate. De asemenea, aproape două treimi dintre respondenți consideră că societatea a ajuns în punctul în care femeile și bărbații au șanse egale de succes.

Pe de altă parte, mai degrabă femeile decât bărbații consideră că, de multe ori, femeile nu obțin locuri de muncă bune din cauză că sunt femei (54% în rândul femeilor, față de 40% la nivelul subșanționului de bărbați). Avantajarea femeilor pe piața muncii prin promovarea egalității de șanse reprezintă un subiect asupra căruia nu se cristalizează o opinie dominantă. O situație similară apare și în ceea ce privește exprimarea acordului sau a dezacordului cu afirmația „*În ultimii ani, s-a discutat prea mult despre modul în care sunt tratate femeile în România*”.

Perspective asupra problematicii de gen

Descrierea analizei

Prin rulara unei analize factoriale, studiul de față evidențiază existența a patru factori latenți care conturează patru perspective asupra problematicii de gen. Răspunsurile înregistrate la întrebările incluse în analiză (o parte din itemii bateriilor referitoare la egalitatea de gen) permit, în final, segmentarea eșantionului în funcție de comunalitățile calculate prin tehnici de analiză factorială.

Acest model statistico-matematic explică 60% din variația indicatorilor care îl compun (i.e. variabilele incluse în analiză).

Segmente (latențe)	Indicatorii cu scoruri maxime pe latențele identificate
Segmentul modernității de gen	<i>O mamă care lucrează poate fi la fel de grijulie față de copiii săi precum una care nu lucrează. Ambii soți trebuie să câștige bani pentru întreținerea familiei. E un lucru bun că acum și bărbații își pot lua concediul de îngrijire a copilului.</i>
Segmentul tradiționalismului compliant la egalitatea de gen	<i>Societatea a ajuns în punctul în care femeile și bărbații au șanse egale de succes. În prezent, discriminarea împotriva femeilor nu este o problemă în România. În România, Uniunea Europeană a influențat pozitiv egalitatea de șanse între femei și bărbați.</i>
Segmentul tradiționalismului clasic	<i>Viața de familie are de suferit atunci când femeia are o slujbă cu norma întreagă (8 ore). Ce își doresc cu adevărat femeile este sa aibă familie și copii, nu slujbă.</i>
Segmentul comportamentului parohial	<i>Promovarea egalității de șanse la locul de muncă avantajează femeile.</i>

Perspective asupra problematicii de gen

Segmentul modernității de gen

- Este segmentul social al persoanelor care se disting prin încrederea în faptul că viața de familie poate fi conciliată cu viața profesională.
- Sunt acei membri ai societății care consideră că educația superioară are aceleași valențe și aceeași importanță pentru ambele genuri, valorizând implicarea ambilor părinți în creșterea și educarea copiilor de orice vârstă, precum și statutul ocupațional activ, atât pentru bărbat, cât și pentru femeie.
- Barometrul de gen (2018) a evidențiat că respondenții incluși în segmentul modernității sunt cei mai mulțumiți de viața profesională și de propria sănătate.
- În ceea ce privește discriminarea de gen, opinia majoritară a persoanelor intervievate în cadrul acestui segment este că acest tip de discriminare există încă în România și sunt în dezacord cu ideea că politica egalității de șanse ar avantaja femeile.
- Segmentul modernității de gen prezintă o asociabilitate crescută pentru următoarele caracteristici demografice:
 - Vârsta în intervalul 30 – 59 de ani,
 - Studii cel puțin medii,
 - Mediul de rezidență urban,
 - Statusul marital căsătorit sau în relație de concubinaj.

N. B. Cele mai puternice asocieri: - nivelul studiilor superioare și relația de concubinaj.

Perspective asupra problematicii de gen

Segmentul tradiționalismului compliant la egalitatea de gen

- Este segmentul social al persoanelor care se disting prin încrederea în faptul că, în prezent, egalitatea de gen a devenit efectivă și apreciază că acest lucru a fost posibil prin contribuția instituțiilor europene.
- Aceste persoane, cel puțin la nivel declarativ, adoptă ideea că este benefică implicarea ambilor părinți în creșterea și educarea copiilor de orice vârstă. Statutul ocupațional activ, atât pentru bărbat, cât și pentru femeie este, de asemenea, un fapt dezirabil în perspectiva acestui tip de tradiționalism.
- În comparație cu celelalte segmente, tradiționaliștii complianți la egalitatea de gen par a avea cea mai mare satisfacție cu viața de familie.
- Segmentul modernității de gen prezintă o asociabilitate crescută pentru următoarele caracteristici demografice:

- Vârsta de peste 45 de ani,
- Studii cel puțin medii,
- Mediul de rezidență urban,
- Statusul marital căsătorit sau divorțat.

N. B. Cele mai puternice asocieri: - nivelul studiilor superioare și divorțialitatea.

Perspective asupra problematicii de gen

Segmentul tradiționalismului clasic (necompliant la egalitatea de gen)

- Este segmentul social al persoanelor care se evidențiază prin conservatorismul asociat rolurilor de gen în familie. Astfel, în legătură cu femeile, opinia dominantă în acest segment este ca ele „își doresc familie și copii, nu slujbă” și nu pot concilia viața de familie cu viața profesională.
- Totuși, tradiționaliștii necomplianți la egalitatea de gen par a limita diferențierea rolurilor de gen la un nivel mai degrabă normativ, odată ce apreciază – într-o proporție remarcabil de mare – că ambii soți trebuie să câștige bani pentru întreținerea familiei și că este un lucru bun faptul că și bărbații își pot lua concediu pentru îngrijirea copilului.
- Este însă evidentă tendința de conservatorism a acestui segment, unde proporția celor care spun că studiile universitare sunt mai importante pentru un băiat decât pentru o fată este cea mai ridicată (cu semnificație statistică) în comparație cu celelalte segmentele sociale evidențiate în studiu.
- În comparație cu toate celelalte segmente, acest tip de tradiționalism pare a avea cea mai mică satisfacție cu viața profesională (i.e. sunt persoanele cele mai nemulțumite cu serviciul) și cu situația materială.
- Segmentul tradiționalismului clasic, necompliant la egalitatea de gen, prezintă o asociabilitate crescută pentru următoarele caracteristici demografice:
 - Vârsta de peste 60 de ani,
 - Studii primare, gimnaziale sau vocațional-profesionale,
 - Mediul de rezidență rural,
 - Statusul marital necăsătorit sau separat.

N. B. Cele mai puternice asocieri: - nivelul studiilor primare sau gimnaziale și statusul marital separate.

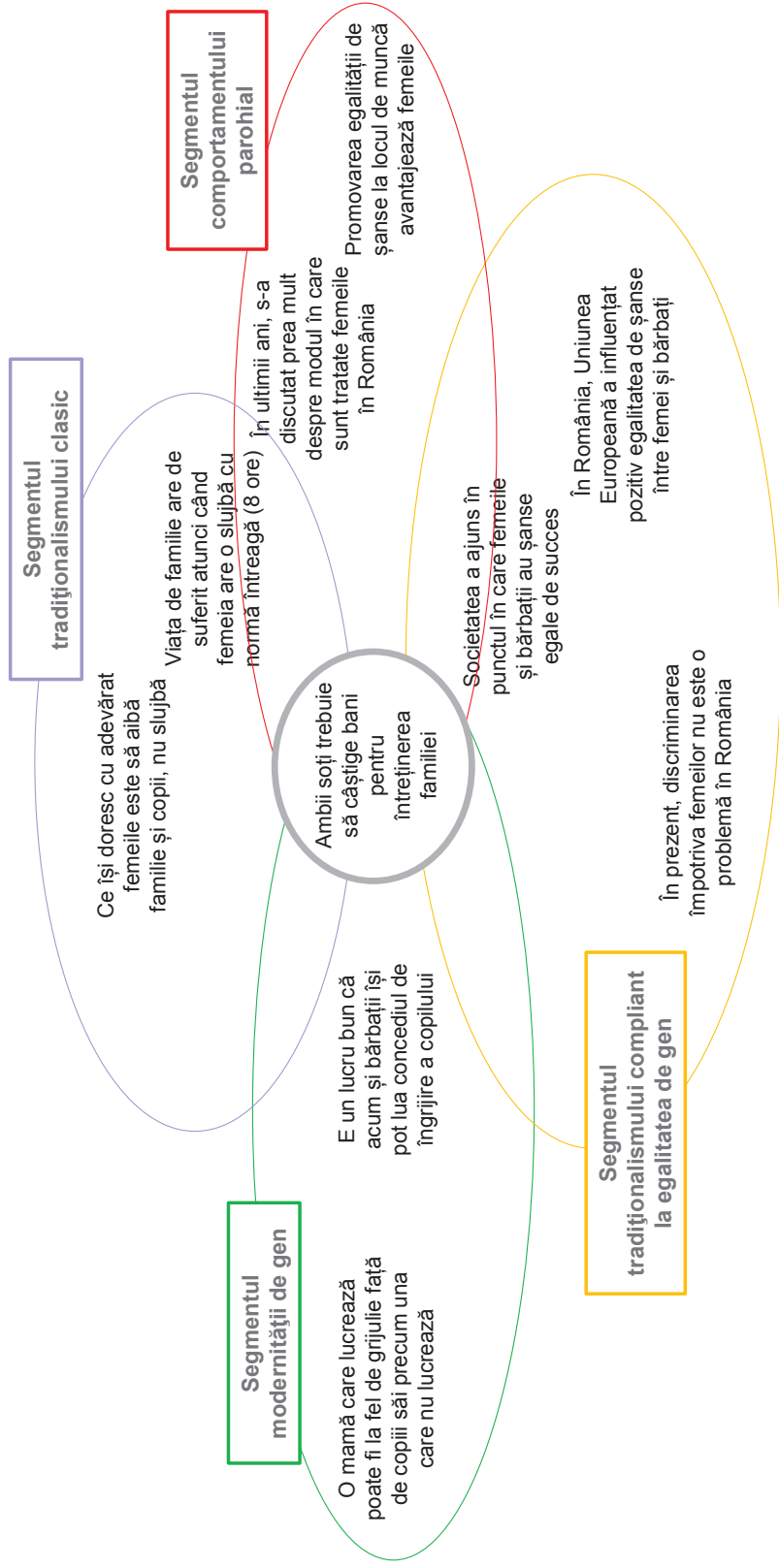
Perspective asupra problematicii de gen

Segmentul comportamentului parohial

- Este segmentul social al persoanelor pentru care problematica de gen este una din redundanțele discursului public contemporan. Opinia dominantă în acest segment este aceea ca „în ultimii ani, s-a discutat prea mult despre modul în care sunt tratate femeile în România” și că promovarea egalității de gen avantajează femeile.
- Parohialismul de gen nu elimină însă femeia de pe piața muncii, persoanele aparținând acestui segment considerând că ambii soți sunt datori să câștige bani pentru întreținerea familiei.
- Sfera activităților casnice și creșterea copiilor par a fi, în opinia celor care dezvoltă atitudini parohiale în problematica de gen, apanajul exclusiv al femeilor. Concediul paternal este cel mai puțin valorizat în acest segment și studiile superioare sunt considerate a fi mai importante pentru băieți decât pentru fete.
- Acest segment are scoruri de satisfacție în raport cu serviciul și cu situația materială apropiate de segmentul tradiționalismului clasic, persoanele care dezvoltă un comportament parohial fiind astfel caracterizabile printr-o relativă nemulțumire cu viața profesională.
- Segmentul comportamentului parohial prezintă o asociabilitate crescută pentru următoarele caracteristici demografice:
 - Vârsta în intervalul 18 – 29 de ani,
 - Studii vocațional-profesionale sau medii,
 - Mediul de rezidență rural,
 - Statusul marital necăsătorit, în relație de concubinaj sau văduv(ă).

N. B. Cele mai puternice asocieri: - grupa de vârstă și nivelul studiilor medii.

Perspective asupra problematicei de gen

Studiul de față relevă patru perspective asupra problematicei de gen. Așadar, există în societatea contemporană din România patru segmente sociale, fiecare dezvoltând judecăți și comportamente proprii în legătură cu atribuțiile social-politice, oportunitățile economice și alte normative culturale asociate genului.